

Dossier de premsa:

Joves i ús dels mòbils IV

Període:

del 09 de novembre del 2023 al 20 de novembre del 2023

Elaborat pel

**CENTRE DE
DOCUMENTACIÓ
JUVENIL**

Sense mòbil fins als 16 anys

Pedagogs i psicòlegs qüestionen l'efectivitat de la prohibició del mòbil

Proposen de regular espais i temps, com també acompanyar el nen en l'aprenentatge

CARINA FARRERAS
Barcelona

Els pares no volen que els seus fills pateixin a causa de la tecnologia. No els serveix la seva experiència de la infantesa i l'adolescència perquè el món digital no havia irromput llavors com ara. I com expressa la presidenta de la Societat Catalana de Pediatria, Anna Gattel, "tothom n'està aprenent".

Però observem com el món virtual menja espai al món presencial i temen que els nens i els adolescents, que estan en fase de creixement, es perdin pel camí. Per això, i a l'abric de les notícies sobre ciberassetjament, pornografia, addiccions i augment de trastorns de conducta, d'alimentació i suïcidis, proposen d'establir un contracte social pel qual no es doni el primer mòbil abans de fer els 16 anys. La metxa es va encendre al Poble Nou i ja s'ha estès per tota la Península.

Prohibir el mòbil és la solució? Als 12, als 14, als 16? Què hi guanyen i què hi perden els adolescents? I els pares? Es pot ser adolescent avui sense mòbil? *La Vanguardia* ha parlat amb diferents experts en el món de l'adolescència.

Coincideixen en el fons de la qüestió: l'ús dels mòbils és excessiu per part dels nens i dels adults, cal una regulació dels temps i els

No és o tot o res, no és una edat, afirmen els experts; és educar en l'ús del mòbil

MANÉ ESPINOSA

espais i un control parental. I que la proposta de prohibició és un crit desesperat dels pares per la impotència del món digital. “Però morta la cuca, mort el verí?”, es pregunta Josep Lluís Matalí, psicòleg infantil expert en addiccions. “Crec que abordar un problema complex i profund amb respostes simples és un error”.

Ser adolescent avui és més difícil que fa uns anys, igual que ho és ser pare, opina. No eludeix els riscos de les tecnologies, tenint en compte que, com més temps de connexió, més augmenten les possibilitats de conseqüències. Però compte, no tothom és adicte al mòbil. Potsen en fan un mal ús o es passen molt de temps davant de les pantalles, però ser adicte és un trastorn crònic seriós que es cura amb l'abstinència i es pot reactivar immediatament”, puntualitza el cap de psicologia de l'hospital Sant Joan de Déu. “El mòbil no és l'heroïna del segle XXI, ni és comparable a l'alcohol ni al tabac, perquè, a diferència d'aquestes dues coses, no mata i comporta avantatges”.

Només cal preguntar-ho als joves que ja tenen mòbil. “M'encanta descobrir músiques, no puc viure sense la música”, explica en Iago (20 anys i amb mòbil des dels 12). “He après anglès gràcies als vídeos i Google em respon immediatament a qualsevol dubte que tinc”, continua. “Estic en contacte amb els meus amics i em puc connectar amb algun dels amics quan em sento malament. I tots hem après a ser crítics amb

TikTok o amb els grups de WhatsApp. Al principi eren un caos. Ara, no expressem mai opinions polítiques ni qualifiquem ningú de manera negativa en públic”.

“Aprendre'n és la clau”, apunta Pepe Menéndez, professor durant quatre dècades. “No és o tot o res”. No és una edat, perquè no tothom madura igual. N'hi ha que viuen en un poble i n'hi ha que viuen en una gran ciutat. Tenen entorns socials diferents. I els pares potsen s'ho volen posar en contacte si surten de l'escola i se'n van a casa d'un amic, si la visita amb el metge s'ha anul·lat, si es troben malament. “Si ho prohibeixes, no necessites tenir un criteri educatiu, i si no hi ha criteri,

Matalí planteja: “Abaixem entre tots el suflé, regulem, eduquem i sopem més amb ells”

no hi ha aprenentatge. És veritat que com a pare t'estalvies el conflicte a curt termini, però no l'eduques”, apunta.

L'adolescència també és el que passa al món virtual, on es construeix una identitat digital. Per Menéndez és important l'acompanyament del menor en totes les dimensions i pensa que, per combatre una possible dependència de pantalles, cal oferir-li companyia i activitats presencials complementàries (esportives, artístiques, jocs, amistats). I regular-li els temps, els espais i l'accessibilitat a determinats continguts.

“Abaixem entre tots el suflé”, proposa Matalí. Donar el mòbil en funció de la maduresa del nen, controlar les aplicacions, limitar el temps i aplicar una supervisió parcial. “Ara bé, cal recuperar els sopars i, sobretot, les sobretaulles”, recomana Matalí. “Més que prohibir, reclamem una vida més tranquil·la per poder criar els nostres fills, per poder interessar-nos en les seves vides, ajudarlos a gestionar qualsevol malestar i reflexionar amb ells (també sobre com tenir una relació amb la tecnologia més sana). Deixem també nosaltres el mòbil, perquè cal reconèixer que ho hem hipernaturalitzat”.

Considera que el temps actual empeny l'acceleració, l'individualisme i la immediatesa i s'aprofundeix menys en les relacions. “Reivindiquem una *slow life* i exigim normes a les tecnològiques per protegir els menors”.

Per al psicòleg, la tecnologia és un dimensionador dels mals, especialment de la solitud, però no en causen el problema de base. “A la meua unitat d'alta complexitat, els adolescents venen derivats d'altres psicòlegs. Només dos de cada deu tenen un problema de dependència. Els altres abusen de les pantalles per un mar de fons que, per cert, han viscut tots sols perquè els adults no ho han percebut”.

Els pediatres revisaran la “salut digital”

■ Els pediatres inclouran a les revisions mèdiques periòdiques preguntes per estar al cas de la “salut digital” dels nens i promocionar un bon ús de les pantalles en els pares. El protocol, que no s'actualitza des del 2008, recollirà recomanacions consensuades amb el Departament d'Educació. “Molts pediatres ja estan donant pautes d'ofici, però hem considerat important incloure-ho en l'actualització de la revisió pediàtrica”, afirma Anna Gatell, presidenta de la Societat Catalana de Pediatria. Per aquesta entitat, els menors de 3 anys no haurien de tocar mai cap pantalla. I, a partir d'aquesta edat, moderadament. “Tots ens hem vist immersos en la societat digital. El problema dels adolescents comença abans de ser-ho. Els pares han de tenir recursos”.

La marea de los padres antimóvil: de Poblenuou a chats en 11 autonomías

Casi 9.000 personas, incluidos médicos y expertos, alertan de los peligros de las pantallas

OLGA R. SANMARTÍN MADRID
 «Mi hijo cumplió 12 años el domingo y no tiene móvil ni lo va a tener. Pero en su clase lo tienen casi todos. Yo no lo concibo». Las palabras de Merchi, escritas en el grupo de Telegram Adolescencia Libre de Móviles, resumen el sentir general de los padres y madres de esta comunidad creada el pasado viernes para retrasar lo más posible la entrega del *smartphone* a los adolescentes.

En apenas seis días, lo que comenzó como una conversación privada de un grupo de familias del barrio barcelonés del Poblenuou se ha convertido en un fenómeno social sin precedentes, una marea autogestionada que se ha extendido en un tiempo récord por 11 comunidades autónomas para frenar el preocupante crecimiento del uso sin control de redes sociales, internet y videojuegos por parte de los menores. Al cierre de esta edición, el grupo tenía casi 9.000 miembros, entre los que se cuentan las mayores autoridades en Medicina, Psicología y Protección de Datos.

Los padres han convertido en costumbre comprar un móvil a sus hijos cuando comienzan a ir solos al instituto, a los 12 años, con el fin de tenerlos localizados. El 85% de los niños de 12 a 14 años posee teléfono propio, según el INE. Una encuesta reciente de la Diputación de Barcelona a alumnos de 4º de la ESO (15-16 años) señala que el 40% de los estudiantes admite hacer un uso «excesivo» de internet que le impide realizar otras actividades necesarias. Es el doble del 21% que había en el curso 2015/2016.

«Queremos retrasar la llegada de móviles a la vida de nuestros hijos y que se revierta esa presión social que lleva a que, en el paso de 6º de Primaria a 1º de la ESO, tengan que tener un móvil. Se trata de empoderar a las familias, que deberían poder decidir sobre el uso digital de sus hijos. Pueden hacerlo, sí, pero entre todos es mucho más fácil rebajar la presión social. Hay que cambiar un consenso social enquistado», explica Xavier Casanovas, uno de los portavoces del grupo del Poblenuou, sorprendido aún por la gran acogida que en tan poco tiempo ha tenido su propuesta.

¿Cómo surgió todo? «La iniciativa nace porque una madre abrió un grupo de WhatsApp con otras madres para compartir noticias que les preocupaban sobre el uso de los móviles en los niños. En unos pocos días ese grupo se llenó, pues alcanzó las 1.000 personas. Decidimos coordinarnos con otros colegios y a nivel de barrio. Yo soy de otro colegio del Poblenuou. Nos juntamos el grupo impulsor y marcamos una agenda y un posicionamiento y el viernes creamos el grupo de Telegram», cuenta Casanovas. A pesar de la dificultad de coordi-

Menores con el móvil en una calle de Madrid. JAVI MARTÍNEZ

Mar España: «Por favor, retrasad la entrega, estamos preocupados»

Luisa González: «Hay un daño neurológico cuantificable»

nar a tantas personas, en seguida establecieron una pauta. Se crearon grupos de WhatsApp más pequeños para los barrios de Barcelona moderados por dos delegados y un grupo matriz de Telegram que engloba a todos. En seguida los grupos pasaron de los barrios a las ciudades y de las ciuda-

des, a toda Cataluña. De ahí la *marea* se ha ido expandiendo por el resto de España. Anoche había llegado a Madrid, País Vasco, Andalucía, Canarias, Baleares, Navarra, Castilla-La Mancha, Galicia, Murcia y Cantabria.

«Ha sido espontáneo y muy bonito de ver», expresa Casanovas. «Son iniciativas totalmente autogestionadas. Vamos a proponer acciones de concienciación a nivel escolar y de barrio y crear documentos de compromiso social en los que se diga: 'Yo no voy a dar un móvil a mi hijo cuando entre en la ESO'. Ayer ya tenían redactado un modelo de carta para que las familias, de forma voluntaria, se comprometan a retrasar la entrega de los móviles a sus hijos. No hay una edad concreta: algunos proponen los 14 años y otros los 16, que era el límite fijado por el grupo fundacional.

También se ha propuesto registrar en el Congreso de los Diputados una iniciativa legislativa popular, se está pensando en hacer manifestaciones... La presión ha servido para que el Consejo Escolar de Cataluña haya convocado para el próximo día 16 un debate extraordinario sobre este asunto. Su postura será tenido en cuenta por la Generalitat para elaborar instrucciones a los centros educativos. Actualmente, sólo tres regiones prohíben el uso de los móviles en los colegios: Madrid, Castilla-La Mancha y Galicia.

Los padres comparten todo tipo de experiencias personales en estos grupos y comentan cómo «cada vez se introducen más tabletas y ordenadores en los colegios». Otros denuncian lo mucho que fallan los filtros de los llamados «controles parentales» que supuestamente impiden a los menores ver contenidos pornográficos o violentos.

«Por favor, retrasad la entrega, poned control parental (también en las consolas), firmad un contrato con horas de uso, que no duerman con él... Estamos impresionados y muy preocupados con lo que estamos viendo», advertía anoche la propia directora de la Agencia Española de Protección de Datos, Mar España, miembro del grupo de WhatsApp Aravaca-Pozuelo, creado anteaer.

En este grupo de un millar de miembros también ofrece su ayuda Luisa González, vicepresidenta del Colegio de Médicos de Madrid, que alerta: «La literatura científica evidencia que hay un daño neurológico cuantificable debido al exceso de digitalización. Estos chicos tienen pérdidas de memoria que no son esperables hasta edades avanzadas, dificultad para la comprensión lectora y una disminución de la capacidad de atención».

Señala que, a nivel psicológico, se está observando por parte de los especialistas «una baja autoestima directamente proporcional al uso de las redes sociales y también trastornos de aprecio del propio cuerpo». «La digitalización excesiva ha bajado la edad de inicio del consumo del porno hasta los ocho años», añade esta médica, que avisa de que los menores españoles se pasan, de media, cinco horas y media con el móvil cada día».

Keep calm

El nano devia tenir uns 10 anys i li vam donar un mòbil. Podia trucar i llegir SMS. No és el cas que està en debat avui però dona una pista de per on pot anar la solució. Ens hem acostumat que aquesta andròmina que tenim a la butxaca hagi vist tan pervertida la seva funció primigènia que ara serveix per a tot menys per conversar. Per cert, parlant de perversions del llenguatge, *conversa* era l'intercanvi d'expressió oral en directe, no de notes escrites ni de veu.

Això del nen que arriba a casa protestant perquè és l'únic de la classe que no (...) és més vell que anar a peu. Ara és l'*smartphone*, abans les vambes

Un mòbil per trucar

Toni Romero Estanyol

de marca tal, la paga setmanal, els cromos del berenar industrial... La pressió d'una criatura pot ser molt cruel per a uns pares que sempre diuen voler el millor per als seus. Però, segur que *el millor* és satisfer de manera immediata totes les peticions? Sigueu/siguem sincers: la majoria ha claudicat i ha cedit. Ara i abans. Temps enrere, perquè arribava un punt que et rendies a la capacitat innata de (totes) les criatures per intuir el forat de seguretat després d'un dia per oblidar qualsevol. I ja havies llepat, per sempre més. Avui dia, ens rendim perquè som tan esclaus de les satisfaccions instantànies com la mainada. Fa temps que no

anem amb els llums llargs. El que toqui fer en l'àmbit docent ho ha de poder resoldre Anna Simó en poques reunions, però aquesta no és la qüestió de fons. Per comoditat egoista —el catàleg de drets dels pares no inclou la dimissió—, ens hem malacostumat a delegar en l'escola la formació de les criatures, però el que passa a dins de casa és decisiu. El potencial alienador i destructiu que té l'accés incontrolat a internet i xarxes o la cessió innocent de dades personals per part de nens i nenes amb una maduresa incipient exigeix mirada llarga, ferma i mà esquerra. I si tots ens hem de quedar tranquils, un mòbil per trucar.

Educació donarà “pautes clares” a les escoles perquè regulin l’ús del mòbil

L'ordre es publicarà al gener i els centres l'adaptaran durant aquest curs

CARINA FARRERAS
 Barcelona

El Departament d'Educació ordenarà a tots els centres escolars de Catalunya, des d'infantil fins a batxillerat, i incloent-hi els instituts de formació professional (FP), que regulin formalment l'ús del mòbil als seus centres. Hauran d'incloure en les seves normes de centre quan i on els alumnes podran fer servir el mòbil. O si ni tan sols el podran portar a l'escola.

Aquesta autoregulació arribarà després que Educació publicui unes “pautes clares”, un document marc de referència, que traslladarà a les escoles al gener. “En el cas que hi hagués decisions fora del criteri del departament, la inspecció actuarà”, va indicar ahir Ignasi Garcia Plata, secretari de Transformació Educativa.

A partir d'aleshores, cada centre educatiu, a través del consell escolar, debatrà com s'organitza. Després del resultat d'aquest debat es concretarà en un document l'ús del mòbil i s'incorporarà a les normes de funcionament de l'escola.

La conselleria encara no ha decidit si obligarà a una aplicació immediata o bé l'ajorna per al curs 2024-2025. De moment, només un 52% d'escoles i instituts ho tenen regulat formalment i la finalitat és que siguin el 100%.

El secretari de Transformació Educativa va explicar que el propòsit no és imposar un “mandat imperatiu”, sinó promoure el debat intern a les escoles. A les comunitats escolars, va emfatitzar, són presents els alumnes, que poden reflexionar sobre l'ús que donen al mòbil, i els pares, clau en l'educació digital dels seus fills.

El secretari va manifestar que no serveix una norma per a tothom, ja que no és el mateix un entorn ciutadà que un de rural, una escola que un institut o un centre d'FP, amb alumnes fins als 18 anys.

LLIBERT TEIXIDO

Un 53% dels centres ja han regulat l'ús del mòbil i, d'aquests, la meitat el prohibeixen

Per tant, les orientacions preveuran aspectes com ara l'ús a classe, quan el professor ho cregui convenient, en espais de l'edifici com passadissos, biblioteques o als patis. També orientaran sobre el temps d'extraescolars. Així mateix, es donaran indicacions per franges d'edat. “Hi ha nens amb 9 o 10 anys que ja tenen mòbil i la seva presència afecta tota la comunitat, per això el factor educatiu és important”, va assenyalar Garcia Plata.

Per elaborar el document de pautes, la conselleria recollirà el procés participatiu que està impulsant el Consell Escolar de Catalunya, que lliurarà un document de recomanació a l'adminis-

Dates de les PAU a Catalunya

■ Ahir es van donar a conèixer les dates dels exàmens de les proves d'accés a la universitat (PAU) a Catalunya d'aquest curs, que es duran a terme la primera setmana de juny, concretament, el dimarts 4, el dimecres 5 i el dijous 6 de juny en primera convocatòria. La convocatòria extraordinària serà la primera setmana de setembre, des del dimarts 3 fins al dijous 5. A les PAU de

l'últim curs es va batre un rècord d'alumnes inscrits: 41.671 estudiants –tot i que només van fer les proves 39.767– i més de 1.400 alumnes van obtenir una nota de més d'un 9. Així doncs, des de fa cinc anys i fins ara l'augment de joves que volen anar a la universitat ha estat progressiu: 34.553 (2019), 39.914 (2020), 39.800 (2021), 40.563 (2022) i 41.671 (2023).

tració al mes de desembre. Actualment, els 12 serveis territorials estan treballant per concretar els elements clau en el debat, com ja va anunciar la consellera Anna Simó al començament del curs escolar.

Ahir es va pronunciar el Consell Escolar de Barcelona, el president del qual, Lluís Rabell, va indicar que hi va haver consens general sobre la necessitat de regular-los. Professors i docents demanen a Educació un marc regulador clar, no “improvisat”, adequat a cada edat i que la regulació no depengui dels centres sinó de la conselleria. A més a més, si se suprimeix l'ús dels mòbils cal que hi hagi ordinadors.

Les associacions de famílies de Barcelona, per la seva part, estan d'acord al 100% que Educació reguli els mòbils a l'escola. Volen que no es transpassi aquesta deci-

El Consell de Barcelona vol que Educació prengui la decisió i posi més mitjans per substituir els mòbils

sió als centres ni tampoc a les famílies. A més a més, esperen que s'ampliïn les extraescolars als alumnes més vulnerables a fi que no facin servir el mòbil quan s'acabi l'escola.

El debat dels mòbils coincideix amb la iniciativa d'un grup de pares que proposen de prohibir el mòbil abans dels 16 anys, a la qual s'han adherit milers de famílies. Garcia Plata va donar la benvinguda als debats d'aquest tipus, que amplien la consciència sobre l'ús del mòbil i la responsabilitat dels pares quan els hi lliuren. Així mateix, va destacar que l'educació digital ha de ser compartida entre escoles i famílies. Tot i això, “prohibir-lo als centres no té el sentit pedagògic que volem promoció”, va reiterar.

L'enquesta del departament s'ha fet sobre un 53% de centres educatius que han regulat de manera formal l'ús del mòbil. Un 3% de centres en permeten un ús lliure, mentre que un 26% no permeten ni tan sols portar-lo al centre. En una gran majoria (67%) el fan servir en moments puntuals a criteri del professor. ●

EDUCACIÓ A CATALUNYA

El procés participatiu per fixar un marc comú comença ara i culminarà al desembre amb un informe que el Consell Escolar remetrà a Educació perquè marqui la pauta.

Els centres hauran de tenir regulat l'ús del mòbil en el curs 2024-2025

Carlos Pardellas

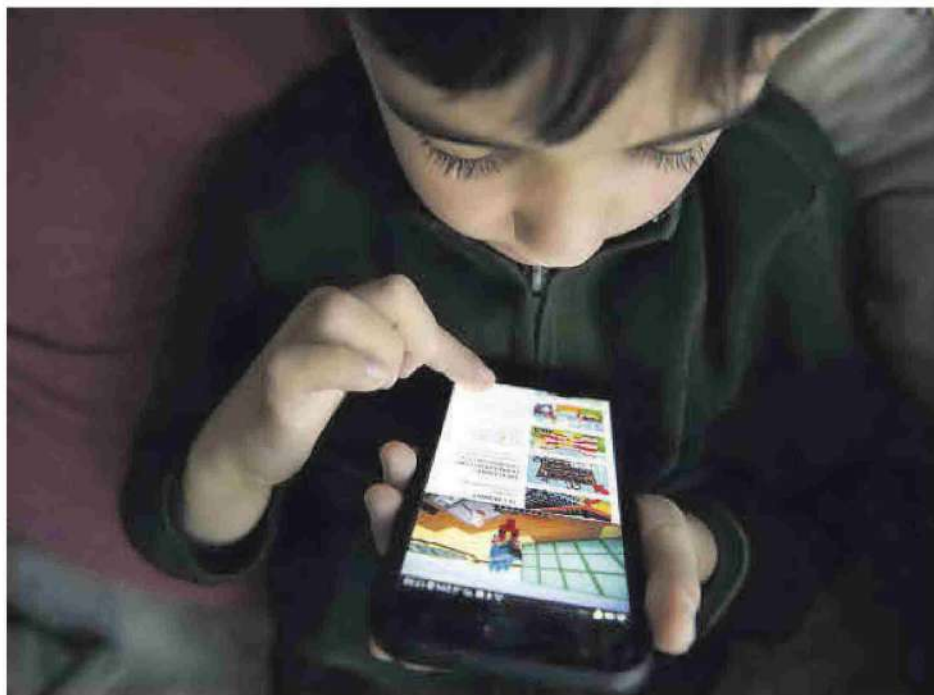
HELENA LÓPEZ
 Barcelona

El problema no és nou. La preocupació als instituts per l'ús dels mòbils per part de l'alumnat no comença aquest curs ni el passat. El que ha canviat, i de quina manera, és que ha passat de ser una qüestió (més) que cada centre gestionava com podia (i considerava), de portes endins, gairebé com una qüestió privada, a situar-se en un tema central en el debat públic: ¿què estem fent, com a societat, davant un problema de salut pública? ¿En quin moment es va considerar *normal* donar un *smartphone* a un nen de 12 anys? A partir d'ahir, a més, hi ha un compromís del Govern sobre la taula i una data: el curs 24-25 tots els centres educatius catalans hauran de tenir regulat l'ús del mòbil.

El curs 23-24 començava el 6 de setembre amb una notícia que destacava sobre la resta: cada vegada eren més els centres que, desbordats, havien decidit declarar-se espais lliures de mòbils. Els cartells de «apaga el mòbil, encén la ment» —en mil variables diferents— formen part ara com ara del paisatge habitual als passadissos de nombrosos centres, que han decidit actuar sense esperar cap consigna, al trobar-se davant una situació insostenible, sobretot entre classes i als passadissos, però no només això. EL PERIÓDIC ja va explicar fa uns mesos que era habitual veure directes de TikTok des de dins de les mateixes aules, en plena classe. Una decisió que cada institut va prendre aprofitant-se a l'autonomia de centre, seguint la seva intuïció —i conscients que «allò s'havia d'aturar»— però sense un marc regulador clar.

Compromís d'Aragonès

La consellera d'Educació, Anna Simó, contrària a la prohibició i partidària d'educar en l'ús de la tecnologia, ha insistit sempre que la regulació del mòbil a les escoles no podia baixar des del seu despatx, sinó que s'havia de debatre «des de baix», una cosa que, de fet, ja havia passat sense cap tute-

Un nen juga amb el mòbil a casa seva.

Consell Escolar de BCN

Reglamentació de l'ús per edats

► El Consell Escolar Municipal de Barcelona advoca per impulsar una regulació de l'ús del mòbil a escoles i instituts «basada en criteris unificats» per al conjunt del sistema educatiu i que s'adeqüi a les diferents edats. Es tracta d'una de les conclusions del debat que van mantenir ahir sobre l'ús dels mòbils als centres educatius, en el qual van participar representants de l'ajuntament, les Associacions de Famílies d'Alumnes (AFA) i professionals educatius.

► L'acte es va donar el mateix dia en què Educació va anunciar que inicia un procés participatiu amb el Consell Escolar de Catalunya per orientar escoles i instituts sobre l'ús del mòbil. El regidor d'Educació de Barcelona, Lluís Rabell, va insistir en la «preocupació de moltes famílies sobre l'impacte de les noves tecnologies i l'ús de mòbils a les escoles».

la del Departament: un 53% de centres educatius ja tenen regulat l'ús d'aquests dispositius i inclòs en les Normes de Funcionament de Centre (NOFC).

Les últimes setmanes, el clam a nivell de famílies contra l'ús dels mòbils per part dels menors ha portat a fer un pas més. El mateix president, Pere Aragonès, es va comprometre dimecres al Parlament a tenir a punt un marc regulador en termini d'uns mesos. I ahir el secretari de Transformació Educativa de la conselleria, Ignasi Garcia Plata, i el president del Consell Escolar de Catalunya (CEC), Jesús Vinyes, van presentar els resultats d'una enquesta feta l'últim trimestre del curs passat als centres per tenir una «radiografia clara» del punt on som.

Les dades d'aquest sondeig servirán ara per començar a establir les bases d'aquest «marc regulador comú» que ha de permetre, segons va anunciar Plata, que a partir del curs vinent tots els centres catalans tinguin aprovada una normativa d'ús dels telèfons mòbils i que aquesta

quedi recollida en la seva normativa interna.

Ni al pati

Les dades de l'esmentada enquesta assenyalen que el 12% dels centres que ja regulen d'alguna manera l'ús del mòbil [el 53% del total] el deixen consultar al pati (que no ho facin és una de les grans reivindicacions de les famílies organitzades contra l'abús de l'ús d'aquest dispositiu, que no entenen com pot estar permès que els nens juguin a *Animal Crossing* al pati). La realitat és encara més complexa del que sembla.

Un exemple és el cas de l'IE El Tiler, al barri del Bon Pastor, a Barcelona, la direcció de la qual va decidir tornar a permetre l'ús del mòbil al pati (només a l'hora del pati, amb el compromís de guardar-lo al tornar a classe) perquè van arribar a la conclusió que, per al seu alumnat, era «una necessitat». «Per a ells sortir a veure si els han posat un *like* és tan necessari com sortir a beure aigua», resumia fa pocs dies en una entrevista en aquest diari la seva directora, Domí Viñas. ■

EDUCACIÓ

Les escoles i instituts hauran de regular el mòbil el curs que ve

El control dependrà dels criteris que fixarà el Consell Escolar

DIANA SILVA
BARCELONA

Després de mesos de debat públic als centres escolars, però sobretot entre pares i mares, finalment Educació ha anunciat accions concretes per fer front al problema dels mòbils entre els alumnes de les escoles i els instituts catalans: el curs 2024-2025 tots els centres educatius hauran de regular-ne l'ús. Serà el punt final d'un llarg procés que s'ha engegat aquest inici de curs i en el qual tindrà un pes molt important l'opinió del Consell Escolar de Catalunya (CEC). Serà l'encarregat de recollir les idees de la comunitat educativa, però també de les associacions de pares i mares i de professionals de la pediatria, sobre quins criteris s'haurien de tenir en compte a l'hora de posar límits als *smartphones* a l'escola i sobretot a l'institut.

Ahir mateix es va fer el primer pas d'aquest camí amb el primer dels debats que el CEC organitzarà a tots els serveis territorials educatius de Catalunya per abordar la necessitat de regular aquests dispositius entre els alumnes. Es debatrà a partir d'un document marc i de dos exemples pràctics de regulació de l'ús del mòbil que s'han portat a terme amb la implicació de les famílies i dels alumnes.

En paral·lel a les sessions territorials de les pròximes setmanes, el CEC també farà una sessió de treball amb les principals associacions de famílies de Catalunya (incloent-hi els grups de mares i pares que s'han organitzat per retardar l'edat en què els fills tenen el primer mòbil) i representants de l'àmbit de la pediatria. El procés participatiu sumarà també les intervencions de les juntes de direccions escolars i d'una vintena de centres que ja regulen l'ús del mòbil de manera eficaç.

L'objectiu final és redactar un informe que el CEC publicarà abans de finals d'any on suggerirà criteris per gestionar els mòbils en escoles i instituts. Després, al mes de gener tots els centres rebran una indicació del departament d'Educació que els instarà a explicar de quina manera en regulen l'ús en les seves normes de funcionament intern.

Des del gener fins a finals de curs, serà el moment en què les escoles i els instituts encetaran les converses internament amb les famílies per decidir la manera de gestionar els mòbils dels seus fills al centre agafant com a referència els criteris que marqui Educació. La idea és que "el curs 2024-2025 tots hagin regulat l'ús d'aquests aparells d'acord amb la seva comunitat educativa", segons el departament, que supervisarà el procés.

El tercer trimestre del curs passat, el departament d'Educació va

Un noi i una noia pendents del mòbil. Un de cada set països han introduït restriccions en l'ús del mòbil a l'escola. PERE TORDERA

fer una enquesta a 85,7% dels centres –incloent-hi primària i secundària i centres tant públics com concertats– per poder tenir una radiografia de quina era la situació real del sistema educatiu pel que fa a la regulació. Més de la meitat (un 52,77%) van assegurar que tenien previst l'ús de telèfons mòbils a les normes de funcionament de centre, és a dir, que d'una manera o una altra tenien un control sobre quan, on i com els fan servir els alumnes.

Segons els resultats de l'enquesta fets públics ahir, dels centres que van respondre que tenien prevista la regulació dins la seva normativa, una quarta part ja van assenyalar que no permetien als alumnes portar el dispositiu al centre. En canvi, gairebé la meitat el que diuen és que no deixen fer servir el dispositiu a dins del centre (sense entrar en si els alumnes el poden portar o no i deixar-lo a la motxilla o a la taquilla). En el sondeig, que permetia respostes múltiples, sis de cada deu escoles i instituts diuen deixar fer servir el mòbil "en moments puntuals a criteri dels docents" i un 45,98% asseguren que els alumnes el poden utilitzar "a qualsevol au-

la per a usos educatius". Finalment, hi ha un 12% dels centres que responen que només el deixen fer servir al pati i només un 3% reconeixen que permeten fer-ne un "ús lliure al centre".

Els sis informes precedents

Poques setmanes després de començar el curs 2023-2024, el departament va fer arribar a escoles i instituts una sèrie d'estudis sobre el paper que tenen les tecnologies a l'aula per ajudar les direccions escolars a decidir la manera d'abordar el problema de veure adolescents enganxats al mòbil a les hores del pati i també a l'aula. Entre els documents (sis en total), n'hi ha tres d'elaborats pel Consell Escolar de Catalunya entre els anys 2015 i 2020, que adverteixen que el fet de prohibir indiscriminadament a l'alumnat l'ús de tecnologies mòbils als centres pot entrar en contradicció amb objectius curriculars. Les direccions també van rebre dos estudis internacionals que, entre altres coses, mostren com un de cada set països, sobretot els asiàtics, han introduït restriccions en l'ús dels mòbils a l'escola. —

La prohibición del móvil se abre paso en los colegios españoles

Castilla-La Mancha, Galicia y la Comunidad de Madrid aprueban normativas para eliminar el uso personal y recreativo de los dispositivos en los centros educativos

ANA TORRES, Madrid
Si un alumno tiene su móvil encima de la mesa durante una lección y le llega una notificación, el tiempo medio que tardará en recuperar la atención ronda los 20 minutos. El impacto del uso personal del móvil en el rendimiento académico y su empleo para grabar imágenes, vídeos o lanzar mensajes en redes sociales para hacer *bullying* a algún compañero han llevado a uno de cada cuatro países a aprobar leyes o decretos para prohibir su uso en las aulas, señala el último informe de la Unesco sobre educación y tecnología, que revisa las políticas educativas de 211 países del mundo. Algunos, como España, han aprobado prohibiciones solo en algunos territorios. Castilla-La Mancha y Galicia fueron las primeras en prohibir el uso personal del móvil en las aulas, en 2014 y 2015, respectivamente. En 2020, las siguió la Comunidad de Madrid, que amplió la restricción también a los recreos. Ahora, ha sido Cataluña —cuyo departamento de Educación aseguró en septiembre que optaba por el no intervencionismo y que dejaba la decisión en manos de los centros— la que ha anunciado que regulará el uso de los móviles en los colegios, y para ello ha encargado un informe a la Sociedad Catalana de Pediatría, cuya presidenta, Anna Gattell, asegura que “faltan evidencias científicas que determinen los efectos del uso del móvil en los jóvenes”, pero a la vez muestra su preocupación por la falta de una regulación común. “Muchos centros hacen lo que pueden”, manifiesta.

Las diferentes normativas que establecen la prohibición del uso del móvil en Galicia, Castilla-La Mancha y Madrid, dan un margen de autonomía a los centros para permitir el uso de forma “excepcional” y con fines pedagógicos. Si sobre el terreno la decisión recae en los equipos directivos,

los claustros y el consejo escolar con o sin normativa autonómica, ¿cuál es la diferencia entre las comunidades que lo regulan y las que no? Judith Fernández, directora general de Ordenación e Innovación Educativa de la Xunta de Galicia, lo tiene muy claro: “Hay un matiz muy importante, donde sí está regulado, los centros cuentan con el soporte legal de la consejería, porque hay un grueso importante de familias que están en contra de la prohibición, y los equipos directivos se encuentran en situaciones muy difíciles... con una normativa externa al centro las familias reaccionan y lo entienden de otra manera”. A su juicio, los centros de las regiones en las que no está regulado “están desamparados”. “En Galicia podemos estar seguros de que en ningún centro se permite a los alumnos hablar por WhatsApp durante una clase porque así lo establece la normativa, además evitamos el enfrentamiento con las familias”.

El motivo de que las familias defiendan que sus hijos lleven el móvil al centro es, en la mayoría de los casos, para tener un control de los desplazamientos al colegio, ya que muchos estudiantes acuden en transporte público, señala Fernández. Galicia estableció la prohibición del uso del móvil como mecanismo de comunicación en horario lectivo en 2015, dentro del decreto que desarrolla la ley de convivencia de la comunidad educativa. Según la encuesta *Sociedad de la Información en los centros. Curso 2020-2021* del Ministerio de Educación, de carácter bienal, el 50,6% de los centros en España permite a los alumnos de la ESO el uso del móvil con fines pedagógicos, y el 57,3% lo hace con estudiantes de bachillerato, mientras que en alumnado de FP básica está en el 50,7%, en el de grado medio en el 60,7% y en el de grado superior en el 63,3%. Por autonomías, los ma-

yores porcentajes se observan en Extremadura, Castilla y León y Cataluña. Tanto Galicia como Castilla-La Mancha aseguran a EL PAÍS que no están a favor de la “prohibición total” de los móviles en los centros, porque entienden que la formación sobre el uso responsable de las tecnologías también debe recaer en el profesorado. “Los extremos no son buenos. Obligar a que los chavales se deshagan del móvil para ir al instituto no es natural. El mayor problema son las redes. Tenemos que trabajar el tema de los límites con los adolescentes”, apunta Judith Fernández, de la Xunta.

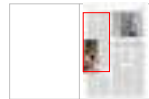
La regulación da respaldo legal a los colegios frente a las familias

Una responsable de la Xunta cree que la prohibición total “no es natural”

Esteban Álvarez, exdirector de la Asociación de Directores de Institutos Públicos de Madrid y director de un instituto público de Soto del Real durante 18 años —ahora es portavoz de Educación en el grupo socialista de la Asamblea de Madrid—, considera que la prohibición total es inviable porque los profesores no tienen autoridad para cachear a los alumnos. “Casi el 100% de los estudiantes de secundaria tiene móvil y las familias quieren estar conectadas para controlar sus horarios y, por tranquilidad, muchos chavales tienen activa la geolocalización”, explica Álvarez.

En Castilla-La Mancha se hizo un estudio para medir el impacto de los móviles en el rendimiento académico. Con los resultados sobre la mesa, en 2014 se aprobó la ley de protección social y jurídica de la infancia y la adolescencia, y ahí se estableció la prohibición en todas las etapas educativas para el uso personal. “En esa época, las dotaciones tecnológicas de los centros no eran las de ahora, apenas había dispositivos y los alum-

nos empleaban su móvil personal para algunas tareas, incluso para tomar apuntes, y ahí nos dimos cuenta de que el uso de WhatsApp y otras redes en horario lectivo se estaba disparando”, cuenta Silvia Moratalla, inspectora general de la Consejería de Educación castellanomanchega.

Descenso del acoso

El decreto sirve, asegura Moratalla, para dar un respaldo al profesorado y para que toda la comunidad educativa se mueva en la misma dirección. “Aquí tenemos la seguridad de que en ningún centro se va a permitir el uso personal... la prohibición radical es demasiado, tenemos que enseñar a los alumnos a ser responsables de sus propias acciones”, añade.

En el IES Diego de Filoe de Albacete compraron hace cuatro años taquillas para que los alumnos depositaran de forma voluntaria sus móviles al acceder al centro. “Durante años prohibimos que los trajesen, era una maravilla, pero pasaron los años y tanto el claustro como el consejo esco-

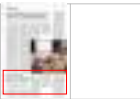
lar presionaron para admitir el uso didáctico”, cuenta María Ángeles Moltó, directora del instituto desde hace nueve años. Si detectan un uso personal, requisan el móvil. Si la falta se repite, son las familias las que tienen que acudir a recoger el dispositivo. Están requisando unos 10 móviles al mes.

“La investigación internacional sobre los impactos de la prohibición de móviles en resultados académicos es muy escasa, casi nula para las etapas de educación primaria y secundaria”, señala Pilar Beneito, catedrática de Fundamentos del Análisis Económico de la Universitat de València y coautora del estudio *Prohibir los móviles en la escuela: evidencia de políticas regionales en España*, publicado en 2022, en el que encontraron una relación entre la prohibición y el descenso de los casos de acoso escolar tanto en Galicia como en Castilla-La Mancha. Puesto que en España no existen datos oficiales de acoso (el Ministerio de Educación no dispone de un registro), utilizaron las respuestas de la Policía, la Guardia Civil y los cuerpos de Policía Local de las diferentes autonomías (salvo País Vasco y Cataluña, que no ofrecieron cifras) a una petición del Gobierno realizada en 2018 sobre los casos de acoso escolar denunciados entre 2012 y 2017.

“Teniendo en cuenta los valores medios de acoso escolar previos a la prohibición en cada intervalo de edad, los impactos estimados supondrían unas reducciones significativas de alrededor del 15% y el 18% para los estudiantes de 12 a 14 años y del 18% y 9,5% para los adolescentes de 15 a 17 años, para Galicia y Castilla-La Mancha, respectivamente”, apunta Beneito. En el caso de los menores de 12 años, no encontraron ningún efecto. “Eso muestra que el uso de los móviles no está extendido entre los niños de esa edad”, añade la investigadora. Según los últimos datos del Instituto Nacional de Estadística (INE), 7 de cada 10 niños y adolescentes entre 10 y 15 años tienen teléfono móvil. La edad de primer acceso a internet se sitúa ya en los siete años y la Red es utilizada por el 95,1% de los niños entre 10 y 15 años, según datos de Save the Children.

Plenario del Consejo educativo municipal de Barcelona. / ALBERT GARCIA

Cataluña trabaja contra “los riesgos del abuso de la tecnología”

Un 23% de los institutos de la región ya prohíbe la utilización de móviles

IVANNA VALLESPÍN, **Barcelona**
Cataluña quiere poner orden al uso de los móviles en los centros educativos, especialmente en secundaria, porque actualmente se dan múltiples casuísticas y una encuesta del Departamento de Educación revela que solo la mitad de los centros cuenta con una

regulación, y el 23% ya los prohíbe. Pero el departamento no es partidario de decretar una prohibición generalizada. “Prohibir cuesta poco, pero no es la vía, porque entonces, ¿dónde queda el debate con las familias y los alumnos? Hay que debatirlo en los centros y que conste en las normas

de funcionamiento de cada uno”, aseguró la consejera de Educación, Anna Simó, hace unas semanas en una comparecencia en el Parlament.

Por eso, ha optado por abrir un proceso de debate para recoger la opinión de profesores, familias, alumnos e incluso pediatras. Con esta información, en enero el departamento enviará unas directrices a los centros para que elaboren su propia regulación, previo debate también con su comunidad educativa. “La regulación no ha de ser puramente administrativa, sino educativa. Hay que generar un debate en los centros, hacer partícipes a todos los sectores porque eso es lo que genera consensos a la hora de hacer la normativa”, terció ayer Ignasi Garcia Plata, secretario de Transformación Educativa de la Generalitat.

“La regulación debe ser educativa, no administrativa”, dice la Generalitat

Un informe recoge valoraciones de la Unesco y la Sociedad de Pediatría

Según la encuesta, realizada a finales del curso pasado entre todos los centros de primaria y secundaria, actualmente, un 23% de los centros asegura que ya prohíbe el uso de los móviles y que así lo recoge en las normas de funcionamiento del centro. El estudio, en el que participaron el 86% de los centros educativos (de un total de 3.400) públicos y concertados, también revela que más de la mitad (un 53%) ya cuenta con unas normas escritas que regulan estos dispositivos en grados muy diferentes. De estos, uno de cada cuatro centros directamente obliga a los alumnos a dejar el móvil en casa, mientras que el 3% permite un uso libre, y casi un 12% solo lo permiten en el recreo.

De hecho, la realidad de los institutos es muy variada. Los hay que obligan a los alumnos a depo-

sitar el mòbil en unas taquillas y no los pueden recuperar hasta el final de la jornada. A falta de taquillas, en otros se insta a guardarlos en la mochila. Y en cuanto al uso, no se permite durante las clases, a no ser que sea por una cuestión académica.

Para que los centros puedan elaborar sus normas, el Departamento de Educación les enviará en enero el marco de regulación general. “Lo que se pretende es homogeneizar los elementos de referencia que se tienen que regular”, señaló Garcia Plata. Educación pretende iniciar una reflexión sobre el uso de los dispositivos y sus riesgos, y alejarse de la simple prohibición para optar por educar y enseñar a utilizarlos correctamente. “Tenemos que formar al alumno en la tecnología porque formará parte de ellos du-

rante toda la vida y advertirlos de los riesgos del abuso”, indicó Garcia Plata.

Antes de la redacción de este marco regulatorio común, el Departamento ha encargado un informe al Consejo Escolar de Cataluña, el máximo organismo consultivo formado por la Administración, docentes, familias, sindicatos y patronales. Este informe recogerá las conclusiones de los diferentes debates que durante este mes realizarán una decena de consejos escolares territoriales. El informe también contemplará las valoraciones de una veintena de centros que ya cuentan con una regulación, las de la junta central de directores, la Sociedad Catalana de Pediatría, así como estudios anteriores y documentos elaborados por instituciones como la Unesco.

Programa para el uso de la tecnología en un colegio de Barcelona // ADRIÁN QUIROGA

Las escuelas e institutos de Cataluña deberán regular el uso del móvil el próximo curso

► La Generalitat dará indicaciones a los centros para aunar los criterios de uso

E. A.
BARCELONA

Tras agitadas semanas en los chats de algunas asociaciones de padres de Cataluña para pedir que se retrase el uso de móviles hasta los 16 años, la Consejería catalana de Educación dio ayer un paso al frente y anunció que todos los centros educativos de la comunidad deberán tener regulado el uso de estos aparatos en sus instalaciones el curso que viene. Para ello, el departamento que dirige Anna Simó ha impulsado un proceso participativo dirigido a establecer un nuevo marco regulador que será enviado por la Generalitat a las escuelas en enero de 2024.

El secretario de Transformación Educativa de la Generalitat, Ignasi García Plata, afirmó que el proceso será conducido por el Consejo Escolar de Cataluña (CEC), que dará indicaciones al departamento para elaborar el marco regulador y que una vez esté hecho se enviará en enero «a todos los centros educativos» catalanes. García Plata aseguró que el documento tendrá orientaciones claras para las escuelas e institutos y que pretende «homogeneizar los elementos de referencia que se deberán regular en los centros» sobre el uso del móvil, tanto en la Primaria como en la ESO, informa Ep.

Cuando reciban las orientaciones

en enero, los centros educativos «comenzarán a concretar y a aterrizar las propuestas» a través de un debate a lo largo del curso con los alumnos y las familias, para aprobar en su consejo escolar la regulación del uso del móvil, y una vez aprobado se podrá comenzar a aplicar, en base al principio de autonomía de centro.

El responsable de la Consejería defendió que el objetivo del departamento es que en el curso 2024-2025 «el cien por cien de los centros tengan regulado el uso del móvil en sus instalaciones» e incorporada esta regulación en las Normas de Funcionamiento de Centro (NOFC), y que la Consejería e Inspección educativa les acompañarán en este proceso.

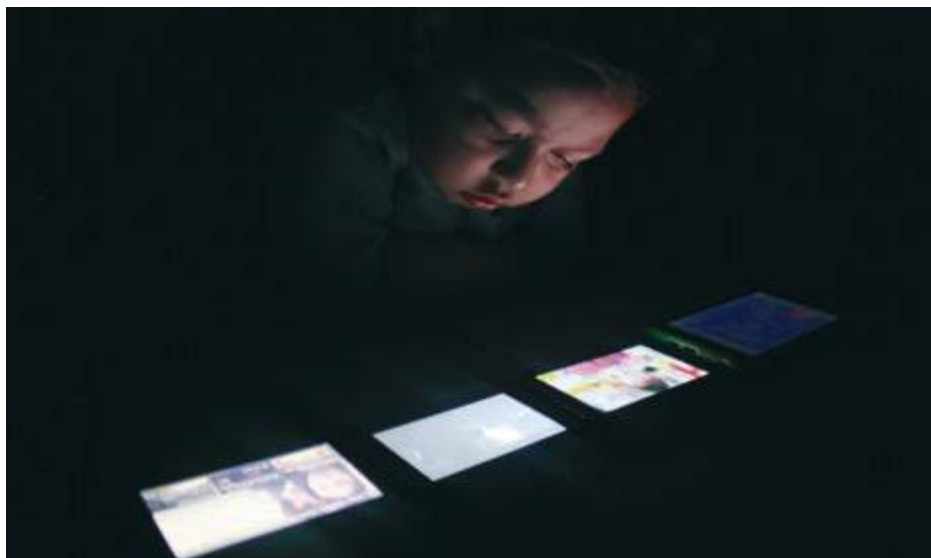
Varios debates

El CEC impulsará durante este mes debates en los 12 servicios territoriales de Educación y en una muestra de 18 centros educativos -públicos y concertados- para reflexionar sobre cómo se debe regular el uso del móvil en escuelas e institutos, y en diciembre el pleno del CEC aprobará las indicaciones que hará al departamento de Educación.

El primer debate comenzó ayer en el Consejo Educativo de Barcelona, señaló el presidente del CEC, Jesús Vinyes, que añadió que hay previstas otras sesiones el 13 y 14 de noviembre en otros consejos territoriales. Vinyes señaló que para elaborar las orientaciones a la Consejería tendrán en cuenta también las recomendaciones de la Asociación Catalana de Pediatría así como de la Agencia de Protección de Datos.

Infants, joves i pantalles

RITESH MANI/TAMRACOR

Agustí Corominas

Cineasta i pedagog

X @AgustiCor

L'ús abusiu o addictiu de les pantalles comporta entre els infants i els joves problemes greus com ara la manca d'atenció

Des de l'inici del curs escolar s'ha posat en evidència un dels problemes greus que tenim en l'educació dels nostres infants i joves: l'ús de les pantalles. Són als centres de Secundària on més es pateix aquest maldecap i on hi ha hagut diferents respostes. Alguns han optat per prohibir els mòbils a l'aula, d'altres per fer-ne un ús restrictiu i d'altres s'ho estan pensant. El que passa als instituts és una mostra d'un dilema que està afectant la societat en general i d'una manera ben particular els joves. Una problemàtica prou greu perquè ens la prenguem amb el màxim d'interès.

Els joves o els infants són addictes a les pantalles? La majoria de psicòlegs clínics especialistes en addiccions estan d'acord que és així quan l'interès per la pantalla passa a ser una prioritat a la seva vida a desgrat d'altres interessos més vitals, quan es gaudeix més de ser davant la pantalla que tenint experiències *fsiques* com ara dormir, jugar, relacionar-se... i que comporta que l'infant o el jove no pugui deixar-ho i es converteixi en la seva prioritat. A la vegada, l'infant o el jove necessita dedicar-hi més temps per obtenir el mateix grau de satisfacció i, en cas contrari, quan no s'aconsegueix, les sensacions desagradables i l'ansietat van en ascens. Són

efectes que, generalment, van acompanyats d'una caiguda important del rendiment acadèmic.

Es cau sovint en la idea que la tecnologia ha comportat que l'estructura mental i el procés maduratiu dels joves i infants d'ara siguin diferents. Per desmentir aquesta falsa creença, un grup d'11 professionals ha elaborat el *Manifest infància i pantalles 0-6*, al qual s'han adherit més d'un centenar d'entitats i organitzacions. Aquest manifest és el fruit d'un estudi exhaustiu fet a infants de 0 a 6 anys, l'etapa més important en la formació del cervell. Ho saben prou bé els directius de les empreses del Silicon Valley quan porten els seus fills a escoles que no introdueixen les pantalles fins a la Secundària, escoles que es dediquen a fomentar la creativitat, el pensament, l'art i el contacte amb la natura com a elements claus per a la maduració dels infants.

Allò que podríem anomenar *el consum cognitiu i emocional* és una de les qüestions que considero més nocives per l'ús abusiu o addictiu de les pan-

talles. És a dir, que el *coneixement* i també les *emocions* tenen importància com un *element de consum* més i en el que interessa per sobre de tot la vivència d'aquest consum continuat que entén el coneixement, les emocions i, sovint, els sentiments d'una manera superficial, immediata i en canvi constant, cosa que dificulta –i molt– la necessària maduració i assimilació personal. Això converteix les noies, els nois i els adults en continuats consumidors d'estímul prefabricats per interessos ben determinats. És conegut que l'extrema dreta fa servir aquests recursos per atraure joves a la seva ideologia; els ofereix violència, lideratge físic, masclisme... Una manera de fer que, malauradament, m'han corroborat la majoria de professors de Secundària que conec.

Igualment això comporta altres problemes greus com ara la manca d'atenció, ja que s'està entrenant el cervell en el canvi constant a partir del bombardeig d'estímul externs ben definits: llum, color, gir, velocitat, soroll... que van en un sentit ben contrari al de l'atenció i dificulta –i molt– l'aprenentatge. Però és que hi ha altres particularitats igual d'importants que es veuen perjudicades. Fa uns mesos vaig tenir l'ocasió d'anar a una trobada de joves en què es debatien temes sobre l'amor i el sexe. El debat va ser molt interessant. Molts joves van comentar les dificultats que tenien, a causa de l'entronització del *canvi continu* que hem esmentat, per establir unes relacions emocionals –de parella o no– estables. A més, a vegades experimentaven una manca d'interès creixent vers el sexe al practicar-lo d'una manera estandarditzada i consumista, segons els patrons del porno mediàtic o de les exigències socials, un sexe allunyat de l'alteritat, del plaer compartit i de l'estima mútua. Tot plegat crea un capteniment que aboca al narcisisme, a la soledat, a la falta d'autonomia i a la dificultat per a la construcció d'una personalitat pròpia i lliure.

Cal reconèixer que les solucions no són fàcils i que hi ha molts altres factors que intervenen, com ara la creença de molts joves en la falta de perspectives en el futur; una creença que, en part, és certa però també crec que, a vegades, és fruit d'aquesta absència d'autonomia i de la incapacitat de prendre decisions pròpies davant la vida.

També cal que ens plantejem què oferim als nostres infants i joves durant el moment clau en què es formen el seus cervells i la seva personalitat, quins espais, quines activitats, com fomentem el joc, com proposem l'aprenentatge com una gran aventura, què fem perquè descobreixin i visquin la natura, quins moments tenen per relacionar-se a fons amb companys i companyes, quins valors els transmetem, quina proximitat, temps i escalfor els estem donant.

Tal com diu l'exdirector de la revista *Wired*, la bíblia de la cultura digital: "Si donem una pantalla a un infant quan no toca, estem més a prop de donar-li *crack* [la droga] que no pas una lllaminadura."

Vull un mòbil

Catorze. Aquesta era la fita. Arribar als catorze de la meua filla gran sense comprar-li telèfon mòbil. Era una proposta plena de fissures. Jo mateixa era conscient que com a molt aguantaria fins als tretze. Seria tot un èxit si ho aconseguia. A 6è de primària, els Reis van portar el mòbil a la majoria d'alumnes de la classe que quedaven sense. Només quatre van acabar el curs sense tenir-ne. Entre ells, la meua filla. "Sí, esclar", em contestava, burleta, quan li recordava que l'edat pactada a casa eren els catorze. L'estiu va ser tranquil, sense cap tipus de pressió. Però tan bon punt va començar el curs es va activar l'operació #Vullunmòbil. A 1r d'ESO tots els alumnes en tenen un. Tots i cadascun dels més de 100 alumnes de les cinc línies de primer tenen mòbil. A 1r C, la meua és l'única que continua sense. El #Vullunmòbil ha pres in comptables formes durant aquests dos mesos i escaig que portem de curs. La meua contraofensiva, evidentment, fa aigües per tot arreu. Els grups de WhatsApp de les amigues queden en silenci quan afegeixen el meu número. Soc una mare i això talla les converses, per molt que doni garanties de no llegir-les sense permís. A l'institut està prohibit l'ús de dispositius electrònics, hi ha cartells que ho adverteixen i a les reunions de pares sempre s'ha explicat així, però tots els alumnes el porten a sobre quan van a classe. Si el treuen de la motxilla a

LAURA ROSEL

PERIODISTA

l'aula, al passadís o al pati i tenen la mala sort que un professor els enxampa, els el requisen fins al final del dia. Una normativa de cotó fluix que ha acabat desarmant la meua estratègia antimòbil. Fa un parell de setmanes, a l'assignatura d'experimentals, el professor va demanar als alumnes que traguessin el telèfon per estudiar l'eclipsi lunar: amb la llanterna del mòbil havien d'il·luminar una esfera que representava la Terra. *Touché*.

El plec de càrrecs de la meua filla contra mi per obligar-la a viure sense mòbil és cada cop més llarg. No són només els grups de WhatsApp on no hi és, sinó la vida que passa a través de la pantalla i que ella no viu, el fet de sentir-se fora del grup dels seus iguals. Ella creu que s'ho està perdent tot per culpa meua. Jo estic convençuda que cada dia sense mòbil és un dia més llegint llibres, jugant amb la seva germana i omplint llibretes amb dibuixos i escrits. El #Vullunmòbil ha pujat de nivell els últims dies. Ha plorat, ha redactat una proposta de normes d'ús i fins i tot ha escrit una mena de nota premonitòria on avisa que, si quan faci els dotze anys no té mòbil, "el món s'acabarà".

Ahir va ser el seu aniversari. Fa pocs dies vaig recollir a la botiga el telèfon que li he comprat i la targeta SIM amb la seva primera línia. Li faré signar un contracte

amb 10 normes d'ús que si incompleix implicaran la retirada immediata del telèfon. Sé que ahir va ser la nena més feliç del món. Però no puc evitar sentir que li estic fallant, que no estic sent capaç de protegir-la. Ara, a més de supervisar deures, treballs, festes d'aniversari i talles de samarretes, hauré de controlar les hores que passa davant de la pantalla, els grups de WhatsApp on l'afegeixen, les fotos i els vídeos que comparteix i les aplicacions que instal·la.

La campanya que aquests dies és notícia de les més de 5.000 famílies que s'han organitzat per evitar que els seus fills tinguin mòbil abans dels setze anys m'arriba tard. És esperançadora, això sí. Tant de bo se'n surtin. Compenten amb el meu suport, perquè això no acaba aquí. La petita n'acaba de fer nou i el precedent de la seva germana pot ser letal. Tant de bo aquesta campanya hagués estat una iniciativa d'Educació, tant de bo les administracions haguessin vetllat abans pels nostres adolescents protegint-los d'aquesta *pantallitis* tan tòxica. Tant de bo ho haguéssim fet també abans les famílies de la meua escola. Tant de bo ho hagués promogut jo mateixa abans de trobar-me sortint de la botiga amb un mòbil nou i un extra de sentiment de culpa. Estem abocant els nostres adolescents a un món d'adults i a una dependència que nosaltres mateixos som incapaços de dominar. Fa dotze anys que veig perills per tot arreu. Avui, el màxim perill és el meu regal.

Fa pocs dies vaig recollir a la botiga el telèfon que li he comprat a la meua filla. Però no puc evitar sentir que li estic fallant

Estem abocant els nostres adolescents a una dependència que nosaltres mateixos som incapaços de dominar

■ ÚS DE LA TECNOLOGIA

Lara Bonilla _ Fa una setmana ni es coneixien, però ara són companyes de lluita. Elisabet Garcia Permanyer, Cristina Antón, Aisha Guimaraes i Tamara Fernández són mares amb fills d'edats compreses entre els 5 i els 12 anys que estudien en escoles i instituts del barri del Poblenou, a Barcelona, i formen part del primer grup de WhatsApp –Poblenou Adolescència Lliure de Mòbil– que es va crear per endarrerir la compra del primer *smartphone* almenys fins als 16 anys.

Tot va començar al parc de la sortida de l'escola, mentre els nens jugaven a futbol i s'enfilaven als arbres. "Parlant amb altres mares i pares va sortir el tema de les pantalles i de si donaríem mòbil als nens quan comencessin l'institut", recorda Elisabet Garcia Permanyer, la mare que va crear el grup que ha fet esclatar el moviment arreu de Catalunya. "Jo vaig dir que no n'hi donaria, però hi havia opinions diverses i vaig decidir crear allà mateix un grup de WhatsApp per compartir notícies i així acordar, com que els nostres fills són amics, quan donar-los el mòbil". El que va començar com un grup de mares de l'escola s'ha convertit ara en un grup de Telegram d'àmbit català que ja suma 9.000 participants en només una setmana i que ha fet també el salt a l'Estat. Ja s'han creat grups a Madrid, Andalusia, Navarra o les Balears, i un altre d'àmbit estatal.

UN ENLLAÇ VIRAL

I com s'ha arribat fins aquí? L'enllaç del grup inicial va començar a córrer pel barri i Garcia Permanyer també el va compartir entre les alumnes de la seva escola de ballet. "Vaig enviar l'enllaç amb una nota de veu, on deia: «Compartiu-ho amb qui li interessi». Sense cap expectativa. Vaig pensar que si aconseguia que tres amics del meu fill no tinguessin mòbil ja seria fantàstic, perquè ja no seria l'únic sense. I va començar a créixer exponencialment: primer 300 persones més, després 400, 500... M'aixecava al matí i pensava: «Això m'està passant a mi?»", recorda.

Va ser llavors quan van decidir organitzar-se, i en una reunió presencial celebrada l'1 de novembre passat al seu centre de ball es va passar a l'acció. Van escollir quatre portaveus i van crear comissions de treball per engegar diferents accions: una enquesta per copsar l'opinió de la comunitat educativa sobre l'ús del mòbil, impulsar una carta de compromís per no donar el mòbil als 12 anys o obrir vies per reunir-se amb la conselleria d'Educació. També es va acordar passar el grup, que ja havia arribat al límit de 1.025 participants, a Telegram, amb més capacitat, i reconvertit en un d'àmbit català.

"SOM PARES ESPANTATS"

Durant el cap de setmana passat la marxa de pares i mares va esclatar i ja s'han reproduït grups amb el mateix nom –Adolescència Lliure de Mòbil– per tota

La revolta que va començar al parc

Els instituts hauran de regular l'ús del mòbil

la geografia catalana. "No m'imaginava tot aquest rebombori. Una mica desbordada si que he estat, però ara som un equip i ens hem dividit la feina. I arribarem fins on podem, perquè tampoc vull estar tot el dia enganxada al mòbil", reconeix Garcia Permanyer. Considera que l'emissió del documental *Generació porno* a TV3 també ha ajudat. "És un tema que estava ocult i ha saltat l'espurna", diu. "Hi ha molts pares espantats, necessitem suport, ens sentim impotents i necessitem una regulació", afegeix Cristina Antón.

Els diferents grups que s'han creat ja s'han organitzat i han fet o faran reunions presencials. Aquest diumenge es reuneix el grup de l'Eixample i l'11 de desembre la coordinadora d'AFAs de Gràcia presentarà els resultats de l'enquesta que han fet, i ja avancen que el 70% no volen que els seus fills tinguin mòbil abans dels 16 anys. "Hem normalitzat donar-lo als 12 anys quan la majoria de nosaltres no hi estem d'acord, però ho seguim fent, ens ho hem imposit nosaltres", diu Garcia Permanyer.

Uns i altres estan impulsant accions per frenar la pressió social. "La meua filla fa sisè i quan li vaig explicar que ella no en tindria va donar un cop de porta. Però ara aquest moviment m'empodera perquè més famílies pensen com jo –explica Aisha Guimaraes–. Ara la meua filla està orgullosa que la seva mare participi en això".

CRISTINA CALDERER

Tamara Fernández opina que si bé un *smartphone* té la seva part positiva, cal saber fer-lo servir: “És com si li dones un cotxe al teu fill i li dius: «Conduïx». No, ha de tenir certes destreses. Doncs amb el mòbil es tracta de trobar l'edat més idònia perquè els beneficis superin els perjudicis”. I consideren que aquesta edat són els 16 anys. Apos-ten per, entre els 12 i els 16 anys, educar en el seu ús. “Perquè entranya molts riscos: addicció, pornografia, augment de suïcidis...”, diu Guimaraes.

CONTROL PARENTAL?

Creuen que el control parental no és la solució. “En comptes de fiscalitzar constantment el que fa al mòbil, no seria millor donar-l'hi quan ja puguis confiar que en farà un bon ús?”, es pregunta Fernández, que adverteix que estem envaint la seva intimitat. Les quatre participen en les comissions i cada diumenge hi ha una reunió online. L'objectiu últim és que es prohibeixin als instituts. Ja han aconseguit que Educació abordi el tema. El Consell Escolar debatrà sobre la regulació de l'ús dels mòbils en escoles i instituts, amb la participació dels pediatres. Només un 3% dels centres reconeixen que permeten un ús lliure dels *smartphones* entre els alumnes i Educació, que fins ara es mostrava reticent a prohibir-ne l'ús, ha avançat que el curs que ve totes les escoles i instituts catalans hauran de regular –que no prohibir– l'ús del mòbil.

4 Fases per tenir el primer mòbil

Mentre milers de famílies fan força per endarrerir la compra del primer mòbil com a mínim fins als 16 anys, els experts alerten que la introducció d'aquests aparells ha de ser progressiva. “No pots donar un mòbil als 16 anys sense que abans hi hagi hagut un entrenament amb altres dispositius digitals”, alerta Anna Ramis, pedagoga i autora del llibre *De 0 a 3, ¿res de pantalles?* L'experta defensa que quan més tard arribi el mòbil millor, però també apunta que es pot donar un dispositiu a un adolescent de 12 anys sempre que no tingui les mateixes característiques que el que té un adult: “Si serveix només per trucar ja n'hi ha prou”. En la mateixa línia s'expressa el psicòleg i educador Jaume Funes: “De què servirà arribar als 16 anys i no haver après a gestionar la vida en l'entorn digital?” Però com s'ha de fer aquesta introducció? Ramis recomana *La guia per a famílies cruels i malvades* (de Som Connexió), que resumeix tot el procés en quatre fases.

Elisabet Eseriche

1

MÒBIL DELS ADULTS

El menor farà servir els dispositius dels adults, que en tot moment l'hauran d'acompanyar en el procés. Les directrius en aquesta fase són:

- Cal comunicar prèviament per què es vol utilitzar el mòbil. Es pot estar un màxim de 30 minuts al dia mirant pantalles.
- Cal evitar sempre la multipantalla, és a dir, mirar el mòbil i la televisió alhora.
- Sempre cal utilitzar el dispositiu en espais d'ús compartit (no es pot mirar, doncs, al lavabo o a l'habitació).
- No es pot utilitzar fins que faci com a mínim una hora que s'hagi llevat, ni tampoc durant els àpats o abans d'anar a dormir.

2

MÒBIL D'ÚS FAMILIAR

En el moment en què el menor comença a moure's puntualment sense la companyia d'un adult o es queda alguna estona sol a casa, es pot incorporar un mòbil que compartirà tota la família i que només es podrà utilitzar amb el permís dels adults.

- El mòbil només tindrà contractat el servei de veu.
- Es mantindran exactament les mateixes pautes que en la primera fase i, a més, l'adolescent haurà de dir prèviament quant de temps utilitzarà el dispositiu.

A banda de fer-ne un bon ús, l'objectiu d'aquesta fase, segons la guia, serà que el menor entengui que l'ús del terminal requereix certes cures, com que tingui la bateria carregada o que no es trenqui.

FINAL DEL RECORREGUT

S'acaba quan fa 18 anys i, per tant, l'ús del mòbil ja és responsabilitat seva. En aquest punt es recomana que el contracte de l'aparell passi al seu nom i, si es pot, també la seva despesa, perquè sigui conscient del cost que suposa. En tot aquest procés, Ramis també recomana que, a banda d'instal·lar el control parental a l'aparell, els pares també activin el “mode de confiança” amb el seu fill o filla, és a dir, “que puguin parlar de tot amb la mare o el pare”.

3

EL SEU PRIMER MÒBIL

Quan l'adolescent ja es mogui amunt i avall de manera autònoma serà el moment en què la família tindrà la necessitat de poder contactar-hi i, per tant, de proporcionar-li un telèfon mòbil. Es recomana que sigui un aparell de segona mà, els coneguts com a recondicionats o un que la família no faci servir, perquè és en aquesta fase quan es posa a prova la capacitat de tenir cura del terminal.

- Només tindrà contracte per fer trucades de veu.
- Es podrà utilitzar com a màxim una hora els dies feiners i dues hores els festius.
- Quan vulgui fer-lo servir en un espai no compartit, cosa que podrà fer excepcionalment, haurà de comunicar prèviament per a què el vol utilitzar.
- Es mantenen les regles de no utilitzar multipantalles i de no fer servir el mòbil a l'hora de dinar o abans d'anar a dormir o just quan s'ha despertat.

4

MÒBIL D'ÚS PERSONAL

S'incorpora la contractació de dades; això sí, que siguin limitades (si pot ser un màxim d'1 GB/mes), perquè l'obligarà a fer un ús molt racionalitzat d'internet. Això li ensenyarà, a més, a saber en què consumeix les dades i limitar-ne el consum. Les condicions d'ús es resumeixen en tres punts:

- Es podrà utilitzar 1,5 hores al dia entre setmana i 3 hores el cap de setmana.
- No es podrà fer servir a l'hora de dinar.
- Tampoc podrà anar a dormir i llevar-se amb el mòbil.

OPINIÓ

XAVIER GUAL
 Escriptor i professor

Fart dels mòbils com a pare i com a professor

Que milers de famílies s'hagin organitzat per demanar que els seus fills no tinguin mòbil abans dels 16 anys ha obert, per fi, un debat que era molt necessari. Com a pare estic fart dels mòbils, i com a professor encara més. Als pares ens han fet creure que la revolució digital era bona perquè la recomanaven experts d'aquells que no trepitgen aules i de seguida ho va aplaudir el govern de torn, que va pensar que això de la tecnologia maquillaria el problema de fons que tenim com a societat. Per a mi, tot va anar a pitjor quan es va decidir acabar la primària a sisè, i no a vuitè.

Quan un alumne, amb 12 anys, comença l'ESO es pensa que és gran. Té un altre horari i pot anar i venir de casa a l'institut solet i en patinet. La societat ha cregut que el mòbil era un bon regal de comunió, d'aniversari o la manera de reciclar l'aparell vell quan els pares se'n compraven un de nou. Hi ha instituts que al principi van acceptar el mòbil a l'aula per a feines i consultes, però de seguida el van substituir per tauletes i portàtils. Pantalles més grans, en definitiva. Des de fa temps que en algunes escoles els nens ja tenen portàtils propis a cinquè de primària. A l'ESO, avaluar la competència digital ja no té cap sentit. El pitjor problema de les pantalles és l'addicció que generen. Si als adults ens costa deixar-les, als menors molt més. I això és claríssim, com que fa molts anys que els adolescents compren i beuen begudes energètiques que són terribles per a la salut, i els

GETTY

que manen encara no n'han regulat el consum. O sigui que anem sempre tard, i per això hi ha generacions que en paguen les conseqüències. Els resultats acadèmics no milloren, entre altres factors, perquè la pantalla els distreu. Amb un bon ús és una eina magnífica, però encara són molt joves i els cal un control parental exhaustiu, per exemple per evitar el consum de pornografia. Els mòbils, als instituts, ens donen greus problemes de convivència. La majoria de centres el prohibeixen directament, però tots el duen amagat a la motxilla. A través dels mòbils es fan fotografies, a vegades imprudents i impúdiques, després les penjen a les xarxes i a partir d'aquí en perden el control. Hem tingut menors amb depressions i intents de suïcidi per culpa d'apropiacions indegudes d'imatges, fins i tot de muntatges falsos per fer xantatge i mofa. El mòbil i altres aparells moderns són massa potents, i tenen un costat fosc del qual faríem bé de protegir els nostres fills, almenys tot el temps que es pugui. Els setze sembla una edat difícil d'assolir si la societat no comença a veure-ho clar. Ha de ser un esforç col·lectiu. El meu fill gran no ha tingut mòbil fins a quart de l'ESO. Per a ell ha estat dur i s'enfadava amb nosaltres perquè era l'únic que no en tenia. Bé, educar és això. I sé que la pressió social és molt alta. Però quan les famílies ens mengem totes soles els marrons que afecten directament els nostres fills, no queda altre remei que organitzar-se per canviar les coses.

“El meu fill gran no ha tingut mòbil fins a quart de l'ESO. Per a ell ha estat dur i s'enfadava. Bé, educar és això”

El 95% de los adolescentes atendidos en el único centro público español de adicción a las tecnologías son chicas

La adicción al teléfono se ceba con ellas

ANA TORRES, Madrid

Lo que más aterraba a Luis y Carolina de las interminables horas que su hija, de 16 años, pasaba con el móvil era quién había detrás. Las conexiones que tejen los algoritmos de las redes para sugerir nuevas amistades la llevaban a mantener conversaciones con adultos muy lejanos a su círculo de amigos. “Se estaba poniendo en situaciones de riesgo”, cuenta el padre sin concretar más. En la cena, en el baño, en su cama, el móvil siempre iba con ella. “Cada vez se aislaba más, no hablaba con nosotros y cuando lo intentábamos se ponía agresiva, de palabra, pero agresiva, ella nunca había sido así”, cuenta la madre.

Desesperados, empezaron a castigarla sin móvil. Cuando llegaban familiares a su casa de visita o amigos, lo primero que hacía su hija era pedirles el móvil a escondidas. Pronto descubrieron que la adolescente había perdido el curso, estaba faltando muchísimo a clase, pero ellos, padres trabajadores, no estaban en casa para controlarla. La situación se agravó. La madre dejó el trabajo porque temía que la chica se hi-

ciera daño por la altísima frustración que sentía ante la ausencia de su móvil. Fue su médico de cabecera quien las derivó a servicios sociales y allí les hablaron del único centro público de adicción a las tecnologías para menores, puesto en marcha por la Comunidad de Madrid en 2018.

El 95% de los adolescentes de 12 a 17 años que llegan al Servicio de Atención en Adicciones Tecnológicas (SAAT) por consumo abusivo de móvil son chicas. Sri Devi Uranga, psicóloga y coordinadora del SAAT —primer servicio público especializado en la prevención e intervención de las tecnoadicciones en población adolescente—, describe el perfil de esas menores: “Buscan intimidad en las redes sociales, contacto, sentirse importantes y adultas te-

niendo relaciones con personas desconocidas, buscan ideales, figuras idealizables a las que seguir y han hipervalorado lo superficial: el cuerpo, la imagen, la belleza”.

Ella lo relaciona con “niñas abandonadas”, aquellas que desde los 10 años han tenido demasiada libertad en casa, que con más edad empezaron a faltar a clase, y abrieron cuentas en redes como Instagram sin ningún tipo de control parental. “Si hay unos valores nucleares bien contruidos, eso es garantía de prevención. Ninguna adicción se genera porque sí”, añade la psicóloga.

Irene Gómez, una de las educadoras sociales del SAAT —que en lo que va de 2022 ha duplicado el número de jóvenes y familias atendidas con respecto a 2021 ca-

Buscan apoyo en supuestos amigos a quienes nunca han visto

“Hipervaloran el cuerpo, la imagen, la belleza”, dice una psicóloga

si 4.500 personas—, habla de un cambio en la forma de relacionarse de las nuevas generaciones que, en el caso de estas adolescentes, se lleva al límite. “Sus confidentes son contactos *online*, a los

que nombran como amigos, pero a los que nunca han visto”. Los dos profesionales cuentan que en las “amistades” ahora cuenta más el número, que sean muchas, que la calidad. “Esta forma de socializar es más fácil para ellas cuando han sido víctimas de *bullying*, excluidas de un grupo o, sencillamente, tienen dificultades con las habilidades sociales... en las redes buscan sentido de pertenencia y validación”, explica.

¿Qué tiene de malo esa nueva forma de relacionarse? “Cuando no involucras a tu cuerpo, estás perdiendo mucha capacidad para comunicarte. Con las pantallas no se enfrentan a vencer la vergüenza, a no saber cómo contestar. Los adolescentes están suprimiendo esa parte. Luego en la vida real colapsan o rehúsan los encuentros físicos para evitar colapsar. Faltan a clase, o van y no hablan con casi nadie. Se refugian en lo que les da sensaciones de logro”, dice la educadora social.

Otra de las derivadas de esa tecnoadicción es que las adolescentes empiezan a tener problemas para unirse a planes de grupo. “La fantasía que envuelve el mundo virtual les puede resultar

tan atractiva que todo lo demás les desmotiva, y con la desmotivación es muy difícil funcionar, desde afrontar ocho horas académicas al día hasta ir a un cumpleaños en el que no conoces a casi nadie. Hemos detectado que las relaciones sociales físicas se han vuelto muy fóbicas”, señala Sri Devi Uranga, la coordinadora del SAAT. Hace unos meses pusieron en marcha grupos terapéuticos para tratar esa fobia. “Se sientan en parejas, de forma aleatoria, y hablan de temas superficiales, no podemos pedirles mucha apertura emocional porque muchos se bloquean e interrumpen el tratamiento, no quieren volver, el hecho de sentarse y mirar a los ojos a otro igual les cuesta”, cuenta Uranga.

Según los últimos datos del Instituto Nacional de Estadística (INE), en España siete de cada diez menores entre 10 y 15 años tienen móvil. La edad de primer acceso se sitúa ya en los siete años e internet es utilizado por el 95% de los que tiene entre 10 y 15 años. En una encuesta de hábitos de salud en alumnos de 4º de ESO de la provincia de Barcelona realizada a 24.000 jóvenes, un

Una adolescente utiliza su móvil en Madrid. / CLAUDIO ÁLVAREZ

45% de los que tienen entre 15 y 16 años admite que pasa más tiempo navegando con el móvil que con los amigos.

El psicólogo clínico Francisco Villar, coordinador del Programa

de Atención a la Conducta Suicida del Menor del Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona, ve una relación clara entre los casos que le llegan a consulta —un 90% de sus pacientes son chicas— y el

abuso de las tecnologías. Y la pérdida de la socialización es uno de los indicadores. “Las pantallas interfieren en el desarrollo de sus habilidades durante la primera infancia y la adolescencia, los vacían de herramientas, y a esos menores con menos recursos para poder afrontar la vida, los sometemos a unos riesgos bestiales, los exponemos a imágenes de éxitos inalcanzables, a la comparación constante... las *big tech* han tenido la habilidad de decir que cuando miramos una pantalla estamos conectados”, denuncia el autor del libro *Cómo las pantallas devoran a nuestros hijos* (Herder).

A Villar, defensor de la prohibición total de los móviles hasta los 16 años, le resulta sorprendente que la estrategia de Salud Pública 2022 no contemple las pantallas como un problema con apartado propio. “Muchas familias creen que por negar a sus hijos adolescentes el acceso al mundo digital les están privando de libertad, y eso es un engaño con todas las letras, lo que están haciendo es abrir las puertas de la intimidad de sus hijos a empresas tecnológicas”. Además, critica que se haya

vendido la idea de la multitarea como un avance de la especie, cuando supone un retroceso, porque “lo que ha sido difícil de conseguir es la focalización y la concentración de la atención”.

El experto señala que las principales víctimas son las menores de familias con un nivel socioeconómico más bajo, lo que la coordinadora del SAAT llama “niñas abandonadas”. Presenta el escenario: cuando una familia cuyos progenitores trabajan todo el día y no pueden mantener una supervisión suficiente de los menores, ni realizar un acompañamiento adecuado, la precariedad también les impide comprarles dispositivos. Entonces llegan las tecnológicas, venden la idea de la brecha digital y los colegios empiezan a entregar dispositivos a esos alumnos sin supervisión familiar. El resultado es que una vez en casa, tienen desde muy pequeños un aparato que les expone a cualquier influencia durante un tiempo ilimitado. Mientras, sus compañeros de familias más acomodadas realizan actividades protectoras, como, por ejemplo, extraescolares deportivas. “Es la cruda realidad”, lamenta Villar.

Punts de vista

Marta Alòs

Esriptora @maloslo69

ADOLESCÈNCIA LLIURE DE MÒBIL

No fa pas gaires anys que la implementació d'ordinadors a les escoles va ser considerada per gairebé tothom com una autèntica revolució. L'aposta per l'univers internet i pel món dels recursos digitals aconseguiria millorar els resultats acadèmics amb la vista posada molt al nord d'Europa, concretament en l'èxit del sistema educatiu finlandès. Les motxilles dels alumnes finlandesos pesaven menys perquè els professors havien decidit la substitució de tots els llibres per tauletes. L'aprenentatge a través de materials i eines electrònics superava les clàssiques fronteres de les aules i apareixia l'anomenat món virtual. Un món en què l'aprenentatge individual, amb la vista fixada en una pantalla, era el top ten d'aleshores. A l'inici del curs escolar d'enguany, i mentre alguns centres de Catalunya es queixaven que haurien de començar sense els ordinadors portàtils que el Consorci d'Educació cedeix a l'alumnat de primer d'ESO, el govern de Suècia va decidir paralitzar el seu pla de digitalització en centres educatius i tornar a fomentar l'ús dels llibres de

text, anunciant una inversió de 60 milions en la compra de llibres. La ministra d'Educació ho va anunciar després de conèixer els resultats de l'informe anual que posava en evidència la disminució alarmant de la capacitat lectora dels alumnes, fins al punt que la continuació del procés de digitalització posava en risc de convertir una futura generació en analfabets funcionals. Ara Suècia fa marxa enrere i vol tornar al que, segons la ministra, són les habilitats bàsiques: llegir, escriure i saber comptar. Sembla que torna el seny, que es fa extensiu amb la iniciativa d'un grup nombrós de pares d'alumnes que promouen que els adolescents no tinguin mòbil fins als 16 anys. El grup anomenat, "Adolescència lliure de mòbil", està a Telegram i segueix l'estol d'altres d'arreu d'Europa, neguitosos davant els nombrosos casos d'addicció dels nens a la tecnologia, l'aïllament social, els problemes de salut mental, l'exposició constant a les xarxes i els ciberassetjaments. Ara que la publicitat ja ens comença a bombardejar amb la compra de regals nadalencs, seria positiu que els pares no fessin la bestiesa de regalar mòbils als seus fills de 12 anys. Segueixin l'exemple suec i comprin llibres.

“Com més grans, més difícil és pactar els límits”

Laura Cuesta
 Educadora digital

JAVIER ARIAS

Laura Cuesta

ENTREVISTA

CARINA FARRERAS
 Barcelona

L'embafament del mòbil ha portat a la màxima d'exigir la prohibició abans dels 16 anys. L'educadora digital Laura Cuesta (Madrid, 1976), autora de *Creixer con pantallas* (Amat), no n'és partidària. Fuig de donar receptes universals, però sí que dona pistes sobre com es pot educar en una societat digital. A més, imparteix màrqueting digital i mitjans socials a la Universitat Camilo José Cela.

Cal prohibir les pantalles abans dels 16 anys?

Entenc la preocupació de les famílies, la tecnologia comporta problemes de què cal parlar, però no comparteixo la seva argumentació. La tecnologia no és una droga, perquè se'n pot fer un ús saludable. I, a més, no tots els pares opinen el mateix. És utòpic voler legislar.

A quina edat és aconsellable donar el primer mòbil?

Depèn de la maduresa del menor. Fins i tot entre dos fills hi ha diferències. I també hem de tenir en compte la necessitat dels pares d'estar connectats amb els seus fills.

Entre 12 i 16 hi ha quatre anys de diferència.

Cada família ho ha de veure. El més important és parlar a casa dels riscos de la tecnologia, com més aviat millor. Així, quan els donem un mòbil, entenem que els límits i els controls són pel seu benestar. Això ho acceptem més bé quan els pares encara som els seus referents. Com més tard, més difícil.

L'edat és una dada objectiva; la maduresa, no. Hi ha pistes?

Primer cal preguntar-se: em compensa la batalla? Educar pel que fa al mòbil requereix temps i implicació. Si li costa de complir amb els deures, les tasques de casa, si per tot hi ha una batalla... Val més no obrir-ne cap altra. Però si compleix, potser ens hi podem assegurar i pactar.

En quines condicions cal donar el primer mòbil?

Es pot començar amb un mòbil domèstic, perquè cada vegada es fa servir més WhatsApp per a tasques escolars. O un mòbil senzill, que serveixi només per trucar, sense connexió a internet. I anar progressant.

Molts pares pensen a regalar

“L'ús de xarxes Fins als 14 anys no hi pot haver perfils a les xarxes socials; això, al peu de la lletra”

un smartphone per Nadal.

És un error. No s'hauria de donar mai com un regal, el nen ha d'entendre que és una eina per comunicar-se. Tampoc no és lògic que sigui d'alta gamma. I si volem que s'autoreguli, dades limitades.

Què és efectiu dir-los?

Que hi ha continguts no aptes i que el control parental és pel seu bé. Una vegada posat el control, no els han d'espigar, perquè això trenca la confiança. Hi ha famílies que redacten un contracte. Cal saber que s'anirà renovant.

La sensació és de deixar la Caputxeta al bosc. Porno, ciberassetjament, addiccions.

No podem protegir-los de tot!

L'únic que podem fer és acompanyar-los, donar-los eines emocionals, crear un clima de confiança perquè, si els passa alguna cosa, ens ho expliquin. Que sàpiguen que hi som. Interessar-se pels seus influencers, explicar-los que hi ha vides i cosos que no són reals...

Hi ha línies vermelles?

Fins als 14 anys no hi pot haver perfils a les xarxes socials. Això, al peu de la lletra. TikTok ho deixa clar, no és per als més joves de 14. Després, no acceptar persones desconegudes ni tractar una cosa que pugui ser identificable. Ni l'habitació.

També hi ha la privacitat.

També. Però els adults són pitjors. Exposen la vida dels seus fills a les xarxes, des de la primera ecografia! No són conscients que tot es pot fer servir per pedòfils. No saben com pot afectar el nen veure un dia tota la seva vida a les xarxes. En canvi, molts adolescents, ara, són més discrets. Els stories desapareixen al cap de 24 hores, i només són per a un grup reduït d'amics.

Alguns pares senten que això els ha arribat de grans.

Els pares tenen experiència de vida i capacitat d'aprenentatge. La meua veïna va tenir una filla celiaca i, en poc menys d'un any, era una experta en el tema.

Com es viu sense mòbil?

El carrer ja no és lloc de trobada amb els amics. Ho és el FIFA o WhatsApp. L'hora en què es "veuen" pot ser just abans de sopar i a aquella hora no surten de casa. És injust que quedin exclosos del que passa, d'aprendre a fer servir els dispositius i autoregular-se. L'OMS els defineix com a "ciutadans digitals". Crec que cal estar sempre a prop d'ells, i si hi ha un problema, anar a l'especialista.●

sen segon de l'ESO i encara els falta un any per poder tenir mòbil. Són quatre germans i amb les dues més grans ja es van esperar fins als 14 anys, explica la mare, Marta Selvi, metgessa de professió. "No hem cregut mai que sigui necessari per començar l'institut", explica. A la Silvia –a la seva classe hi ha dos companys més sense smartphone– li encantaria tenir ja el mòbil. També a en Salva –amb un únic company en la seva mateixa situació–, tot i que creu que no tenir-ne els ha deixat al marge d'alguns "embolics" amb el telèfon. Amb aquesta decisió, els pares creuen que els mantenen "sans i estalvis de la comunicació a través de les xarxes". Fan servir pantalles, però tenen limitada la "comunicació freda" en què es donen "converses insulses", descriu la mare. Ja van patir per mantenir-se fermes amb les filles grans i Selvi reconeix que una d'elles no va viure bé la decisió perquè sentia que "la deixava fora de l'adolescència". I ara estan en el punt que, amb molta pena, s'estan plantejant que potser acabaran "claudicant". No per pressió social, sinó perquè creuen que, especialment a la Silvia, la pot ajudar tenir telèfon mòbil. El debat és sobre la taula i és el pare, que és educador en un institut, el que es mostra més reticent.

"No el necessiten per a res: ni acadèmicament ni socialment o familiarment", sentència el psicòleg de Desconnect@ Marc Masip, que reclama "amb urgència" lleis estatals que regeixin l'edat mínima d'accés a les tecnologies i a certes pàgines web". Masip demana pedagogia en centres educatius i també formar els adults.

El telèfon d'A. i G. "és dels pares", recalca Laura Villarreal. És una cessió que fan als fills. Quan

Hi ha pares que creuen que els seus fills no estan aïllats sense mòbil i prefereixen esperar-se a donar-los-en

en un sopar de mares, la resta de famílies van saber que els fills de Villarreal no tenien mòbil, no s'ho podien creure. Elles estan "desesperades" per l'enganxament dels seus nois. També els preocupaven les imatges de pornografia que ja des de primer comencen a circular pels grups de WhatsApp.

Villarreal vol que els seus fills siguin conscients del temps que inverteixen a les xarxes. "Tenim l'obligació de formar-nos com a família perquè la pantalla és un xumet electrònic", reivindica. I els seus fills tenen clar que el telèfon es queda fora de l'habitació per dormir. A en Xabier l'ús de pantalles li va arribar amb deu anys. I ara els divendres a la tarda pot triar entre tauleta, consola o sortir. I sempre tria sortir. Els seus pares no creuen en els controls parentals i pensen que és necessari "confiar-hi".

Saben que és una mica una utopia pensar que el seu fill no tindrà mòbil fins als 14 o 15, però tenen clar que toca "aguantar el tipus" perquè "la societat necessita que hi hagi més pares que ens rebel·lem".●

La batalla por el primer móvil de los hijos sacude a las familias

Un chat de Barcelona crea un 'tsunami' nacional para retrasar la edad de inicio del uso del dispositivo, pero otros padres creen que prohibir no es el camino: "Educar lleva trabajo"

JORDI PÉREZ COLOMÉ, Madrid
Esther Ginés, profesora y madre de un joven de 14 años de Tarragona, estaba mirando las noticias en X (antes Twitter) cuando vio un artículo sobre padres que se organizaban en chats para retrasar la edad del primer móvil de sus hijos: "Me sorprendió y busqué la plataforma en Telegram; como docente debo estar al día de lo que pasa", dice Ginés. El grupo se llamaba, en catalán, Adolescencia libre de mòviles. Ese día había ya 3.500 personas, y escribió: "Como iniciativa está bien para crear conciencia, pero el móvil no es un enemigo, sino un aliado, la clave es la educación".

Ginés fue recibiendo respuestas, desde las que buscaban el debate genuino a las que destilaban cierta aridez: "Honestamente, si tan claro lo tienes, ¿por qué entras en este grupo?", le decían. Ginés escribió algún mensaje más y lo dejó: "Lo dije adrede para ver cómo respiraban, no sabía si iban a atender a razones o estaban obcecados", explica. Ginés cree que el miedo es la clave de este movimiento: "Son personas a las que les faltan habilidades educativas porque se han encontrado con estos nativos digitales y no se lo esperaban. No saben lidiar con esto. Educar lleva trabajo", sostiene.

Sea por miedo o por otros motivos, hay decenas de miles de padres españoles preocupados por cuándo deben dar un móvil a sus hijos. El grupo de Telegram central tiene más de 9.300 miem-

Esther Ginés, en Tarragona el miércoles. / ALBERT GARCIA

bros. Fue creado por Elisabet Garcia Permanyer, una profesora de inteligencia corporal de Poblenou, después de que un chat de WhatsApp del barrio llegara al límite. Un artículo en EL PAÍS sobre la iniciativa generó una explosión que Garcia Permanyer aún no se explica: "Es una locura, brutal, en solo una semana", dice.

La magnitud es ya inabarcable. Hay más de 70 grupos de WhatsApp y Telegram organizados por comunidades, ciudades, pueblos y barrios. Mallorca, Navarra, Madrid o Andalucía tienen grupos con miles de inte-

grantes. Hay un grupo de toda España que hace sus anuncios en las cuatro lenguas oficiales. Hay incluso un grupo de WhatsApp con los representantes de los grupos de toda España y pronto tendrán una reunión nacional, para no dispersar esfuerzos.

"Salió el artículo de EL PAÍS en el chat de familias del colegio de mi hija menor y yo tengo una amiga que vive justo en Poblenou", dice Yamila Masoud, creadora del grupo en Aravaca-Pozuelo. "Entonces me dijo que estaba metida y yo lo creé aquí. Ha sido brutal. Al principio es un po-

co caos; he pedido ayuda a personas que quieran tener un rol más activo. Ni de broma pensé que iba a pasar esto", dice.

En los mensajes se mezclan debates, quejas por el exceso de mensajes, ofertas de ayuda y preguntas sobre si en el pueblo del que preguntan también hay un grupo así. Los chats se han convertido en comunidades de WhatsApp para que quepa más gente y canales internos en Telegram para separar el debate de los recursos y de la organización. La sofisticación tecnológica de algunos padres es notable. Tras unos días, el objetivo en estos chats es hacer reuniones físicas.

Una "revolución francesa"

"Íbamos a empezar a moverlo y vino el tsunami de Poblenou", dice Rodrigo, creador del grupo de Madrid, que tiene ya 2.000 miembros y prefiere no decir su apellido. "En Madrid el tema asociativo es más flojo que en Barcelona. Por eso ha estallado allí. Tampoco supone tanto esfuerzo, es poner de acuerdo a la gente en hacer lo que ya quieren hacer. Si somos muchos, será más fácil. Si somos los raritos, nadie querrá serlo", añade.

"Es como una revolución francesa, una revuelta social", dice Garcia Permanyer, que teme que con tanta gente el foco se desvirtúe. Su principal objetivo es retrasar la edad, no prohibir nada: "Nuestra idea es intentar dejar de normalizar que un niño con 12 años tenga móvil", apunta. En

2022, según datos del INE, un 75% de niños y niñas de 12 años tenía móvil; a los 13 subía hasta más del 94%. "Empieza a salir gente que se opone, pero dicen algo parecido a lo que decimos nosotros. Solo decimos que es importante retrasar la entrega del móvil, no hablamos de prohibir", añade Garcia Permanyer.

Pero es natural que todo se mezcle. Una madre y profesora ha creado una petición en Change.org para que el Congreso prohiba el móvil hasta los 16 años, que tiene casi 6.000 firmas. Hay un celebrado psicólogo clínico

Elisabet Bolarín, el jueves en Murcia, donde estudia un máster en la Universidad Católica San Antonio y desarrolla proyectos del Metaverso. / ALFONSO DURAN

eres es que se eduquen en las redes”, dice.

En ese debate, la madurez de cada niño y niña es la clave más compleja. Entre los 12 y los 14, muchos niños acabarán queriendo saber más del mundo, siendo algo más conscientes de los riesgos: “Los chavales saben más de sexualidad que los padres”, asegura la profesora Esther Ginés. “Hay que confiar más en ellos, no son tontos. Lo tienes que tratar con normalidad. Es más miedo de los padres”, añade.

Un cortafuegos

Como el debate de la edad exacta a la que hay que dar un móvil a un niño es irresoluble a nivel social, los padres organizados quieren comprar tiempo sin presión. Por eso, el primer objetivo es saber cuántos padres prefieren retrasar esa edad. El método para conseguirlo es realizar encuestas locales donde los padres digan el instituto al que irán sus hijos y si tendrán móvil: “Servirá para que cuando escojas un instituto público de tu barrio puedas saber en qué punto está”, dice García Permanyer. “Por un lado, si ha prohibido o no los móviles desde dirección y, por otro, el porcentaje de padres que apuntan a sus hijos allí que no darán móvil. Para mí sería un punto para saber si mi hijo irá a ese instituto o no, una cuestión más para decidir”.

Los padres que se comprometen firmarán un contrato que ahora está redactando un padre de Poblenu. Es uno de esos documentos que el grupo quiere luego compartir con todos los padres de España y no duplicar esfuerzos. También trabajan para tener una web pronto. “Estamos a tope. Es como otro trabajo entero. Somos 45 padres y madres organizados por grupos: cada uno lleva un tema. Unos hablan con instituciones, otro redacta la encuesta, otro quiere montar una web para centralizarlo”, dice García Permanyer.

Bolarín tuvo que cambiar su vida de arriba abajo para enfrentar el reto: “Tuvimos que ponernos muy serios y nos centramos en educarlo. Nos costó que entendiese que la responsabilidad de estudiar es suya y que debía asumir las consecuencias de sus actos. De los 11 a los 16 tuvimos una batalla ética y de valores, sobre todo con nuestra forma de vivir. He aprendido a base de caerme”, explica. Bolarín cuenta que, al principio, su hijo “podía con ella. “He pasado por el aprendizaje de las discusiones”, explica. “Pasé de estar muy nerviosa a hablar con él. Fue mano de santo estar a su lado, estar muchas más horas con él, ahí viene la educación. El éxito es estar con ellos dando ejemplo”, continúa.

Su conclusión es que evitar esa batalla con su hijo, que ahora es universitario, no hubiera sido la mejor solución: “Ahora es encantador. Antes se enganchaba a todo. El miedo no lleva a ninguna parte, te lleva a una confusión y a un bloqueo. Lo que te ayuda es saber qué sucede y cómo puedes actuar”, dice.

La mayoría de padres de los chats están al principio de ese camino, con hijos menores de 12 años. Los temores son claramente razonables: “A mi hijo de 10 años alguna vez le he intentado explicar qué es el porno y me dice ‘mami, por favor, no quiero saberlo’”, dice García Permanyer. “Ahora, cuando me preguntaba por qué yo estaba en contra de esto, le decía que igual que él no quiere oír que hay pederastas en redes y que hay videos porno, yo no podía darle una herramienta como esta. El miedo de los pa-

en estos chats que pide prohibir el móvil hasta los 16 años. Otros supuestos expertos proponen sus cursos y esperan que sus vídeos viralicen. Hay opiniones vehementes junto a padres que buscan soluciones razonables. El debate ha llegado también a redes abiertas. Esta semana Elisabet Bolarín, directiva de recursos humanos de Murcia, discutía en LinkedIn con un formador que había colgado el artículo de EL PAÍS. Al final acabó bloqueada.

Bolarín insiste también en el miedo como mal consejero. Los padres oyen el aumento real de

los riesgos del móvil, lo comparan con su adolescencia y temen lo peor. Bolarín conoce bien ese miedo porque le pasó a ella: “Nos divorciamos cuando mis hijos tenían 5 y 6 años”, explica. Poco después, les dieron móvil. Era alrededor de 2012. “A mí no me parecía nada bien. Tenía una perspectiva idéntica a la que tienen estos señores. Cuando les di el móvil estaba aterrada. Por eso sé que se llama miedo”, sostiene. Tenía razón en tener miedo. Su hijo acabó “todo el día enganchado a la Play [una consola de videojuegos] y al móvil”.

“No es el enemigo. Esos padres tienen mucho miedo”, cree una madre y docente

“Es una revuelta social”, afirma una partidaria de retrasar el uso

Adolescents fora de cobertura

LORENA FERRO
 Barcelona

Formen part de la resistència. Una rara avis de famílies que no han claudicat a la norma no escrita que els nens i nenes han de començar la secundària amb un mòbil sota el braç. O a la motxilla. En Xabier ha començat primer de l'ESO sense dispositiu i els seus pares tenen clar que no en tindrà fins a tercer. G. i A. són bessons, han començat tercer i fa just una setmana que la seva família ha decidit donar-los el mòbil. Eren els únics de l'aula que no en tenien. I s'hauran d'esperar també fins al penúltim curs de secundària la Silvia i en Salva, que acaben de començar segon. Les famílies d'aquests joves han aguantat sense sucumbir al mòbil massa aviat (un 85% de joves entre 12 a 14 anys, segons l'INE) i confien que aquesta espècie de revolució parental contra la imposició del mòbil convidi a la reflexió sobre la necessitat de tenir un dispositiu propi a edats primerenques.

"Els nens sense mòbil són nens més lliures", sentència Cristina

Hi ha famílies que es resisteixen a donar un mòbil als seus fills quan passen de primària a secundària

Domingo, docent de 43 anys i mare de Xabier Barrachina. A finals de desembre farà 12 anys i és un dels quatre alumnes de la seva classe de primer de l'ESO que encara no té mòbil. I la intenció dels seus pares és que no en tingui fins a tercer. Hi ha molta pressió social perquè donin el mòbil a en Xabier: "El meu pare m'ha arribat a dir que li fem una putada", explica Domingo. I el nen argumenta que estaria "més localitzat", però els seus pares li insisteixen que encara no li toca i ho accepta tot reconeixent que tenen raó. "Vivim a vuit minuts de l'institut i si li passa res pot entrar a un bar a trucar-nos... Ara no hi ha cabines, però sí bones persones que l'ajudaran si ho necessita", explica la seva mare.

Aquesta família assegura que funcionen per necessitats i que en aquests moments en Xabier "no necessita" el mòbil. El que més els reafirma és la seva preocupació per l'assetjament, que abans dels mòbils es quedava a l'escola, però que ara et persegueix "fins a casa".

La gestió de les emocions que comporten les xarxes socials, entre les quals Cristina Domingo inclou WhatsApp, és el que més els preocupa, perquè consideren que un nen encara no té el cap moblat per lluitar amb això i a edats primerenques és fàcil "caure en un mal ús". Domingo lamenta que ja les últimes etapes de

R

EL REPORTATGE

Famílies que han decidit no donar un smartphone als fills quan arriben a l'institut expliquen la seva experiència

primària hi hagi cada vegada més nois amb telèfon i qualifica de "disbarat" que amb deu anys tinguin "una eina tan poderosa que no saben gestionar". Però creu que cal formar i educar en el món tecnològic i donar eines perquè han nascut amb una pantalla sota el braç i l'han de saber fer servir. Per això, no és partidària de la prohibició.

"De tant en tant ens demana de tenir mòbil, però sap que no és negociable", explica Domingo, que es reafirma en la seva idea d'aguantar fins a finals de segon. A en Xabier li agradaria ser com la resta. Però la realitat és que no troba a faltar el telèfon. I no és aliè a aquest món ni se'n sent aïllat. Ara per ara, fa servir l'smartphone del seu pare quan s'ha de comunicar amb algú. I creu que els que, com ell, no tenen mòbil, estan més concentrats a classe.

G. i A. han passat els 14 primers anys de la seva vida sense mòbil. "Vivim al costat de l'escola" i els nois no l'han reclamat en excés, explica la seva mare, Laura Villarreal, agent de premsa. Però fa

JOAN MATEU PARRA / SHOOTING

En línia des de fa una setmana
 Laura Villarreal i el seu marit han decidit fa una setmana donar

un mòbil als seus fills A. (a la imatge) i G. Eren els únics de tercer que encara no tenien dispositiu

una setmana que en tenen per recomanació de la psicòloga d'A., que considerava que tenir el dispositiu era positiu per a les seves relacions socials, perquè hi havia risc que es quedés "penjat". A. ja ha entrat al grup de WhatsApp de la seva classe, mentre que G., que va a una escola diferent, encara

Sense mòbil fins a tercer

En Xabier té 11 anys i no tindrà smartphone fins que faci els 14.

La seva mare Cristina defensa que no en necessita i que abans cal formar-se en el seu ús

PAU VENTED / SHOOTING

no n'ha vist la necessitat.

Els bessons, com la resta d'entrevistats, no són joves aliens a les pantalles. Fan servir ordinador, tauleta o videojocs, però sempre amb supervisió. A. i G. no han associat mai l'ús del mòbil amb el joc i no són gaire de xarxes socials. A primer de l'ESO, un 90% de companys ja tenien telèfon mòbil i alguns també dispositiu a primària, però a casa la cosa "va fluir de manera natural" i han passat la meitat de la secundària sense smartphone. Van acabar sent els únics sense mòbil, però no es van sentir "ni rars ni pressionats" en part perquè si en un moment donat n'han necessitat, han fet servir el de la seva mare. A més, els han inculcat que l'hora dels àpats és sagrada i els telèfons no en formen part. "Sempre hem separat l'espai de pantalles del de la vida real i som molt de sobretaula", explica Villarreal. I qualsevol ús de pantalla es fa, en aquesta casa, al menjador.

La Sílvia i en Salva van al mateix institut que en Xabier, al barri barceloní de Sant Andreu. Cur-

Educació

El mòbil, a partir dels 12 o els 16?

NEGUIT • Creix el nombre de famílies que advoquen per endarrerir la compra del primer dispositiu **DEBAT** • Educació inicia un procés participatiu previ a establir un criteri perquè els centres en regulin l'ús

Rosa M. Bravo
 BARCELONA

El Marc, que té 12 anys, valora la independència que li dona tenir un mòbil a la butxaca. Els pares li van regalar un telèfon intel·ligent quan va arribar a aquesta edat, encara a sisè de primària. Feia mesos que el demanava. "Feia un temps que anava de l'escola a casa sol, i si em quedava al pati jugant després de classe i arribava més tard a casa, la meva mare es preocupava", explica. Un altre motiu per reclamar-lo era que "molts a classe en tenien un" i ell no volia "quedar a part". El 90% dels companys de classe, de primer d'ESO, en tenen, segons calcula. Els usos més freqüents són els jocs, el servei de missatgeria WhatsApp i la xarxa social TikTok —"el tinc d'accés privat i no hi penjo vídeos", diu.

Aquests dies és ben viu el debat, promogut per grups de famílies, sobre la conveniència d'ajornar el primer mòbil fins als 16 anys. Quan se li pregunta sobre això, reflexiona amb el seu company Lucas. "Fins als 16 anys és molt tard", diu. A banda de la independència que creu que li dona, ara que de tant en tant surt sol amb els amics, defensa l'ús del mòbil a l'hora de comunicar-se amb els companys fora de l'institut. També ho fa el Lucas: "Els grups de WhatsApp de la classe, en què es comenta quins deures hi ha, et salven més d'un cop", diuen. Els grups de WhatsApp de la classe són tran-

quilis i útils per ara, i els pocs nens que no tenen mòbil no són discriminats. "Si organitzem alguna activitat per WhatsApp, els ho diem en persona, no els deixem apartats."

La Laia, germana del Marc, està a punt de complir els 16 anys. També té mòbil amb accés a internet des dels 12 anys, quan ja estava a primer d'ESO. "Feia molt de temps que ho demanava. Tothom va començar a tenir mòbil a primer d'ESO; la gent que no en tenia se sentia força exclosa, ja que el mòbil era una eina per parlar i quedar." En els quatre anys que fa que en té,

El grup de Telegram Adolescència Lliure de Mòbils ja acumula més de 9.300 seguidors

si que ha detectat al seu voltant problemes per l'ús del mòbil, com casos d'assetjament que es traslladen al món virtual. Creu que "a partir dels 12 anys ja és una bona edat per tenir mòbils" i que voler retardar-ho fins als 16 "acaba no sent efectiu, ja que hi ha altres mitjans a través dels quals es poden consumir pantalles, i, a més, estaries marginant el nen de la resta".

La psicòloga Isa Duque s'ha especialitzat en la formació a adolescents, de manera presencial i a través de les xarxes socials amb el projecte La Psico Woman, i és autora del llibre *Acercarse a la generació*

La regulació als centres

El Departament d'Educació va fer una enquesta als centres educatius a finals del curs passat en què es preguntava sobre la regulació dels mòbils a les seves instal·lacions. El qüestionari permetia respostes múltiples i respondre sí o no a diverses situacions. El 53% d'escoles i instituts van manifestar que tenen regulat l'ús del mòbil en les seves normes de funcionament. D'aquests centres, el 44% no permeten l'ús del mòbil i un 26% dels quals no en permeten l'accés al centre. En canvi, hi ha un 67% de centres que en permeten l'ús en moments puntuals, a criteri dels docents; un 46%, en qualsevol aula si és amb finalitats educatives; un 16%, en zones assignades; un 12%, a l'esbarjo, i un 3%, de manera lliure.

X. Troba interessant que "reflexionem d'una manera crítica" sobre certs aspectes de les xarxes socials. "Però em preocupa que saltem a una certa tecnofòbia perquè per la por d'allò que envolta les xarxes socials caiguem en una demonització que ens allunyi de quelcom que també té una part positiva, i que ens allunyem del món que envolta la joventut actual. Tendim a pensar que en fan un ús incorrecte, quan a mi molts adolescents m'han ensenyat a fer un ús responsable de les xarxes socials. Més que centrar-nos en l'edat, crec que el que importa és establir com acompanyarem els adolescents, i no pas des d'una mirada tecnofòbia, perquè perdrem el contacte amb els joves", alerta. I defensa: "El que hi ha de rerefons en

l'adolescència no difereix tant del que teníem els que som adults. Els cal, entre altres coses, que els seus familiars els mirin, els facin sentir que són vàlids i els acompanyin a bregar amb les incerteses."

El debat aquests dies està sent intens, a partir de la proliferació de grups de famílies que s'han unit a través de WhatsApp i Telegram per debatre sobre l'acord no escrit de donar un mòbil als fills quan fan els 12 anys, coincidint més o menys amb el pas de primària a l'institut. El perfil de Telegram Adolescència Lliure de Mòbils, un dels molts grups que s'han creat a Catalunya, ja té més de 9.300 seguidors des que es va crear fa pocs dies. Va ser una iniciativa sorgida després de la creació d'un grup de WhatsApp de famí-

Les xifres

52,77

per cent dels centres educatius de Catalunya regulen l'ús dels telèfons mòbils en les normes de funcionament internes del centre.

26,24

per cent no permeten portar-lo al centre, i el 43,74% no en permeten l'ús. El 3% d'escoles i instituts permeten un ús lliure dels dispositius.

16,10

per cent permeten l'ús dels telèfons en zones assenyalades. Un 11,69%, només a l'esbarjo.

66,9

per cent permeten usar-lo en moments puntuals a criteri dels docents, mentre que un 45,98% permeten fer-ho en qualsevol aula si és per a usos educatius.

lies del barri barceloní del Poblenou. Xavier Casanovas n'és un dels promotors. Té tres fills, de nou, cinc i tres anys, i tot i que podria semblar que la qüestió encara li queda lluny, ja veu com companys del gran arriben a l'escola amb el mòbil a la mà. El grup de WhatsApp inicial, que ràpidament va superar el miler de participants, va sorgir "d'una iniciativa d'un grup de mares del Poblenou que van decidir ajuntar-se per parlar de com ho podien fer per ajornar l'arribada del mòbil als fills". La inquietud va aparèixer "perquè molts pares i mares veien com l'arribada del mòbil als nostres fills és molt difícil d'assumir, perquè hi ha una espècie de consens tàcit que fa que en el pas de sisè de primària a primer d'ESO tots els nens passin a tenir

mòbil". Es fa difícil abstroure's de la pressió social que comença quan els companys de classe comencen a tenir mòbil. "I nosaltres volem rebair aquesta pressió social. És a dir, apoderar les famílies perquè es vegin més capaces, si així ho creuen, d'ajornar l'entrega del mòbil al seu fill", explica. Casanovas al·ludeix a "estudis i informacions" que han vist els darrers mesos sobre "l'impacte nociu que té el mòbil en els fills". "Els 16 seria una bona edat, però la pressió social és molt forta i moltes vegades les famílies claudiquen pel pes que té la demanda dels seus fills i de l'entorn", hi afegeix.

Les que ja han donat un mòbil als fills "pensaven que podrien controlar la situació arribant a acords amb ells, però se'ls ha escapat de les

mans i el mòbil ja s'ha convertit en un apèndix de la vida dels fills difícil de treure". La posició d'aquestes famílies és que el mòbil s'ha de prohibir als instituts. "Els nens han de tenir una formació tecnològica i crítica, però això no implica que hagin de tenir un mòbil a la butxaca", afirma Casanovas.

La proposta és acordar un compromís social amb tantes famílies com es pugui perquè es comprometin a no donar un mòbil als fills en el pas de la primària a la secundària i ajornin aquest moment fins als 16 anys, quan ja són més madurs. El desig és aconseguir una adolescència lliure de mòbils "pels perills del comportament addictiu que generen, pel ciberbullying, l'assetjament a través dels xats, la pressió per la

Un grup d'adolescents fa servir el mòbil ■ JOSEP LOSADA

imatge que propicien les xarxes socials..., elements, tots ells, que són bombes de rellotgeria", assenyala Casanovas. I també "per tot el que deixen de fer els nens". "Quan estan pendents del mòbil, deixen de socialitzar-se i de fer les activitats que els permeten créixer com a persones", defensa aquest pare. També es refereix a les dificultats que provoca l'ús del mòbil als instituts. "Molts professors ens diuen que per a ells el mòbil és una font de conflicte, i que no han de fer de policies. Hi ha d'haver una educació crítica en l'ús de la tecnologia, però s'ha d'aturar la conflictivitat que genera el mòbil. Hem rebut suport del professorat a aquesta iniciativa. Això està arribant al departament, i la nostra posició és que s'ha de prohibir el mòbil als instituts."

Dur-lo o no a l'institut

A l'institut de la Laia i el Marc no es permet l'ús del mòbil en general, però amb diferències segons el curs. L'alumnat de primer d'ESO l'ha de guardar sempre a la motxilla, mentre que als més grans se'ls en permet l'ús a l'hora del pati. El debat sobre l'ús del mòbil a les escoles i instituts s'ha accelerat aquesta setmana, ja que Educació va anunciar dijous que instarà tots els centres educatius a indicar en les normes de funcionament internes com regularan l'ús del mòbil el curs vi-

El Departament d'Educació proporcionarà al gener un criteri marc sobre la regulació del mòbil

ment. Que facin explícit si es podrà dur o no als centres i quan i on es podrà treure de la motxilla. El departament proporcionarà al gener un criteri marc sobre la regulació del mòbil que tindrà en compte un informe del Consell Escolar de Catalunya. Ho farà a partir d'un procés participatiu que començarà la setmana vinent i en què participaran totes les entitats de la comunitat educativa. El Consell Escolar de Barcelona s'ha mostrat favorable a la necessitat de regular-los i també les famílies que hi participen.

La consellera d'Educació, Anna Simó, va defensar dimecres al Parlament: "Creiem que així s'han de fer les coses, perquè no es tracta tant de prohibir com d'educar. I educar no vol dir només regular l'ús del mòbil dins i fora dels centres, que també. Vol dir donar eines als adolescents i a les famílies perquè s'enfrontin amb criteris als continguts que hi poden trobar, que tinguin unes relacions personals i socials sanes a les xarxes." Segons Simó, "podem regular la presència del mòbil en determinades hores i espais, però els hem d'argumentar per què ho fem, i ho hem de fer amb les famílies i la comunitat educativa des de l'escolta activa, des de la voluntat de treball." ■

EDUCACIÓ

El moviment 'Adolescència lliure de mòbils' s'organitza

H.L.
Barcelona

El que va començar per grups a WhatsApp ha saltat a la presencialitat. O el que és el mateix: el que va començar de manera espontània per superar la impotència avança cap a una mínima estructura. Van de debò. El moviment *Adolescència lliure de mòbils* – que també s'ha encès com la pólvora per tot l'Estat – avança amb pas ferm molt més enllà dels debats en centenars de xats.

A més de sumar a la causa milers de famílies que estan d'acord amb retardar la compra del primer *smartphone* més enllà dels 12 anys, ja s'estan organitzant desenes de grups locals que han començat a nomenar delegats territorials i a reunir-se presencialment per consensuar una estratègia comuna.

Entre les propostes que van sortir en la primera trobada al Poblenou – un dels barris en què va començar tot, com va avançar aquest diari –, celebrada l'1 de novembre, destaca redactar un manifest fundacional amb els objectius de la iniciativa i un document de compromís de les famílies.

Xerrades de sensibilització

Per arribar a un nombre més gran de famílies, també es disposen a crear comissions i grups de treball en escoles i instituts a fi d'organitzar xerrades de sensibilització com les que ofereix Francisco Villar, coordinador del programa d'atenció a la conducta suïcida del menor a l'Hospital Sant Joan de Déu. Escoltar-lo és fer un clic. I el seu discurs és clar: «La millor prevenció del suïcidí en els menors és limitar l'ús de les pantalles».

En els pròxims dies s'han convocat reunions presencials a tot el territori català, des de l'Eixample barcelonès a Sant Celoni (Vallès Oriental). En molt poc temps el nombre de grups d'*Adolescència lliure de mòbils* arriba als 110, dels quals 53 a Catalunya i 57 a la resta de l'Estat. ■

Regular el uso de los móviles

En las últimas semanas ha irrumpido con fuerza en España el debate sobre si debe prohibirse el uso del móvil en los centros educativos e incluso si deben adoptarse medidas normativas para retrasar su uso hasta los 16 años, como sostienen algunos grupos de padres. Los teléfonos inteligentes pueden tener efectos contradictorios, de ahí la complejidad de su regulación. Las ventajas que aportan son tan obvias que en poco tiempo se han convertido en una herramienta imprescindible, pero también se ha observado que generan problemas, entre ellos una posible adicción. Según el Instituto Nacional de Estadística, 7 de cada 10 escolares de entre 10 y 15 años tienen teléfono móvil y a los 13 años, el porcentaje alcanza el 94%. El último informe GEM de la Unesco revela que en España desde 2010 se ha duplicado el tiempo que los adolescentes pasan conectados.

Ahora sabemos que la tecnología no es inocua y que concierne a las familias plantearse cuándo y en qué condiciones de uso permiten el acceso de sus hijos a una herramienta con tanto poder de seducción. No hay fórmulas mágicas. La decisión debe tomarse en función de la personalidad y la madurez de los hijos, pero teniendo siempre en cuenta que es imprescindible un acompaña-

miento atento de los padres, cosa que muchos niños no tienen. Otra cosa es el uso del móvil en el aula. Hay abundantes estudios que indican que su presencia interfiere en la capacidad de concentración y afecta al rendimiento de los alumnos, lo que ha llevado a numerosos países a limitar o prohibir su uso. En España hay comunidades —Galicia, Castilla-La Mancha y Madrid— que lo han prohibido, aunque dando margen a los centros para decidir su uso con fines pedagógicos. Los expertos recomiendan limitar o prohibir el uso discrecional o recreativo del móvil, pero sin que ello afecte a la tarea de educar a los niños en sus habilidades tecnológicas.

Mientras se profundiza en el conocimiento empírico, hay que evitar apriorismos y polarizaciones innecesarias. En el debate se aprecia cierto miedo que no ayuda a objetivar el problema. Muchos padres temen las restricciones porque han convertido el móvil en un instrumento de control para saber dónde están sus hijos. Y está el miedo a los efectos de la propia tecnología, desde el riesgo de ciberacoso a problemas de adicción, que llevan a pedir que se prohíba antes de los 16 años. La dificultad de educar a los niños sobre el uso responsable de los móviles no debería conducir a soluciones precipitadas o reduccionistas.

Màxima pressió d'escoles i instituts perquè Educació reguli l'ús del mòbil

Centres educatius i pares al·leguen que és un problema de salut pública

**CARINA FARRERAS
LORENA FERRO**
Barcelona

La pressió perquè s'estableixin unes normes que regulin l'ús del mòbil en els adolescents augmenta. Però qui ho ha de regular? Es comença a mirar les autoritats.

Els pares s'uneixen perquè col·lectivament s'acordi una prohibició legal que impedeixi que els seus fills disposin de mòbil fins als setze anys, i que se'n limiti l'ús als centres educatius. Els docents també volen una regulació, farts dels conflictes i dinàmiques que comporten els dispositius als centres. Però volen que sigui l'Administració la que decideixi d'una manera homogènia. Criteris per a tothom igual i prou. El Departament

de Educació no vol una prohibició, sinó que es debati a cada escola, perquè així els pares i alumnes en prendran més consciència. La seva intenció és donar "pautes".

A Itàlia també hi ha el mateix debat. De moment, les operadores telefòniques hauran d'instalar un sistema de control parental a partir del 21 de novembre que limiti l'accés a casinos en línia, pornografia, violència i discriminació als usuaris de telèfons de menys de divuit anys.

Dijous el Consell Escolar de Catalunya traslladarà a Educació les impressions sobre el debat que el Govern va encarregar sobre les pantalles i recollirà les aportacions de cada consell territorial. L'informe final el lliurarà al desembre. Ahir es va debatre al Con-

sell del Maresme-Vallès Oriental i, en línies generals, es va coincidir amb el pronunciament del de Barcelona la setmana passada: regulació, sí; però per a tothom igual. Que no depengui del centre, sinó que l'Administració ho reguli amb criteris comuns, per franges d'edat i etapes educatives. I es refereixen a la qüestió com un problema de salut pública, en el qual ja està intervenint el Departament de Salut. Els pediatres també vetllaran per la salut digital.

El Departament d'Educació té previst donar una resposta al gener, després d'anitzar el document final de desembre. Aleshores ordenarà que tots els centres incloguin en les seves normes de funcionament l'ús del mòbil. Un 53% ja el té regulat.

Els centres i pares demanen

que es prenguin mesures urgentment. "El mòbil és un problema dins del centre pel mal ús que se'n fa", explica Jordi Canalda, director de l'institut Sunsi Móra de Canet de Mar. Són enregistraments d'alumnes i professors fets dins

de les escoles que després es publiquen a les xarxes, arriben als pares i generen conflictes, confiscacions posades en dubte, excés d'ús... "Però també ho és fora de l'escola, que el fa servir gairebé tots els joves, llevat de quan estan en activitats extraescolars", afegeix.

Per a l'associació de famílies Fapel, "educar amb el primer mòbil, definir espais, límits en el temps, en les aplicacions, sempre és més difícil que prohibir-lo del tot", apunta Josep Manuel Prats. La pressió social neix de la impotència. Per això, advoca per tornar l'autoritat al mestre ("sí el confiscar, no anar a protestar") i recuperar la dels pares. "Un estudiant està a l'escola només 960 hores de les 8.760 que viu durant un any".

Ahora, el moviment de pares antimòbil es va estenent com una taca d'oli. Paral·lelament als grups nascuts arran de la iniciativa d'un grup de famílies de Poblenou, s'ha iniciat una campanya de Change.org que demana la prohibició legal per a menors de setze anys. En una setmana ha aconseguit 40.000 signatures, 30.000 l'últim dia.

La promotora és Natàlia Jiménez León, de 47 anys. El seu fill gran cursa sisè de primària en una classe on ja hi ha mòbils. Considera que no és madur per tenir-lo i tem que la insistència per aconseguir-lo es converteixi en un conflicte. "Inquieta la pressió social, sembla que a primer de l'ESO ja

Obro Feel, un xat d'ajuda per WhatsApp

■ El Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya ha posat en marxa Obro Feel, un servei de conversa mitjançant WhatsApp per acompanyar joves en risc de patir problemes de salut mental. L'objectiu d'Obro Feel és proporcionar un espai segur i accessible perquè els joves puguin anar a expressar les seves preocupacions lliurement, especialment centrat en la detecció precoç de la depressió, la ideació suïcida o els trastorns de la conducta alimentària, segons un comunicat de la conselleria. Les persones que necessitin accedir a aquest servei poden posar-se en contacte amb el número de mòbil 680-354-155 durant les 24 hores per rebre acompanyament, orientació i suport emocional d'un professional voluntari de la Fundació Ajuda i Esperança. "És prou motiu" és l'eslògan sota el qual el Departament de Drets Socials ha iniciat una campanya de comunicació per promocionar aquesta iniciativa.

Més de 40.000 firmes a Change.org s'afegeixen a la iniciativa dels pares que el volen prohibir abans dels setze

s'ha de tenir mòbil", indica Jiménez. Amb la seva campanya que, de moment, no té efectes legals, vol convidar a la reflexió i aconseguir la "prohibició total".

Malgrat que la seva motivació és personal, Jiménez també aporta la seva visió com a professora de biologia d'alumnes de dotze a divuit anys. "La tecnologia està afectant el rendiment", afirma, "hi ha alumnes a qui cada vegada els costa més de mantenir l'atenció" fet que obliga a canviar molt sovint de dinàmica. I ho relaciona amb la baixa compressió lectora.●

LLIBERT TEIXIDÓ

Famílies i professors mostren una gran preocupació per l'ús de les pantalles entre els joves

Una professora reuneix 40.000 firmes per prohibir el mòbil abans dels 16 anys

La docent diu comprovar a diari “l’addicció que els adolescents desenvolupen cap als dispositius”

Una professora de Biologia d’un institut de Barcelona, Natàlia Jiménez, ha aconseguit reunir més de 41.000 firmes a través de Change.org per demanar la prohibició per llei de mòbils als menors de 16 anys.

Barcelona
EFE

La professora, i mare de dos nens de vuit i onze anys, exposa a la seva petició que pot veure “diàriament” l’addicció que els

adolescents desenvolupen cap als dispositius electrònics”.

Jiménez assegura que els alumnes “desconnecten” i habitualment no acaben de llegir els exercicis perquè no es centren i els consideren “massa llargs”. La professora recorda que l’ús excessiu dels dispositius pot comportar conseqüències perjudicials per a la salut i assenyala un estudi de Journal of the America Medical Association (JAMA), que assenyala problemes de conciliació del son, estrès i fins i tot depressió.

FOTO: ACN / L’ús de mòbils entre infants es comença a qüestionar

SALUT

Els investigadors reclamen posar la pilota a terra abans que continuï creixent l'alerta sobre com de perniciosos és l'ús dels mòbils en mans dels menors d'edat. Calen estudis més exhaustius amb una metodologia més rigorosa. La societat és a temps de redreçar el rumb.

La ciència busca dades que recolzin (o no) el veto del mòbil als menors

VALENTINA RAFFIO
Barcelona

El fet que nens i adolescents passen part del seu temps interactuant amb pantalles no és una cosa que, per si mateixa, resulti ni bona ni dolenta. Els riscos (o beneficis) d'aquestes pràctiques depenen de factors com, per exemple, quin tipus d'activitat estan realitzant o si hi ha algú supervisant l'acció. Aquest és el missatge que dona la revisió d'estudis més gran realitzada fins a la data en la qual es recullen els resultats d'un centenar de metaanàlisis i més de 2.500 estudis científics sobre la matèria. «La conclusió? «Els efectes són petits i varien en funció de l'ús i el context», apunta la investigació publicada ahir a la revista *Nature Human Behaviour*.

El treball no se centra a analitzar des de zero aquest fenomen. Tampoc realitza cap prova ni experiment inèdit per entendre els riscos i beneficis de l'ús de pantalles. El seu objectiu és analitzar centenars d'estudis sobre la matèria i, a partir d'allà, explicar quin tipus de conclusions s'han obtingut. Aquest procés es coneix com a revisió sistemàtica i, segons expliquen els experts, suposa una de les síntesis més exhaustives per entendre què diu la ciència sobre un determinat tema. Els estudis analitzats engloben gairebé dos milions d'usuaris menors de 18 anys.

Jordi Cotrina

Alguns menors caminen per un carrer mentre consulten els seus telèfons mòbils.

La conclusió és tan senzilla com sorprenent. «L'ús de pantalles és una qüestió complexa i el seu impacte en els nens no només depèn del temps d'ús o de l'aparell sinó que també té a veure amb altres qüestions com el contingut consumit o el tipus de context en el qual es produeix l'exposició», apunta l'article liderat per l'investigador Taren Sanders. «La majoria de directrius i reco-

manacions elaborades fins ara són massa simplistes i no tenen en compte ni l'evidència científica ni els matisos del tema», afegeix l'anàlisi.

La tele i altres pantalles

Segons apunta aquest treball, els riscos i beneficis de l'ús de pantalles en nens depenen en gran part del context. És el cas, per exemple, del temps que els nens

dediquen a mirar la televisió. Aquesta activitat és una de les més utilitzades per il·lustrar el perill de les pantalles per als nens. Segons suggereixen alguns estudis, de fet, l'excés d'hores s'associa amb un pitjor rendiment acadèmic i, en general, amb una menor alfabetització. Però ¿què passa si els nens veuen la tele acompanyats per la seva família? Segons apunten

altres estudis, el resultat és el contrari. Els nens que veuen programes educatius i, a més, són acompanyats pels seus pares acaben millorant la seva capacitat d'aprenentatge. Una de les pràctiques més beneficioses és comentar el contingut del programa amb els pares.

L'únic àmbit en el qual «s'han observat sistemàticament riscos», tot i que variables, és en l'ús de xarxes socials. L'ús d'Instagram i TikToks s'associa amb pitjors taxes de salut mental així com amb altres pràctiques de risc (com les pràctiques sexuals no segures o l'abús de substàncies). Diversos estudis, fins i tot liderats per les mateixes plataformes, suggereixen que les nenes destaquen entre les més vulnerables a aquest tipus de riscos. Els experts insisteixen que els riscos depenen en gran part del context.

Accés beneficiós

Segons els autors d'aquesta anàlisi, «prohibir l'ús de mòbils als nens podria protegir-los de l'exposició a alguns continguts com la publicitat però també els estaria traient la possibilitat d'accedir a continguts educatius interactius molt beneficiosos». El debat s'hauria d'enfocar menys a reduir el temps d'ús i més a promoure el consum de continguts de qualitat.

En aquests moments, segons apunten diverses enquestes, l'ús excessiu de les pantalles destaca

com la principal preocupació dels pares occidentals. Aquest fenomen preocupa més que qüestions com l'alimentació, l'assetjament o el sedentarisme dels nens. Segons apunta un editorial publicat a la revista *Nature*, entendre l'impacte real d'aquestes pràctiques s'ha convertit en «una de les grans incògnites dels nostres temps». Però, tot i així, aquest debat s'ha vehiculat més a partir d'opinions que d'estudis objectius.

«L'alarmisme sobre l'ús de pantalles està actualment injustificat amb l'evidència científica a la mà i és una qüestió més ideològica que científica», apunta José César Perales, catedràtic de Psicologia a la Universitat de Granada, en decla-

¿La conclusió? «Els efectes són petits i varien segons l'ús i el context»

racions al Science Media Center. I afegeix que abans que continuar alimentant aquest sentiment d'«alarma desproporcionada per l'ús de pantalles» s'haurien de promoure més investigacions, a més de millorar la manera en què s'estudia aquest fenomen.

La majoria d'estudis realitzats fins ara s'han centrat en tres aspectes: l'ús general de pantalles en nens, la relació d'aquestes activitats amb el sedentarisme i l'impacte general de videojocs, programes de tele i pel·lícules. Per això, en la majoria de casos, molts dels treballs s'han centrat a analitzar com les pantalles afecten l'aprenentatge, així com l'estat físic i mental dels infants i adolescents. Els autors apunten que caldria crear una metodologia més rigorosa per estudiar aquests fenòmens. ■

L'ús generalitzat de mòbils entre els adolescents, fins i tot nens i nenes, ha mobilitzat pares i mares de diverses escoles per tal de retardar l'ús dels 'smartphones' fins més enllà dels 12 anys o fins i tot dels 16. D'altres ho consideren exagerat.

¿Prevenció o exageració?

JAVIER PENA
HELENA LÓPEZ
Barcelona

Fa dies que famílies i experts en educació i psicologia analitzen amb profusió l'impacte dels mòbils en l'adolescència i l'edat més adequada perquè els joves accedeixin al seu primer *smartphone*. Fins i tot el moviment Adolescència sin Mòvil, que va arrencar a Catalunya i ja és present per tot Espanya, insta pares i mares a organitzar-se per retardar més enllà dels 12 anys –alguns parlen dels 16– la compra del primer dispositiu. A tot això, ¿què diuen les noies i nois de l'ESO? ¿Senten que és un debat en el qual ningú els ha demanat la seva opinió? Sembla que, una mica, sí. «Que no puguem utilitzar el mòbil fins als 16 ens sembla una exageració, necessitem comunicar-nos amb la família i els amics», responen a l'uníson l'Adriana i la Martina, veïnes del Prat, de 14 i 15 anys.

EL PERIÓDICO ha parlat amb quatre alumnes de quart de l'ESO i el consens és unànime. Setze anys és una edat que ultrapassa el que els sembla raonable. En canvi, sí que consideren que el moment més adequat per tenir *smartphone* és entre segon i tercer de l'ESO. «Al final el mòbil et fa perdre el temps», apunta el Jan, que com la resta de joves entrevistats sí que considera que prohibir-ho en horari escolar –cap dels quatre el pot utilitzar a l'institut– és una mesura positiva.

«Hi ha gent que es queixa, però és clar que és la manera que socialitzem i, a més, t'estalvies problemes que et facin fotos i les pengin per allà», afegeix el Dídac, en al·lusió a una pràctica estesa i descontrolada a les aules que molts centres només han pogut aturar al

David Castro

Un noi mira el mòbil, a Madrid.

vetar l'*smartphone* als instituts. El Jan, que estudia en un on mai l'han pogut utilitzar, afirma que, si el mòbil no estigués prohibit, «molts nens al pati ni jugarien ni gairebé menjarien».

El cert és que els quatre són conscients de l'impacte que les pantalles poden tenir a les seves edats. Ells no tenen problemes d'abús, coincideixen, però sí que veuen conductes preocupants al seu voltant. Les dues noies, la

Martina i l'Adriana, expliquen que, entre l'institut i les extraescolars, elles no disposen de gaire temps entre setmana per connectar-se. I, tot i que totes dues consideren que també el cap de setmana mantenen el consum en uns paràmetres raonables, sí que admeten que tenen una relació –com els adults– ambivalent amb l'*smartphone*. «El mòbil et dona molt però també et treu bastant –sintetitza l'Adriana–. Per

exemple, jo mai he deixat de fer plans, però sí que conec gent que s'encapsula mirant-lo. També soc molt conscient de l'impacte que pot tenir en els adolescents, a l'estar permanentment exposats a comparacions o prejudicis a través de les xarxes: sé de persones que han tingut trastorns com la bulímia per això».

Abús i enganxament

«Les comparacions poden arribar a ser perilloses a les nostres edats», coincideix la Martina, que també defensa que el dispositiu ajuda molt a socialitzar i a conèixer gent nova. De fet, ella explica que no va tenir precisament un bon començament amb l'aparell. «Encara passo més hores amb el mòbil de les que m'agradaria, però vaig tenir una època en la qual no feia els deures o no estudiava per estar més estona connectada. Després em vaig adonar de les conseqüències que comportava i vaig revertir la situació».

El Dídac explica que passa una mitja d'unes quatre hores diàries amb el mòbil, sobretot consumint vídeos de TikTok, tot i que el que més li agrada, diu, és el futbol i «muntar patxangues amb els amics». «Però quan no estem amb els amics, sí, el mòbil és la nostra manera d'entretenir-nos». El Jan, que va tenir el seu primer mòbil a mitjans de primer de l'ESO, assenyala l'abans i el després que la pandèmia va suposar en l'accés al primer mòbil. Ell va passar l'últim curs de primària tancat a casa i recorda perfectament que, al sortir al carrer, molts dels seus companys ja ho van fer amb mòbil. ■

Una revisión de 2.500 estudios ha dado con la clave tras el debate de si el uso prolongado de la tecnología es dañina para los niños y adolescentes. No son las horas, sino el contenido

El tiempo de uso de una pantalla no importa

JAVIER PALOMO MADRID

La tecnología se ha convertido en el mejor aliado y a la vez en el peor enemigo para la vida cotidiana. Resulta complicado alejar a los niños de los ordenadores y móviles, y este desafío se potencia cuando se incluyen en el ámbito académico o en el ocio que comparten con sus amigos y familiares. Su uso no para de aumentar en las últimas décadas, y varias investigaciones han explorado cómo puede influir en la salud, el bienestar y la educación. Sin embargo, los resultados de los trabajos —tanto de lo bueno como de lo malo— han sido heterogéneos.

Una revisión de más de 2.500 estudios confirma la disparidad de beneficios y perjuicios, pero ha dado con una nueva clave: el problema no son las nuevas tecnologías, sino el contenido que los jóvenes ven y consumen con ellas. Taren Sanders, investigador de la Uni-

versidad Católica de Australia (ACU), y sus colegas analizaron 2.451 estudios de casi dos millones de participantes de hasta los 18 años; y armonizaron todos los efectos en un trabajo que se publicó ayer en la revista 'Nature Human Behaviour'.

De ellos, se quedaron con 43 resultados que cumplían con sus criterios de certeza estadística, y los dividieron por sus consecuencias para la salud y para la educación. Estos resultados incluyen efectos como la depresión, la alimentación, la alteración de la composición corporal, la alfabetización, la comprensión lectora o el aprendizaje en general.

En la educación influye más el dispositivo que se usa por encima de la información que pueden consumir

Un aula con pantallas en un colegio de Madrid // JOSÉ RAMÓN LADRA

La conclusión a la que llegaron es que el contenido desempeña un papel importante a la hora de determinar los posibles beneficios o perjuicios de la exposición de los jóvenes a los medios de comunicación basados en pantallas. «De hecho, el uso educativo de las pantallas está positivamente relacionado con los resultados educativos», comentan en el estudio, prueban que han llevado a algunos investigadores a argumentar que se requiere un enfoque más matizado de las directrices sobre el uso de pantallas. «No deberían enfocarse en cuánto tiempo deben usarlos, sino qué ven durante los ratos y horas que utilizan los dispositivos electrónicos», explica Ismael Sanz, profesor de la Rey Juan Carlos y experto en Educación.

Anuncios y videojuegos

En lo que respecta a la salud, descubrieron que la publicidad digital aumentaba la ingesta de alimentos poco saludables y el consumo de pornografía a edad temprana. Además, el contenido de redes sociales se asociaba a un ligero aumento del riesgo de depresión. Sin embargo, otros resultados sugerían que una exposición prolongada podría no tener efectos adversos sobre la salud mental de los niños —y podría, de hecho, beneficiar su bienestar— siempre que «la exposición no alcance niveles extremos, como más de 7 horas al día».

En el caso de los videojuegos, las pruebas demostraron que jugar con ellos durante jornadas maratónicas podían empeorar la composición corporal, provocando sobrepeso por el sedentarismo o dolores en la espalda por mantener una mala postura.

Tecnología educativa

Con el impacto en la educación, los investigadores se toparon con una curiosidad: su efecto cambiaba dependiendo del dispositivo que se usaba por encima del contenido que se consumía. Es cierto que encontraron evidencias que relacionaban un peor rendimiento académico y una pobre alfabetización por ver la televisión en general. Sin embargo, también hallaron pruebas de que si el contenido del programa era educativo o si el niño veía el programa con uno de sus padres, esta exposición se asociaba con una mejor comprensión lectora.

Por otro lado, cuando en la consola se jugaban videojuegos que estaban diseñados específicamente para la educación, como enseñar matemáticas o aprender historia, beneficiaba al aprendizaje. Dispositivos como pizarras interactivas o libros electrónicos también mejoraban enormemente el aprendizaje y la comprensión lectora. A pesar de las conclusiones del estudio, los expertos advierten de que no se debe bajar la guardia. «Todavía queda mucho por hacer, pero queda casi evidente que no se debería asociar negativamente el uso de las pantallas con aspectos perjudiciales para los jóvenes».

'Algún día veremos raro que un menor de 12 años tenga un smartphone' [Pág. 51]

Los padres del canal de Telegram alegan que los niños que acceden a un teléfono inteligente «dejan de hacer otras cosas» // ABC

«Algún día veremos raro que un menor de 12 años tenga un smartphone»

► La iniciativa 'Sin móviles hasta los 16 años' ha destapado un cambio social que desean miles de familias de todo el país

C. FOMINAYA / A. I. MARTÍNEZ MADRID

Unidos para retrasar el uso del smartphone lo máximo posible en sus hijos. Ese es, en esencia, el objetivo del movimiento 'Sin móviles hasta los 16 años', nacido tras la iniciativa puesta en marcha en WhatsApp de una madre catalana, y al que se han adherido —ya a través del canal Telegram— todas las comunidades autónomas sin excepción. Defienden que a los 10, 12 años, la edad a la que muchos menores en España tienen ya teléfono, no solo no lo necesitan, sino que el cerebro de los niños no está preparado y que el uso temprano de un dispositivo hace que dejen de hacer otras cosas, lo que en pediatría se llama 'efecto des-

plazamiento', advierte Catherine L'Ecuyer, autora de 'Educar en el asombro', y también presente en este grupo.

En el canal de Telegram habilitado para tal fin hay médicos, psicólogos, abogados, periodistas, docentes... Todos firmemente convencidos de que los riesgos que conlleva un uso temprano de las nuevas tecnologías son mayores a los beneficios. «Supone sentirnos respaldados ante la frase de 'es que todos lo tienen', aunque luego por supuesto es una decisión de sentido común, muy personal y familiar, pero creo que es posible que se llegue a ver con extrañeza a un niño con un móvil en la mano, igual que se consiguió ver raro a un menor de 14 fumando, algo habitual en mi juventud», apunta R. S., ingeniero aeronáutico y precur-

sor del canal de Telegram en Madrid. «No les hace falta tan pronto como se lo estamos dando, eso es uno de los primeros mitos contra los que hay que luchar. Porque, ¿cuáles son los beneficios? ¿Que esté geolocalizado? —se pregunta este progenitor—. Para eso vale cualquier terminal sin datos y no hace falta tener el último teléfono del mercado, libre de datos, a los 12 años, por mucho que tengan aplicaciones de control y sus padres les formen en casa. Estamos confundiendo conceptos y adelantando muchas cosas que un prepúber no tiene por qué vivir».

Están «en desarrollo»

De hecho, interviene H.G., otro padre que forma parte de esta iniciativa, profesor universitario de una asignatura llamada precisamente 'Comunicación audiovisual' en el grado de Educación y con dos niñas de 7 y 10 años, «los menores con móviles se están perdiendo una parte de la vida que solo la pueden disfrutar ahora y de una etapa muy importante para de-

sarrollar, por ejemplo, su capacidad creativa. Por mucho que les acompañemos, introducir la tecnología a edades tan tempranas es una locura, no están preparados cognitivamente». «Sin criminalizar a aquellos que opten por regalar un móvil en la Primera Comunión, mi hija de 9 no lo va a tener porque prefiero que esté haciendo otras cosas. Es lo que se llama 'coste de oportunidad'. No es tanto por lo que puedan hacer —como entrar en contenido inadecuado por edad, que también—, sino por lo que dejan de hacer. Recordemos que están pensados para enganchar», advierte R.S. «No hay más que ver a los niños que han recibido el móvil en el paso a la ESO y lo encienden nada más salir de clase para hacer luego todo el trayecto mirando a la pantalla», añade F.A., madre de uno de los pocos niños de primero de Secundaria de su colegio que no tiene todavía dispositivo. «El tiempo pasa muy

rápido entre vídeo y vídeo y no tienen la madurez cerebral necesaria para poder enfrentarse a la gestión del tipo de contenidos que se encuentran. Además —se cuestiona H.G.—: ¿de verdad alguien duda todavía de que estos niños, nativos digitales, no van a saber usar la tecnología?». «Esa es una pregunta trampa —remarca R.S.—, porque están usando todos dispositivos inteligentes con instalaciones preinstaladas, no están aprendiendo a programar».

Sobrestimulados

Lo cierto, explica L'Ecuyer, «es que llevamos desde 2004 hablando de que la educación será digital, o no será, de que no se puede poner puertas al campo, de que esto es un tsunami que no se puede parar, de que nuestros hijos tienen que ser como los demás para socializar, que hay que educar en un uso responsable, no prohibir y que hay que introducirlo cuanto antes mejor... En mi opinión, a los niños les estimulamos tanto que se acostumbran a ese nivel y todo lo que va más lento, o requiere de más esfuerzo, no les interesa porque no les capta la atención. Es una espiral».

A esas edades de 10, 12 años, prosigue esta experta, «su cerebro no está preparado, pero tampoco a los 16, porque no ha adquirido una serie de características que son claves para un buen uso de las tecnologías. Primero, han de ser capaces de discernir entre

«No es lo que hacen, es lo que dejan de hacer. En Pediatría se llama 'efecto desplazamiento'»

«A los 10-12 años no tienen conocimientos suficientes para contextualizar la información que ven»

▶▶▶ lo público y lo privado. Después, han tener la fortaleza, la templanza, el autocontrol y la capacidad de inhibir estímulos externos... En tercer lugar, han de poder reconocer lo que es relevante y lo que no. Para ello han de tener un proyecto vital y conocimientos suficientes para poder contextualizar la información que se les da. Y en cuarto lugar, han de ser capaces de prestar atención de forma sostenida, de concentrarse. ¿Cuántos niños de esas edades tienen consolidadas todas esas cualidades?», cuestiona L'Ecuycer.

Formación

«El dar o no un móvil hasta los 16 es un tema con muchas aristas», reflexiona Maialen Garmendia, directora de EU Kids Online. «Me parece triste reducir este debate a la mínima expresión porque prohibir o retrasar la entrega del dispositivo es una solución muy simple para un problema muy complejo», añade María Zabala, directora de Sociedad y Tecnología en Alabra y autora de 'Ser Padres en la Era Digital'.

«Que las familias estén formadas en este ámbito es una asignatura pendiente de hace muchos años», recuerda Garmendia. «No nos sentamos con ellos -continúa-. De hecho, desde EU Kids Online hemos comprobado cómo las familias españolas acompañan menos a sus hijos en comparación con sus homólogos de Portugal e Italia. Sé que vamos a mil por hora. Yo soy madre de un adolescente. Acompañarles requiere un esfuerzo».

«Hemos llegado a esta situación en parte porque hay un desequilibrio importante con la información que llega a las familias», añade Zabala. «Recibimos mucha más noticias que nos alertan sobre lo potencialmente malo en vez de obtener toda una serie de recursos prácticos que permitan a padres y madres saber cómo preparar al niño, a nosotros y a la propia tecnología ante el escenario en el que estamos inmersos».

Uno de los aspectos que investiga EU Kids Online es el desarrollo de habilidades o competencias que los menores desarrollan para la gestión de los riesgos y evitar así los posibles daños, a la vez que posibilitan un máximo aprovechamiento de las oportunidades. «Y para nuestra preocupación», subraya la directora de la entidad, «nuestros menores están en desventaja relativa con respecto a sus homólogos europeos». Así, Garmendia cree que «retrasar unos años la entrega del primer móvil puede ser razo-

La Asociación Americana de Psicología dice que las redes sociales ni perjudican ni benefician

nable pero hasta los 16 es excesivo porque, si no han ido adquiriendo competencias digitales, ¿cómo lo van a hacer? La clave está en que les ayudemos a que tengan un uso responsable. Hay que negociar y poner límites. Tienen que estudiar, salir con los amigos, hacer deporte... y estar con pantallas».

Zabala recuerda que «nos hemos dejado llevar por la inercia de darles el último modelo de móvil con 9 años sin tener información ni formación, dándoles datos ilimitados, dejándoles que se descarguen cualquier cosa, etc. Pero las familias no tienen la culpa de todo -puntualiza-. De hecho, se sienten muy solas y, aunque hay mucha información para ellas, quizás no siempre es de fácil acceso ni sencilla de entender. La actual situación no se debe sólo a la irrupción de internet, sino a múltiples y diferentes cambios sociales».

Sobre una posible legislación, no se puede olvidar que el acceso al entorno digital es un derecho de la infancia. Y la Ley de Protección de Datos establece que la edad mínima para poder acceder y registrarse en redes sociales son los 14 años. «WhatsApp es para 16», puntualiza Zabala. Por tanto, «si tu das el consentimiento de que tu hijo de 10 años esté en TikTok, es tu responsabilidad».

Móviles y suicidio

En cuanto a la supuesta influencia del smartphone en la salud mental de los adolescentes, cabe recordar que la Asociación Americana de Psicología dijo el pasado mes de mayo que el uso de las redes sociales ni perjudican ni benefician a los jóvenes: «En la mayoría de los casos, los efectos dependen de las características personales y psicológicas de los adolescentes y de sus circunstancias sociales, que se entrecruzan con el contenido o las funciones específicas que ofrecen muchas plataformas».

«Es muy difícil aislar el factor pantalla de otros elementos que pueden llevar al suicidio», puntualiza Garmendia. Zabala sí cree que puede haber una «correlación» pero no una causa-efecto directa porque «las redes no son un departamento aislado del mundo sino que reflejan un tipo de sociedad que lleva gestándose décadas».

L'Ajuntament de Barcelona insta a prohibir els mòbils a les escoles i instituts

CARINA FARRERAS

Barcelona

La Comissió de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona va aprovar ahir d'apressar el Departament d'Educació a prohibir l'ús del mòbil als centres educatius en tota l'educació obligatòria, és a dir, dels sis als setze anys. El Consistori demana criteris clars, d'obligat compliment, per a tothom i amb caràcter d'urgència. No "recomanacions" o l'apel·lació a l'"autonomia de centre" (que cada centre defineixi la seva normativa d'ús) com ha dit que faria la conselleria.

Aquesta demanda, adreçada directament al Consorci d'Educació de Barcelona, està en sintonia amb les recomanacions del Consell Escolar de Barcelona, que la setmana passada es va pronunciar en el mateix sentit, tot i que no va arribar a parlar de prohibició, sinó de regular-ne l'ús per franges d'edat i d'etapa.

La proposta presentada per Barcelona en Comú ha tingut el suport de tots els grups, incloent-hi ERC, partit que governa, i amb l'abstenció del PP. La regidora republicana Eva Baró ha ampliat la regulació fora de l'àmbit escolar "perquè la problemàtica de l'ús, mal ús i abús del mòbil es dona les 24 hores del dia".

Mercè Massa, gerent del Consorci d'Educació (coparticipat per l'Ajuntament i la Generalitat), va dir ahir, després de conèixer la votació del Consistori, que la petició s'atendrà al consell de direcció de l'entitat la setmana que ve, però que el Departament d'Educació ja ha iniciat un procés de consulta al Consell Escolar de Catalunya després del qual aprovarà unes "pautes clares" als centres educatius, i que ho farà al gener. "Cal ser respectuosos amb el mètode de treball", va afegir Massa, i va assenyalar que aquest tema ja fa molts anys que s'està treballant.●

L'APUNT

Educar en temps de pantalles

Sandra Pérez

"No es tracta tant de prohibir com d'educar" deia la consellera Anna Simó al Parlament fa uns dies. I és que la clau crec que és aquesta quan toca fer-ho en temps de pantalles. Als centres hi ha un debat obert des de fa temps sobre l'ús de les noves tecnologies que ara es focalitza en l'accés als mòbils però que, en realitat, va molt més enllà. Són part d'una societat

amb adults pendents d'una pantalla, ja sigui la del mòbil, la de l'ordinador o la de la televisió. Perquè no canviem la mirada i la dirigim primer als més grans? Perquè no fem un primer anàlisi de l'ús que en fem els adults? Hi hauria més d'una sorpresa. En tot cas, cal valorar el debat obert entorn a les pantalles i les iniciatives que tinguin al centre la protecció dels menors.

TECNOLOGIA MOBILITZACIONS

Enquesta a les famílies sobre l'edat d'entrega del mòbil

Per tenir una 'radiografia' del territori || Impulsada pels pares que volen retardar-ne la compra fins als 16 anys

S.ESPÍN

LLEIDA | Mares i pares d'alumnes del pla de Lleida que impulsen retardar la compra de mòbil més enllà dels 12 anys es van reunir ahir per primera vegada de forma presencial al centre cívic de Balàfia i també simultàniament de manera telemàtica. Fins ara s'han mobilitzat per xarxes (el grup del pla congrega 881 persones, i 124 el del Pirineu) i ahir els participants en la reunió van acordar agrupar-se per zones escolars (a la capital), municipis i comarques per impulsar la prohibició de l'ús de mòbils als instituts fins als 16 anys i organitzar accions de sensibilització per "empoderar les famílies per resistir la pressió social" d'haver de donar un smartphone als seus fills quan comencen l'institut.

La idea és crear una consciència crítica perquè els pares decideixin lliurement quin consideren que és el millor moment per fer-ho. A més, consideren que també s'ha de conscienciar sobre el retard en l'ús del mòbil a les entitats esportives i de lleure on fan extraescolars. També volen vehicular la campanya a través dels consells escolars de cada centre, de Lleida i de Catalunya, així com dels plans educatius d'entorn.

Així mateix, van acordar

JORDI ECHEVARRIA

Les famílies es van reunir a Balàfia i també de forma online.

ACCIONS

Acorden vehicular la campanya a través de consells escolars i els plans d'entorn

enquestar les famílies del territori per conèixer el grau de penetració de l'ús del mòbil entre els adolescents. Utilitzaran un model presentat en una reunió de coordinació de tots els grups de pares de Catalunya que participen en aquesta iniciativa, però adaptat a Lleida, i l'objectiu és saber a quina edat

entreguen el primer mòbil, ja que tenen constància que en ocasions ja disposen d'aquests dispositius en els últims cursos de Primària.

També van destacar la importància d'acabar la radiografia que han començat a elaborar sobre els instituts i entitats esportives i de lleure que permeten o no l'ús de mòbil als alumnes

Hi ha 60.000 persones inscrites

A tot Catalunya ja són unes 60.000 persones les participants en els múltiples grups que volen retardar l'entrega de mòbils als adolescents.

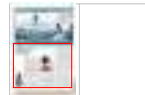
No sense el meu mòbil

**Marcela
Topor**

Quan ens
passem a
l'extrem,
patim
nomofòbia:
ansietat i
pànic pel
sol fet de
no tenir
el mòbil
disponible

No trobo el meu mòbil! Ens ha passat a tots, aquella por irracional que et falta alguna cosa imprescindible. És innegable que les noves tecnologies són part de les nostres vides, però hi ha algun límit? Quan ens passem a l'extrem, patim nomofòbia: ansietat i pànic pel sol fet de no tenir el mòbil disponible. El terme, que deriva de l'expressió anglesa *no-mobile-phone phobia*, té l'origen el 2011, resultat d'un estudi al Regne Unit amb l'objectiu d'observar la reacció dels usuaris quan no tenen el mòbil a l'abast immediat. A casa nostra, els estudis recents mostren que més del 80% dels joves tenen aquesta fòbia com a resultat de l'ús patològic dels dispositius, i els adolescents i nens entre 12 i 17 anys se situen com els més vulnerables. La dependència desencadena l'anomenat síndrome FoMo (de l'expressió anglesa *fear of missing out*, la por de perdre's alguna cosa important). La frontera entre l'ús raonable i l'abús és una línia molt fina i perillosa. Cada cop som tots més conscients que tenim un problema, preocupats en veure el mòbil com l'extensió de la mà dels nostres joves, i nens a l'escola bressol que no mengen sense una pantalla al davant. Per això, saludo la iniciativa d'un grup de pares del barri del Poblenou de Barcelona, que el mes de setembre passat van impulsar la plataforma *Poblenou, adolescència lliure de mòbil*, amb l'objectiu de conscienciar les famílies i endarrerir l'entrega d'un mòbil fins als 16 anys, per poder lluitar contra els problemes derivats com el dèficit d'atenció, l'addicció digital i el ciberassetjament. És una iniciativa polèmica, però esperançadora i necessària per a molta gent. Potser aquesta reflexió ha trigat massa a arribar, però mai no és tard per posar-hi remei. Resistirem la pressió social de comprar un mòbil als nostres fills als 12 anys, coincidint amb l'inici de l'institut? Serem els pares capaços de predicar amb l'exemple? Les administracions també hi tenen una responsabilitat i un deure importants. Sigui com sigui, benvingut sigui el debat, les reflexions i la presa de consciència davant d'un problema real que té la nostra societat, i que amenaça d'esdevenir una pandèmia d'efectes devastadors en la formació i el desenvolupament sa dels nostres infants i adolescents.

DES DE LA CRUÏLLA

DEMÀ Natza Farré

Pantalles i menors: haurem de ser més radicals

Qualsevol pare amb cara i ulls i una mínima capacitat d'observació pot veure que vincular infància amb tecnologia és un negoci rodó per a les grans corporacions de la indústria digital i un autèntic desastre per a la protecció i el benestar dels menors. Hem pecat de cofoistes i ingenus. Ens van dir que els nostres fills eren d'un nou món, fins i tot que pertanyien a una espècie diferent, i que nosaltres ja havíem quedat desfasats. La millor campanya de màrqueting de la història de la publicitat, que va fer que ciutadans i institucions ens empasséssim acríticament tota la propaganda que camuflava ben hàbilment els seus interessos mercantils amb destí a la humanitat sencera. Ara fa vergonya recordar l'Eduard Punset explicant que se'ns farien grossos els dits polzes de la mà perquè enviàvem molts missatges de text. Darwin no sabia si plorar o riure dins de la seva tomba escoltant la frivolidat amb què es divulgaven les seves teories, però Punset tenia cues quilomètriques el dia de Sant Jordi.

Els nens nascuts al caire del mil·lenni no només no han estat més especials que els seus predecessors, sinó que en molts casos han estat desposseïts de les capacitats de resistència necessàries per afrontar la vida adulta. Els hem impedit la frustració, els hem donat a entendre que els seus desitjos són llei i que la realitat s'adaptarà a ells i no

MARIZZA / GETTY

al revés. D'aquí deuen venir molts dels problemes de salut mental que pateixen i el fet que en molts casos, tot i tenir cobertes necessitats bàsiques i viure objectivament en millors condicions que molts altres adolescents en aquest planeta, s'instal·lin en la queixa contínua i qualsevol opinió adversa els sembli un greuge insuportable. Són vulnerables també davant de l'expansió de qualsevol moda que es difongui pels canals que els resulten més atractius, les xarxes socials, els videojocs, YouTube... Els professors atents al seu alumnat us ho poden explicar de primera mà: tot d'una hi ha un grup de nenes que deixen de menjar, com si l'anorèxia fos un virus; uns altres es fan

fanàtics i repeteixen consignes reaccionàries contràries a tots els valors en què se suposa que han estat educats; a aquells els agafa de manera sobtada per ser trans en grup quan no havien expressat mai cap sentiment de disconformitat amb el seu gènere. Per no parlar de l'assetjament que ja no es dona només als centres educatius o els carrers adjacents, sinó que es trasllada als grups de WhatsApp i es pot convertir en un autèntic malson de violència verbal per a la víctima triada. I pel que fa al tema de la igualtat entre nois i noies, cal no perdre de vista que els dispositius digitals d'última generació propicien les pitjors conductes masclistes. A través de la pornografia, ingent i a l'abast de qualsevol amb un sol clic, s'educa els nens en la humiliació, el sotmetiment i la vexació de les noies, i a elles els perverteixen el propi desig tot erotitzant la violència i la submissió i fent que en les relacions sexuals aprenguin a ocupar el lloc de les esclaves torturades. Però a TV3 ja ens han dit que la solució és que els actors porno facin educació sexual a les aules. I per què no pedòfils i proxenetes, ja posats a fer?

Tot i que no em serveix de consol veient les terribles conseqüències que té per a la salut dels joves l'ús precoç de les noves tecnologies, jo tinc la consciència tranquil·la. En el seu moment vaig resistir tant com vaig poder amb els meus fills i vaig opinar públicament sobre el tema dient que el que s'estava produint era un autèntic procés de colonització de la infantesa. I, com passa ara amb tot, no van trigar a titllar-me de tecnòfoba. Ara el que veig és que només podem protegir nens i adolescents amb lleis radicals i contundents que prohibeixin l'ús dels mòbils als menors de la mateixa manera que tenen prohibit el tabac o l'alcohol.

NAJAT EL HACHMI

REFLEXIONS

Queralt Casals

queraltcasals@regio7.cat

El mòbil pot esperar

Amb el permís de la investidura de Pedro Sánchez i la llei d'amnistia, les darreres setmanes hi hagut un altre debat que, en la seva mesura, ha marcat l'actualitat: la regulació dels mòbils entre els adolescents. Aquest és un tema que fa anys que està latent, però que fins ara no s'ha abordat seriosament en l'esfera pública.

El debat s'ha engegat arran de la «revolta» d'algunes famílies que s'han unit per endarrerir l'accés al primer mòbil com a mínim fins als 16 anys, tenint en compte que els experts alerten que abans d'aquesta edat el cervell no és prou madur per saber autoregular-se, i així trencar la dinàmica que fa que molts infants estrenin un telèfon en començar l'institut. Amb un parell de setmanes aquesta iniciativa sorgida a Barcelona s'ha anat replicant arreu del país i ha reunit milers de participants a través de WhatsApp i Tele-

gram aconseguint que el departament d'Educació abordi (o hagi accelerat) el debat sobre la seva regulació a les escoles i instituts. El govern preveu que els centres tinguin regulat l'ús del mòbil el curs que ve, d'acord amb els criteris que sorgeixin del debat que impulsaran al llarg d'aquest mes els consells escolars d'arreu de Catalunya amb docents, famílies, direccions de centres i alumnes.

Educació admet que hauria estat més senzill prohibir els mòbils, però defensa que regular és molt més educatiu. Actualment, el 53% dels centres tenen regulat el seu ús i, segons una enquesta del departament, un 23% dels centres prohibeixen utilitzar-los i un 14%, fins i tot, portar-los. Girar l'esquena a les noves tecnologies seria un error perquè són una realitat indissociable de la societat actual. El problema, més que l'ús, és l'abús i per evitar-lo cal regular-lo allà on es puguin

tenir les eines per fer-ho, com als centres educatius.

L'accés al mòbil, però, no és competència de l'escola. Els centres poden ajudar a no fer-ne un ús innecessari o, fins i tot, prohibir-los en horari lectiu, però qui compra el mòbil som les famílies i, per tant, som les que hem de prendre consciència que els infants potser no estan preparats per tenir un *smartphone* amb els perills que comporten en una edat tan primerenca, encara que incidim molt en educar-los sobre la seva utilització i els seus riscos.

Si l'endarreriment del primer mòbil s'entén com una taca d'oli, serà més fàcil per les famílies fer entendre als nostres fills que encara no és el moment. Sempre hi haurà qui en tindrà abans d'hora, però si la pressió social fa que sigui l'excepció i no la norma el camí per retardar-lo serà més planer.

BARCELONA

El Consell Escolar debat l'ús dels mòbils a les escoles i els instituts

Teresa Márquez

BARCELONA

El Consell Escolar, l'òrgan consultiu en les polítiques educatives de la Generalitat, es va reunir ahir en un ple específic per debatre l'ús del mòbil a les escoles i instituts. Segons recull l'ACN, el Departament d'Educació ja tenia previst engagar aquest curs un debat sobre el mòbil a les escoles, però en les últimes setmanes milers de famílies s'han unit a través de WhatsApp i Telegram per demanar que els adolescents no tinguin telèfon abans dels 16 anys. La reivindicació ha cristal·litzat en la iniciativa *Adolescència lliure de mòbil*, amb desenes d'associacions de famílies d'alumnes (AFA) implicades.

El Consell Escolar de Catalunya va engagar fa uns dies un procés participatiu per recollir l'opinió de docents, famílies i alumnes d'arreu del terri-

Reunió ahir del Consell Escolar a la seu d'Educació ■ ACN

tori sobre la presència que ha de tenir el telèfon mòbil a les escoles i als instituts; un debat que té previst culminar a final d'any amb un informe que aquest òrgan consultiu presentarà al Departament d'Educació. S'espera que aquest criteri marc es faci públic durant les primeres set-

manes del 2024, segons va avançar la conselleria fa uns dies. Durant els mesos següents, els centres impulsaran un debat amb les famílies per regular l'ús del mòbil d'acord amb el marc establert i que el curs que ve tots els centres hagin enllestit aquests treballs. ■

El debat de nens i pantalles

Clam entre els professors: mòbil prohibit, excepte per a l'ús educatiu

Madrid, Galícia i Castella-la Manxa els han suprimit i Catalunya està en espera

MANE ESPINOSA

CARINA FARRERAS
 Barcelona

No només els pares manifesten l'embafament amb l'ús que es fa del mòbil, sinó també els professors. Distraccions, dispersió, desobediència, fotos robades dins el recinte escolar, ciberassetjament, càstigs, confiscació, conflicte amb les famílies i nens al pati que no juguen. Aquest és el ròssec del malson que les direccions i els professors descriuen des que aquest intrús es va colar als instituts, fins al punt d'obligar a fer gestions infinites, algunes d'estèrils, i desgastar els professors.

Això no vol dir que els docents renunciïn en bloc les mil funcions que les pantalles poden proporcionar si es posen al servei d'una tasca educativa. Però sempre limi-

tant l'espai i el temps, dirigides i controlades pel professor.

"Les comunitats educatives es van veure forçades a digitalitzar els centres després de la pandèmia, sense cap mena d'informació ni un debat previ de com cal fer servir les tecnologies, i van haver de començar a lluitar amb els mòbils a l'aula i amb els problemes que comporten", explica Hèctor Gardó, responsable de projectes a la Fundació Bofill. "Es una eina d'aprenentatge que cal saber dominar, i informar sobre els riscos

Distracció, dispersió, fotos robades, ciberassetjament i conflictes en la confiscació...

que comporta. Però les escoles no ho poden fer totes soles, necessiten una guia, informació i criteri".

Madrid, Galícia i Castella-la Manxa han regulat els mòbils. A la resta de comunitats, cada centre decideix. A Catalunya, el Departament d'Educació en publicarà al gener unes "pautes clares", però el seu propòsit és respectar l'autonomia de centre. Hi ha escoles que prohibeixen expressament l'entrada de mòbils. N'hi ha que obliguen els alumnes a deixar-los a la taquilla. N'hi ha que en limiten l'ús dins l'escola, però permeten que els alumnes el portin a la motxilla, no pas a l'aula. N'hi ha que deixen fer-lo servir al pati. "El meu mòbil forma part de mi, encara que no el faci servir, el vull tenir", va expressar una alumna en un debat escolar aquesta setmana.

En general, tots els professors consultats volen una normativa del Govern que els empari en la

decisió de prohibir-los on i quan. "Que intervingui no només el Departament d'Educació, també el de Salut, que la norma sigui per a tothom i que no puguin dir que el centre del costat ho permet", indica un director.

Algunes famílies d'adolescents demanen ajuda a les escoles. "Si ho prohibeixen a l'escola, també el podem limitar nosaltres". O bé "que almenys el temps d'escola no el facin servir". Aquestes famílies van entrar en una situació que el moviment Adolescència Lliure de

"Hem recuperat espais de joc i conversa al pati i els alumnes ens ho agraeixen"

Mòbils, que ja té 30.000 signatúres a Espanya, vol evitar: compren el dispositiu, en paguen les dades i miren amb impotència el temps d'exposició a les pantalles.

"Estem satisfets per la bona resposta dels alumnes", explica Aniol Pros, professor de l'institut la Ribera. Aquest centre va explicar a *La Vanguardia* la iniciativa de convertir-se en centre lliure de mòbils tot just va començar el curs (*Sense mòbil, haurem de parlar!*, 7/IX/2023). "Hem recuperat espais de joc i conversa al pati i els alumnes ens ho agraeixen molt. Veuen que es poden estar unes quantes hores sense mòbil i que són hores de qualitat. També s'han reduït molt les incidències i els conflictes", afegeix Pros.

Manuel Motrel, del centre barceloní Antaviana, pensa que els alumnes accepten més bé no fer-ne servir a l'ESO perquè és un institut escola. Els alumnes ja venen

meitat dels alumnes no haurien de tenir per edat, perquè no tenen 14 anys. "Els pares no en fan cas, ho justifiquen amb un 'és que tots en tenen'". En general, els estudiants no tenen la sensació que el que escriuen és greu, que amplifiquen el dolor. Altres vegades sí, volen fer mal. "Mirem de prevenir-ho, però no hi ha cap classe on no passi, i cal explicar-ho, obrir protocols...". Un desgast infinit.

Les direccions proprohibició (la majoria, segons els consells territorials catalans) no només en volen evitar un ús en temps no permès. "Els centres tenim filtres perquè no accedeixin a certs continguts, com ara jocs o porno... Però s'hi connecten amb el seu ordinador a través de les dades del mòbil. I així se'ls salten!", explica la directora. Als pares dels reincidents se'ls demana que anul·lin les dades del mòbil en horari escolar.

Si els professors veuen algú amb un dispositiu a la mà, el confisquen ("i el claustre ha d'anar de bracet"), i els pares ("de seguida van al centre a buscar-lo") han d'aguantar la xerrada de la directora. A més, els nois saben que cal deixar-lo a la taquilla amb candau, de manera que si se salten la norma, no se'ls ajuda a recuperar-lo.

També hi ha altres apostes, la de l'educació en la responsabilitat. Instituts que fan servir bastant els mòbils en les feines. I els alumnes en porten al pati i als passadissos. Les normes especifiquen, això sí, que no es pot tenir sobre la taula ni es pot fer servir per mirar l'hora ("fins i tot s'han comprat rellotges de polsera", diu un professor), ni per enviar ni rebre missatges. Tampoc no es pot fer servir per baixar continguts perquè saturen el wifi. Un ús més permissiu no exempt de conseqüències. "Els professors obriran un full d'expulsió a l'alumne si el fa servir a classe sense permís o si fa fotos o vídeos i falta al respecte al dret de la intimitat i d'imatge de les persones", s'inclou a les normes de funcionament d'un centre egarenc.

Aquests dies, en un institut públic de l'Eixample de Barcelona, s'han aturat les classes per debatre, alumnes, famílies i professors, sobre com s'ha de conviure amb el mòbil. Un cop de timó després de dos mesos de curs per conscienciar els alumnes i guanyar-se la complicitat de les famílies.

Els docents s'han mostrat desanimats; els pares, deseparats; els alumnes, amb ganes de tenir el mòbil a prop. "No ens sembla educatiu prohibir, el més adient és que aprenguin a veure que el mòbil els interfereix en la capacitat d'atenció, que els distreu, que deixen de viure coses", explica una professora. "Els hem explicat que l'aparell està dissenyat perquè s'hi enganxin i que no estan sols".

Després de les dues jornades de reflexió, sembla que hi ha pau. Alguns estudiants l'han deixat a casa, i 20 de 200 alumnes, en una caps a l'entrada. Només hi ha hagut tres cridades d'atenció. "Fa pocs dies que hem començat la iniciativa, però és un començament esperançador".●

Xarxes socials

Els professors apunten que, problemes de

salut mental al marge, el principal problema és el mal ús de les xarxes socials

de primària, on han acceptat unes normes, i els pares no es veuen "obligats" a donar-los un mòbil perquè canvien de centre. Proven de fer-lo servir? "Més enllà del fet que "els caigui de la butxaca" de tant en tant o que hi hagi espais cecs, com ara el vestuari de les noies, hi ha poca incidència dins l'escola. El problema de veritat són les xarxes socials", afirma Motrel.

Els alumnes surten a les cinc de la tarda (als instituts escola la jornada és partida) i algú escriu a les xarxes: "M'han canviat de lloc. Quina merda amb qui m'ha tocat". El comentari, malgrat que s'ha escrit fora del temps escolar, requereix intervenció, temps i gestió amb els implicats i les famílies.

"En totes les classes gestionem faltes de respecte i sempre tenim algun cas de ciberassetjament", manifesta la directora d'un institut de Sants. Passa a WhatsApp o Instagram, aplicacions que la

Els pares i els viatges escolars

■ “Era trist ser a la Capella Sixtina i veure que els importaven més les selfies o les xarxes socials que l’obra de Miquel Àngel”, indica el director d’Antaviana. De manera que es va limitar l’ús de mòbils en museus i altres centres culturals. De vegades, el treuen per a fotos i, llavors, aprofiten per mirar xarxes. Tenen una estona abans de dormir, per comunicar-se amb els pares. “Amb tot, són les famílies les que ens causen més problemes”, afirma la directora d’un centre públic de Sants. “Els truquen a qualsevol hora, no contesten i s’espanten. I comencen a trucar a tothom per esbrinar si el seu fill està bé o en un hospital agonitzant. I això que ho deixem per escrit, insistim en allò de ‘no news, good news’, però res”. Alguns adolescents, quan saben que el centre no tindrà mòbils, arriben a dir: “Així també descansem de la família”. I és que gestionen els missatges de l’àvia, ansiosa de saber si li ha agradat el pa de pessic; de la mare, que li recorda el xarop; del pare, que el recollirà per portar-lo a l’extraescolar, i els de grups de família, germans, cosins. Tots envien missatges en hores d’escola.

LUIS TEJIDO / EFE

Una adolescent fent els deures amb una tauleta i un telèfon mòbil

Itàlia imposa un control parental automàtic als menors

S'aplicarà a titulars de targetes SIM de menys de 18 anys

ANNA BUJ
Roma. Corresponsal

A partir de dimarts molts pares italians segurament respiraran més tranquils. Des del 21 de novembre els menors d'edat en aquest país tindran prohibit de manera automàtica l'accés des dels dispositius mòbils a una sèrie de pàgines web considerades inadequades, des de llocs porno, apostes o pàgines amb contingut violent.

Així ho ha establert l'autoritat italiana reguladora de les comunicacions (Agcom) en una nova disposició per la qual a partir de llavors a qualsevol usuari d'una targeta SIM que tingui menys de 18 anys se li activaran automàticament aquestes restriccions. Fins ara es feien servir els sistemes de control parental oferts per les companyies telefòniques, però l'Agcom considera que no han funcionat, perquè algunes d'aquestes empreses o bé no els ofereixen o ho fan amb un cost per a l'usuari, de manera que molts pares decideixen no fer-los servir.

Aquest mecanisme automàtic a Itàlia serà totalment de franc. El que passa és que molts d'aquests menors tenen targetes SIM registrades amb el nom dels seus pares, per la qual cosa la nova protecció també estarà disponible a pe-

tició dels adults des d'aquell mateix dia. En aquest país l'edat mínima per obtenir una targeta SIM personal és de vuit anys, però la majoria dels operadors telefònics reclamen que siguin més grans, normalment vora els 15 anys. Les companyies telefòniques també hauran de disposar

Quedaran bloquejades les pàgines porno o que incitin a la violència, el racisme o el joc

d'un servei de franc per orientar els titulars de les targetes per activar el control.

El ventall de pàgines web restringides per als menors a Itàlia es classifica en vuit categories. Quedarà prohibit que accedeixin a llocs amb pornografia o que distribueixin material pornogràfic, nus totals o parcials, però també portals o aplicacions dedicats a jocs d'atzar o apostes. Tampoc no podran visitar pàgines que incitin a la violència, el racisme, els trastorns alimentaris o l'ús d'alcohol i drogues.

La prohibició s'estén així mateix als webs que promouen la venda o l'ús d'armes o als portals que inciten a l'adhesió a sectes religioses o que "promoguin o ofereixin mètodes, mitjans d'ensenyament o altres recursos per influir sobre successos reals per mitjà d'encantaments, malediccions, poders màgics o éssers sobrenaturals". Els menors també tindran bloquejat l'accés als tutorials que expliquen com amagar l'activitat en línia i, en general, als que promouen l'anonimat a la xarxa.

Segons les dades d'una societat pediàtrica llombarda, es calcula que al voltant d'un 58% dels nens italians d'entre 6 i 10 anys tenen un telèfon mòbil personal, mentre que un 85% dels adolescents entre 11 i 17 anys el fan servir cada dia i un 72% naveguen de manera quotidiana a internet. ●

La tribuna

Xavier Martínez-Celorrio

El repte de consensuar l'ús de mòbils

La regulació no s'ha de centrar només en l'escola, sinó que ha d'incloure també l'entorn dels joves. I les empreses tecnològiques han de ser part de la solució i contenir la seva ambició de negoci

El sobreconsum de pantalles és cada vegada més precoç, més addictiu i més empobridor per al desenvolupament emocional i competencial dels menors i adolescents. Investigacions solvents demostren que el nivell de maduresa emocional i independència a l'hora de prendre decisions entre els joves de 18 anys del 2022 és l'equivalent al que presentaven els nois i noies de 12 anys de fa una dècada. La falta d'experiències vitals maduratives i la baixa tolerància al conflicte i a la frustració revelen un retard en el desenvolupament normal de nens i adolescents, en el qual influeix, de manera decisiva, però no única, l'abús i la dependència de les pantalles i continguts digitals.

La pèrdua de llenguatge, de vincles socials, de concentració i atenció pel sobreconsum de pantalles també està empitjorant la salut mental i emocional dels joves, que s'eleva com un problema de salut pública. En aquest context, és significatiu que siguin les famílies les que estiguin reclamant una nova regulació social de l'ús del mòbil, de manera que s'obren dos fronts diferents. D'un banda, les multimilionàries demandes judicials presentades contra grans tecnològiques com Meta, TikTok i Youtube com a responsables directes de la crisi de salut mental dels joves als Estats Units. El seu desenllaç serà determinant també al nostre país.

De l'altra, la campanya espontània de les famílies joves per retardar la compra del mòbil fins als 14 o 16 anys que va començar al País Basc i ara està agafant força a Catalunya. A diversos municipis bascos s'ha arribat a acords amb els comerços locals perquè puguin prestar ajuda a nens i adolescents i fer trucades d'urgència. És el camí encara per emprendre a Catalunya, corresponsabilitzar l'entorn local perquè tingui viabilitat un nou tipus de pressió social: «No et fa falta el mòbil fins a certa edat».

Sense la complicitat de l'entorn, aquest tipus d'autoregulació no acabarà de funcionar i per això es requereix assentar un consens local sòlid. És una bona oportunitat perquè els municipis ofereixin espais de democràcia deliberativa on construir noves pautes compartides de cri-

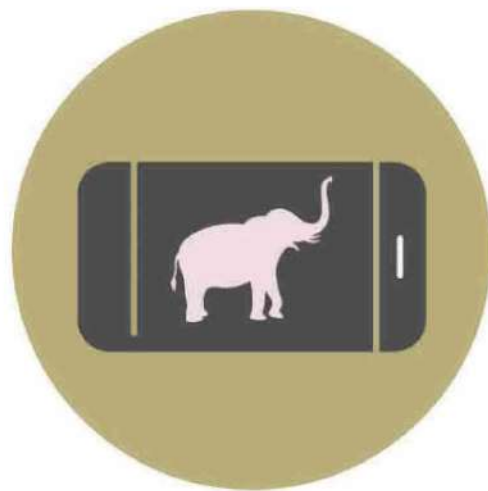
ança familiar, i fer realitat la idea que educa tota la tribu o que la ciutat ha de ser educadora.

És un error centrar l'autoregulació del mòbil tan sols en els centres educatius i posar l'escola com a epicentre del problema i de la seva solució. Té poc sentit i és reduccionista. De fet, el 82% del temps actiu anual un adolescent de l'ESO el passa fora del centre, i dins, el 18% del seu temps restant. Per tant, primer, mesurem bé el repartiment de responsabilitats entre l'escola i el seu entorn. Segon, respectem l'autonomia del centre en la regulació de l'ús dels mòbils personals sense que això impedeixi utilitzar tauletes a les aules i desenvolupar les competències digitals que són necessàries per capacitar-se al món d'avui i demà. Fomna part del dret a l'aprenentatge i ha de ser un enriquiment competencial equitatiu.

Tercer, posar-se les piles i saber per què el 47% dels instituts públics són aliens al debat i no tenen regulat l'ús de mòbils i en quin tipus d'entorns socials predominen. Seria alarmant

que els barris populars i vulnerables, sense lideratges familiars de classe mitjana com els que s'estan mobilitzant, quedessin enrere i fora de l'ampli consens que s'ha de regular. Quart, a la política pública li correspon fer una avaluació dels impactes que generen les diferents experiències autoregulades als centres per assentar decisions futures. Cinquè, s'ha d'avaluar també l'impacte de la jornada intensiva de l'ESO en el sobreconsum de pantalles.

Finalment, l'ansietat social davant la creixent anomia adolescent (addiccions, salut mental, buit vital, violències, hipersexualització, irrupció de la intel·ligència artificial, etcètera) necessita canalitzar-se i ser dialogada. Però no només des de l'escola. Les empreses tecnològiques són les principals responsables davant les famílies i els menors d'edat i no es poden posar de perfil. Han de ser part de la solució i contenir la seva ambició de negoci de convertir els menors en espais digitals. En el passat, d'això se'n deia ètica empresarial. ■

És una bona oportunitat perquè els municipis ofereixin espais de democràcia deliberativa on construir noves pautes compartides de criaça familiar

Xavier Martínez-Celorrio és professor de Sociologia de la UB

Catherine L'Ecuyer

“Vam deixar entrar els mòbils a l'escola sense debat ni examen previ”

Lara Bonilla Moya... Va ser pionera a qüestionar l'ús de la tecnologia a les aules, ja en parlava als seus dos llibres, *Educuar en la realitat* i *Educuar en el asombro* (Plataforma Editorial). Doctora en educació i psicologia, Catherine L'Ecuyer és un referent en el món de l'educació; és canadenc però viu a Barcelona des del 2012, i és mare de quatre fills. Recentment ha publicat *Conversaciones con mi maestra* (Espasa) sobre l'origen dels diferents corrents educatius. Parlem amb ella sobre tecnologia, educació i innovació ara que les famílies s'estan unint per endarrerir l'accés al primer mòbil.

Pares i mares s'estan organitzant per endarrerir l'edat del primer mòbil almenys fins als 16 anys. Què li sembla?

No puc estar-hi més d'acord. Al meu llibre *Educuar en la realitat*, publicat el 2015, ja defensava la postura de retardar l'edat del primer mòbil. En aquell moment hi havia una febre tecnològica i molts em van titllar de boja. Ara que hem tocat fons, estem de tornada de l'empatx tecnològic, estem –podríem dir– de ressaca tecnològica.

¿Ha percebut un canvi en l'opinió de les famílies sobre la tecnologia? Abans les famílies valoraven, a l'hora de triar escola, que introduïssin

les TIC de forma precoç. Ara tinc la sensació que es valora el contrari.

Molt. El canvi sorgeix arran de la pandèmia. Abans de la pandèmia es venien les TIC com la panacea. “No es pot posar portes al canvi”, “l'educació serà digital o no serà”... Arran de la pandèmia ens vam adonar que els joves van aprendre menys a distància, fins i tot vam arribar a rebaixar les exigències dels exàmens per adaptar-nos a les carències de l'educació online. Ens hem adonat que el veritable luxe no és l'educació digital, sinó l'educació presencial. I aquesta és l'educació que donen als seus fills els amos de les grans tecnològiques de Silicon Valley. Sembla que ells sí que es poden permetre el luxe de les relacions interpersonals.

¿La tecnologia és necessària a les escoles i com a part de l'educació? ¿O negar-la és anar en contra del que es trobaran al món exterior?

Sé que existeix el mantra que “l'escola ha de ser com el món”, però en discrepo. Penso que l'escola no té com a missió emular el que es troba a fora. És un lloc resguardat en què preparam i equitem el nen o el jove per a la seva eventual trobada amb el món; però això no vol dir bolcar el món, amb totes les seves misèries i les seves problemàtiques, dins de l'aula. Avui no hi ha un conjunt d'evidències, no hi ha consens,

que apuntin a la necessitat de digitalitzar les aules. Hi ha estudis puntuals, però no hi ha consens. És més, hi ha estudis que desmunten el mite del *nadiu digital* i que indiquen que els joves tampoc són capaços de la multitasca tecnològica. I hi ha un degoteig creixent d'estudis que relacionen l'ús de les tecnologies amb la falta d'atenció. L'atenció és clau per a l'aprenentatge.

¿S'hauria de prohibir l'ús del mòbil a les escoles, com ja s'ha fet en altres països?

Abans de plantejar-nos prohibir, n'hi hauria hagut prou amb demanar a la indústria que demostrés (amb un conjunt contundent d'estudis) que els seus dispositius comporten beneficis acadèmics i no comporten inconvenients seriosos. No es va fer. Vam deixar entrar aquests dispositius a l'escola sense debat ni examen previ. Tractem amb nens, amb joves, ¿i ara estem preguntant si s'han de prohibir? Per què els vam deixar entrar a l'aula en primer lloc? On són els responsables d'aquestes decisions? Per què no els demanem responsabilitats? O existeix una impunitat total en l'àmbit educatiu? Hi ha una línia vermella a les nostres escoles que no ha de creuar cap empresa desitjosa de fer diners a costa del nostre sistema educatiu. Així com no podem demanar a Pizza Hut

que dissenyi el menú de les escoles, no podem deixar que l'educació estigui en mans de les empreses tecnològiques. Quan patrocinen estudis i congressos educatius o reguen les aules amb els seus productes, estan en ple conflicte d'interessos.

Vaig ser mare per primer cop fa nou anys i l'últim cop va ser fa tres anys. En aquest temps he vist com la presència de pantalles guanyava terreny entre els nens i els adults. Ara és molt més habitual veure nens al cotxet amb un mòbil entre les mans, per exemple. Quins efectes té, això?

Les associacions pediàtriques de pràcticament tot el món recomanen que els nens menors de 2 anys no vegin cap pantalla i que entre els 3 i els 5 anys en vegin menys d'una hora al dia. I no és un tema educatiu, sinó un tema de salut pública. Els estudis associen el consum de pantalla en edats primerenques amb la dispersió, la disminució del vocabulari, la impulsivitat, la pèrdua del sentit de rellevància...

¿Amb quines patologies s'associa l'abús de pantalles en els infants?

És important entendre que no existeix el concepte d'*abús de pantalles* per als nadons de 0 a 2 anys, ja que qualsevol ús es considera un abús. La Clínica Mayo dels Estats Units reco-

CRISTINA CALDERER

mana que els nens de menys de 6 anys no vegin pantalles com a mesura preventiva del TDAH.

Hi ha escoles bressol i mestres d'I3 que han detectat que els nens de tres anys d'ara parlen pitjor, tenen menys vocabulari però també menys tolerància a la frustració i menys límits. S'atribueix a les pantalles, però també al ritme accelerat de vida de les famílies. Què en pensa?

Això mateix deia a *Educar en la realitat*. Ho adverteixen els estudis des de fa molts anys. Els nens aprenen de dues maneres: amb les relacions interpersonals i amb les experiències sensorials. Els nens de 0 a 6 anys no aprenen a través de les pantalles. Les lleis educatives que no ho tenen en compte i que insisteixen en les competències digitals per a aquestes edats, una de dos, o bé estan 40 anys enrere o bé tenen un deute pendent amb la indústria tecnològica.

Quan s'han d'introduir les pantalles a casa? I a l'escola?

L'Associació Canadenca de Pediatria és contundent. Diu que "cap estudi estableix la necessitat de la introducció de la tecnologia en la infància". La qüestió no és "quan s'han de" sinó "quan es pot", i això dependrà de la preparació del jove. Fa anys que dic

que la millor preparació per al món online és el món offline. Si insisteix que sigui més concreta diré que penso que molt pocs joves estan preparats per tenir un *smartphone* o estar a les xarxes abans dels 18 anys. Però no em dedico a donar consells, sinó a parlar de les implicacions, cada família ha d'aterrar-ho a la seva manera. Depèn del nen, també. I atenció, no és el mateix un mòbil de tecla que un *smartphone*. Els mòbils de tecla no fan mal.

Acaba de publicar *Conversaciones con mi maestra*, on explica l'origen dels diferents mètodes educatius i desmunta mites sobre la innovació. Quina opinió li mereix l'escola actual? Què li falta i què li sobra?

Li falta tornar als bàsics: la lectura, la bellesa, l'aferrament, la sorpresa, la transmissió de la cultura... I li sobra l'obsessió per la innovació.

Parlant d'innovació, hi ha pares que van triar escoles amb mètodes innovadors que ara, en canvi, estan preocupats pel nivell dels seus fills. ¿Hi ha un cert desconcert per com ens van educar a nosaltres i com s'educa els nostres fills?

Efectivament. La innovació ha promès i no ha sigut capaç de lliurar el que va prometre. La innovació no és un concepte educatiu sinó comercial. És important que l'educació estigui basada en evidències. En general, els mètodes d'aprenentatge per "descobriments pur" que proposen els corrents *innovadors* no estan sostinguts per les evidències. El que millor funciona és la instrucció directa combinada amb el descobriment guiat. Ja sé que hi ha sectors que tenen mania a la instrucció directa. Quan parlem d'instrucció directa, a vegades penssem en una classe magistral abstracta, avorrida i passiva. Però la instrucció directa no té per què ser ni abstracta (pot ser una demostració en l'etapa infantil, per exemple) ni avorrida ni passiva. De fet, no hi ha res més actiu que escoltar una explicació clara. És molt més actiu això que anar a remolc d'estímul freqüents i intermitents provocats per algorismes.

¿Actualment hi ha una sobreestimulació dels infants?

La sobreestimulació dona per fet que el nen és un ens passiu que no desitja conèixer. Parteix del següent punt de vista: "Si no el bombardeges, no aprèn" o "El moviment no es desenvolupa, s'estimula". La sobreestimulació adorm el que jo anomeno el desig de conèixer, i genera éssers embotats i passius. Si volem que els nostres fills i alumnes tornin a interessar-se per la realitat i siguin capaços de gaudir d'una conversa, per exemple, hem d'abaixar el nivell d'estímul. Hem d'ajudar-los a readaptar-se a la bellesa de la realitat.

Tema del dia: Tecnologia a les aules

Els conflictes cauen en picat als instituts sense mòbils

Els centres que els han prohibit davant la incapacitat de gestionar l'aula no renuncien a l'educació digital i reclamen la implicació de les famílies ● Demanen a la Generalitat que reguli l'ús del dispositiu i no el deixi al criteri de cada direcció

HELENA LÓPEZ
Barcelona

Yolanda Cárdenas, directora de l'institut Montserrat Roig de Sant Andreu de la Barca, ho té clar: «És la millor decisió que hem pres en anys». En el seu cas, com en tots els centres de secundària que han emprès mesures per prohibir l'ús del mòbil a les seves instal·lacions, la decisió de vetar els dispositius va ser llargament meditada i aprovada en consell escolar. «Pensàvem que seria difícil, però ha anat millor del que esperàvem», explica la directora, que destaca la feina prèvia de conscienciació tant amb els docents –que tampoc el poden portar a sobre– com amb l'alumnat.

El més positiu del seu balanç –compartit per molts altres col·legues que han pres una decisió similar– és que el pati torna a ser un espai on se senten les rialles, els jocs i les converses cara a cara i, a més, han caigut en picat les interrupcions permanents a classe i els incidents vinculats a les xarxes socials. Com a mínim en horari lectiu.

Segons les xifres fetes públiques la setmana passada pel Departament d'Educació, en el tercer trimestre del curs passat [quan es va fer l'enquesta], un 53% dels centres educatius catalans tenien regulat l'ús dels mòbils segons les seves Normes de Funcionament de Centre (NOFC). Una regulació que el curs que ve hauran de tenir totes les

escoles i instituts seguint el marc regulador que aquests dies s'està debatent en diferents sessions extraordinàries del Consell Escolar de Catalunya. Uns canvis a l'escola que arriben en paral·lel a la mobilització de les famílies per mirar de rebaixar la pressió social que porta a fer que, ara com ara, els 12 anys sigui considerada l'edat normal per accedir al primer *smartphone*.

«El més complicat de gestionar eren les hores entre classe i classe, les estones en què estaven sols a l'aula, sense profe. Que poguessin tenir mòbil ens generava molts més problemes que beneficis, ja que aprofitaven per fer vídeos que penjaven a les xarxes i era tot un patiment –recorda Cárdenas–. Si no es fa pedagogia

a casa, costa després que els alumnes, que són menors, en facin un bon ús». La directora al·ludeix a problemes tan dispars com generalitzats. Per exemple, gravar alumnes o docents sense el seu consentiment i compartir-ho a les xarxes; xatejar a l'aula; fer directes de TikTok des del mateix pupitre; interrompre la classe amb el so d'un àudio que es dispara sense voler, o fins i tot demanar anar al lavabo i trigar una eternitat a tornar-ne.

Mesura flexible

«Estem contents, la mesura està funcionant i, si hi ha algun docent que en alguna matèria el necessita, envia un correu per avisar que aquell dia els seus alumnes portaran el mòbil per fer alguna activi-

tat i no hi ha cap problema», diu la directora del Montserrat Roig.

Alex Salleras és director de l'institut Pla Marcell, a Cardedeu, on les escoles es van declarar a l'inici d'aquest curs *lliures de mòbils*. I tot i que la seva valoració és molt positiva, el docent es mostra un punt menys optimista.

«Luitar contra un gegant»

«El que fem nosaltres és una mesura excepcional. El que fa falta és una regulació per part de Salut», assenyala Salleras, que admet que, en el seu cas, es va prendre la decisió de prohibir l'*smartphone* perquè havia arribat un moment en què la gestió de l'aula se'ls havia escapat de les mans. «Arribaven a l'institut amb moltes hores de pantalla; a primària, les famílies

Joan Cortadellas

han estat derivant a la pantalla la distracció i les hores lliures de les tardes i els caps de setmana; era lluitar contra un gegant», admet el director del Pla Marcell (centre que sempre havia sigut *promòbils*), convençut que el que cal fer és acompanyar-los. «Com a societat és necessari alguna cosa més que un marc regulador del Departament d'Educació», insisteix el docent, que afirma tenir més preguntes que respostes.

«Hi ha un currículum que s'està desplegant que recull la competència digital com una competència a treballar i a assolir. I les competències digitals són ordinadors, però també mòbils. La cosa és: ¿com ho fem? ¿En quin moment hem de començar a donar eines? Nosaltres ara mateix ens vèiem incapaços, amb el pes que tenen les xarxes socials en la vida dels joves, de poder treballar-ho. Abans de la pandèmia, sí, però després del confinament es va produir un canvi», remarca.

La preocupació de Salleras és el que passa més enllà dels murs de l'escola. «Prohibir el mòbil a l'institut és una mesura fàcil d'implementar, el més complicat és que hi hagi una gestió de les famílies fora del centre», considera Salleras, que al seu centre, abans de la pandèmia, veia com els alumnes podien tenir el telèfon sobre la taula, ja que era una eina de treball més.

Des que van vetar els mòbils —després de comprovar que els riscos que implicaven havien menjat tot el terreny a les oportunitats que oferien— han comprovat com els joves «estan descobrint altres maneres d'ocupar els espais, de participar». Els patis són més sorollosos, les criatures es mouen. Hi són presents. Una observació compartida per tots els centres que n'han prohibit l'ús en les hores de pati (només el 12% dels instituts que ja regulen l'ús del *smartphone* el deixen consultar al pati).

«Ens vèiem incapaços de treballar-ho. Abans de la covid, sí, però amb el confinament hi va haver un canvi»

Quan es pregunta a l'alumnat, la resposta és la mateixa. A la seva curta edat, són molt conscients que el mòbil és més fort que ells i que és molt difícil concentrar-se a classe si saps que tens una notificació pendent; i que quan entra en escena un *smartphone* desapareixen els jocs i la socialització cara a cara. Al final, també es reconeixen afortunats de disposar d'espais *lliures de mòbils* on relacionar-se diferent.

«Els joves han fet un canvi de xip», coincideixen docents de diversos centres que en els últims temps

han posat límit a l'ús del mòbil. També destaquen que hi ha menys conflictes digitals, «tot i que les persones assetjades segueixen estant-ho», apunta Salleras. I coincideixen en alguna cosa més: «La clau del possible èxit d'aquest parèntesi sense mòbils la tenen les famílies». Ho té molt clar Marta Caño, directora de l'institut Maria Espinal del Poblenou, barri on va néixer el moviment *Adolescència Lliure de Mòbils*.

A la tercera reincidència...

La normativa d'aquest centre consisteix a requisar els mòbils i dipositar-los en una capseta tancada amb clau a la consergeria fins que acaba el dia. Si hi reincideixen tres vegades, l'han de deixar al centre tota una setmana, des que hi arriben fins que se'n van. «I està funcionant. Avui no hi havia massa mòbils, per exemple, a la capseta, mentre que al principi n'hi havia molts», apunta Caño, que s'ha ofert a anar com a directora a la pròxima reunió de l'afa per aprofitar el rumb i remar juntes. «Donar-los recursos per fer aquest acompanyament amb el mòbil o potser organitzar alguna xerrada consensuada —apunta—. Hem d'establir compromisos per millorar l'ús del mòbil que fa l'alumnat». ■

Quitar el móvil a los niños llama al debate social

►La iniciativa de regular el uso de smartphones en menores de 14 años provoca discusiones encendidas entre los profesores, los especialistas y los propios padres

Juan Scaliter. MADRID

No cabe duda de que la pandemia ha sido un evento transformador en ámbitos mucho más allá de la salud. Un ejemplo, pequeño pero determinante, es el uso de teléfonos móviles en menores de edad. De acuerdo con datos del estudio «Menores de edad y conectividad en España (en tiempos prepandémicos)», el 57% de los menores entre 11 y 14 años tenían smartphone en países europeos como Reino Unido, Italia, Francia o Alemania, mientras que en España la cifra era del 66%. Pero eso solo era el promedio: a los 12 años, casi el 70% poseía un smartphone y a los 14, la proporción alcanzaba el 83%. ¿Parece mucho verdad? Pues después de la pandemia un 84% de niños y niñas de 12 años eran dueños de un móvil y el porcentaje subió al 92,5% a los 14 años.

Estudios científicos han demostrado que el uso de móviles afecta nuestra salud, sobre todo en el apartado mental. Y en la preadolescencia, cuando el cerebro aún se está configurando, el efecto puede ser mayor: alteración del sueño, efectos negativos en el aprendizaje, trastornos de conducta... No es extraño entonces

que haya iniciativas para reducir el uso de estos dispositivos. O al menos regularlos en espacios públicos.

Así fue como surgió un grupo en Telegram, Adolescencia Libre de Móviles, que de conversaciones privadas y unas pocas familias, pasó a contar con más de 9.000 miembros en 11 comunidades autónomas y tener entre sus miembros a expertos en medicina, psicología y protección de datos. El grupo, cuya semilla se encuentra en el barrio barcelonés de Poblenou, llegó al Ayuntamiento de Barcelona, que ha acordado instar a la Generalitat a «regular urgentemente el uso de los móviles por parte de los adolescentes y jóvenes, empezando por la prohibición de su uso en la primaria y secundaria».

«Las prohibiciones suelen dejar aparte las prácticas en las cuales el móvil sea recomendable o necesario» -nos explica Jorge Flores, director de la ONG Pantallas Amigas-. «Esta prohibición se toma cuando se notan más problemas que beneficios, estamos hablando de que no lo usen en el sistema educativo y tenemos que dejar claro a lo que no se renuncia. Lo que se persigue con esta medida es que el móvil no dificulte las otras partes lectivas, las que no se hacen con el móvil y dificulten las relaciones en la escuela».

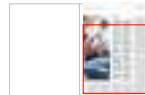

Familias de 11 comunidades autónomas promueven evitarlos en las aulas

La idea suena descabellada en primera instancia, pero podría convertirse en una herramienta eficaz contra el acoso escolar, para concienciar a los menores sobre el uso de internet, para prevenir el contacto con desconocidos y mejorar su salud mental. ¿Es esto tan importante? Volvemos con las cifras. De acuerdo con el estudio antes citado, uno de cada cuatro

Su uso y el de las redes sociales afectan a la salud mental, pero también tienen sus ventajas

menores ha chateado con desconocidos y un 20% ha recibido mensajes o imágenes con contenido sexual. Un análisis de la Unión Europea afirma que, en 2015, el acoso escolar y maltrato de niños y jóvenes llegó a superar los 24 millones, de los que unos 200.000 se suicidaron. El mismo informe destaca que España es uno de los tres países con cifras

DREAMSTIME

Consejos pediátricos

- ▶ **Apagar los dispositivos electrónicos que nadie esté usando, evitar el uso de dos o más de ellos a la vez y reducir su uso en las zonas de juego y durante comidas y cenas.**
- ▶ **Establecer límites de tiempo de uso: de 0 a 2 años se debe evitar siempre, de 3 a 5 años menos de una hora diaria y a partir de 5 años menos de dos horas de ocio digital al día.**
- ▶ **Fomentar el ejercicio físico –si es posible en familia– ya que se sabe que cuanto menos actividad física se hace, más tiempo se dedica a las pantallas y redes sociales.**
- ▶ **Evitar los soportes de pantallas para el coche porque les impide ser conscientes del entorno que les rodea. Buscar alternativas como comentar el paisaje.**
- ▶ **Las pantallas retroiluminadas producen fatiga visual. Hay que seguir la regla del 20/20/20: cada 20 minutos parpadear 20 veces y fijar la mirada a un objeto lejano 20 segundos.**
- ▶ **Establecer zonas libres de pantallas como el dormitorio o el baño. Podemos elegir un lugar para dejar los dispositivos cuando no los usamos, un «aparcamiento de dispositivos».**
- ▶ **Fomentar el uso creativo de las tecnologías: crear un álbum de fotos familiar o vídeos, buscar información juntos sobre algo que nos genere curiosidad, buscar historias...**
- ▶ **Elegir contenidos apropiados a la edad de los niños y asegurarnos de que vienen de fuentes fiables. Conviene hacer revisiones periódicas de los dispositivos, pero con los hijos.**
- ▶ **Evitar el uso de «dispositivos niñera» y estar junto a ellos cuando usen las pantallas. Cuando las estén trasteando intentar fomentar en los niños el pensamiento crítico.**
- ▶ **Cederles nuestros dispositivos antiguos en vez de regalarles uno nuevo ya que, si lo hacemos, entenderá que es suyo y le costará más aceptar la supervisión de sus padres.**
- ▶ **Antes de ceder un dispositivo, realizar el Plan Digital Familiar y establecer límites claros en tiempos de desconexión y pedir permiso para comprar o instalar aplicaciones.**
- ▶ **Trabajar la empatía digital: ser capaz de ponerse en el lugar del otro y entender que, tras las pantallas, lo que hay son personas reales de carne y hueso.**
- ▶ **Que aprendan a hacer un buen uso de las redes sociales: no hablar con extraños, no subir fotos ni compartir información de la vida privada, no acosar ni molestar a otros niños.**
- ▶ **Los padres también tienen que respetar el espacio personal de nuestro pequeño, limitándose a comprobar su buen uso sin invadir la intimidad de los pequeños de la casa.**

acuerdo. La tecnología, aprender a controlarla, es fundamental para su futuro y no tiene sentido privarlos de este conocimiento. Si bien esto puede ser cierto, todo se basa en un equilibrio, uno que aún no hemos alcanzado debido a la velocidad irrupción de la tecnología en la vida diaria. Se trata de una generación que ha ocupado el lugar de conejillo de indias de un modo que no podemos compararlo siquiera con la llegada de la energía nuclear o la genética. Ni siquiera con internet. Y eso trae consecuencias que debemos afrontar.

«No hay que demonizar ni prohibir la tecnología» – apunta Punset– «basta con ayudar a los más jóvenes a evitar sus conocidos peligros y hacer un uso responsable de ella para poder así aprovechar las oportunidades que brinda. Eso es educar, y eso forma parte de la responsabilidad social y educativa que tenemos los adultos».

Pero una de las dificultades a las que se enfrentan padres, madres y docentes es el efecto «pero todos lo tienen»: si a partir de los 12 años casi un 90% de los menores disponen de móviles, ¿cómo revertimos la tendencia? ¿De qué modo justificamos que ellos o ellas no tengan un smartphone mientras los demás sí?».

Para Punset no es sencillo. «Los humanos somos seres muy sociales, y tenemos un sesgo innato que nos lleva a imitar a los demás y hacer lo que la mayoría hace. Sin embargo, si vas a educar responsablemente, vas a tener que enfrentarte a esta tendencia natural, pero a veces peligrosa, de hacer, pensar y decir lo que hace todo el mundo». No hay una fórmula secreta, pero sí el abuso de la tecnología puede dañar a tus hijos, como es el caso, entonces, aunque sea incómodo, hay que poner límites. Pero hay que hacerlo con mano izquierda: pactar límites razonables, y ofrecer a cambio tiempo de calidad sin tecnología: tiempo para cocinar juntos, para pasar tiempo en la naturaleza, para pintar, hacer música, conversar, organizar reuniones en casa, ocuparse de la mascota... tiempo para aprender lo que requiere una vida y unas relaciones humanas vividas con los cinco sentidos, y no solo a través de una pantalla».

Jorge Flores coincide con esto y agrega un matiz importante: el ejemplo en el hogar. «Lo difícil en este sentido es cuando traen la lección mal aprendida de casa junto a otros hábitos igual de arraigados».

más altas, detrás de Reino Unido e Irlanda.

«Los niños y niñas del siglo XXI están creciendo en un mundo dominado por la velocidad y la alta tecnología. Esta cultura digital es un desafío que obliga a madres, padres y educadores a repensar la forma de educar, valorando nuevas oportunidades y también peligros desconocidos hasta ahora.

Estamos inventando sobre la marcha la forma de vivir y de educar en un mundo digital». Quien nos explica esto es Elsa Punset, experta en divulgación e inteligencia emocional y cuyo último libro, «Los atrevidos en la isla de Nimóviles», trata justamente del uso de tecnologías en la infancia.

«Más que de prohibición, hablamos de regulación. Tenemos

ya datos claros que apuntan a que los móviles y las redes sociales están afectando la salud mental de nuestros niños y jóvenes. Las escuelas son testigo de primera mano de ello. Así que ahora es el momento de que la comunidad educativa en su conjunto, sin prejuicios pero con datos objetivos en mano, se haga las preguntas oportunas: ¿deberíamos tener escuelas

libres de móviles? ¿Mejoraría esto la maltrecha salud mental de nuestros jóvenes? ¿Mejoraría los resultados académicos y las habilidades sociales y emocionales de nuestros hijos e hijas? La respuesta, según apuntan grandes investigadores como el psicólogo social Jonathan Haidt, es que «sí».

Los beneficios parecen claros... pero no todo el mundo está de

per adaptar-se a les necessitats dels seus clients –fins fa poc, un públic de més edat–, han incorporat algunes funcionalitats dels smartphones, com ara la connectivitat NFC, 4G, l'app de WhatsApp i fins i tot alguna xarxa social com Facebook.

El moviment nostàlgic també s'ha vist reforçat per una nova tecnologia, la dels mòbils plegables, que han permès tornar a un format semblant als "de closca". L'evocació del passat també és una estratègia de vendes. En el cas dels mòbils funcionals, recorden una època de les comunicacions mòbils en què les coses no només eren més senzilles, sinó que també tenien menys riscos.

L'any passat gairebé un 80% de les vendes dels telèfons clàssics va tenir lloc a països del Pròxim Orient, Àfrica i l'Índia, per la qual cosa es tracta d'un tipus de dispositiu que, d'una manera o d'una altra, continuarà

Personatges famosos i influencers contribueixen a publicitar models anomenats clàssics

viu en el mercat. El repte d'algunes de les marques que els fabriquen és expandir-se a Amèrica i Europa, on tenen ara una presència testimonial.

Per això, comencen a comptar amb personatges que poden despertar aquests nous mercats. Al gener la cantant Camila Cabello va publicar un tuit amb quatre fotos en què mostrava un terminal de telèfon clàssic plegable de TCL. "M'apunto a la revolució del telèfon plegable. Potser puc escriure la cançó principal", va escriure l'artista en una clara acció publicitària – amb unes fotos molt cuidades en què es veia molt bé el terminal – que va atreure milers dels seus seguidors.

Tres dies després la divisió del Regne Unit de Samsung va intentar aprofitar aquesta acció viral, probablement dissenyada per TCL, i va reaccionar a la publicació de la cantant amb un repte: "Tu escrius la cançó i nosaltres millorem el teu telèfon, tracte fet?". Camila Cabello no va respondre. Els contractes estan per respectar-los.

D'altra banda, hi ha fenòmens com els de la jove Sammy Palazzolo, que va publicar al maig un vídeo a TikTok sobre la seva preferència d'un plegable *ximble* en lloc d'un intel·ligent.

Ara es dedica a fer vídeos sobre aquest tipus de dispositius. Un dia Nokia li va enviar 45 terminals perquè els distribuís com volgués. Els seus vídeos tenen més de 275 milions de visualitzacions. O sigui que sí, els telèfons clàssics no se n'han anat mai i pot ser que fins i tot tinguin més presència.●

"Tecnològiques, deixeu els joves en pau! El mòbil els fa mal"

Francisco Villar

Psicòleg especialista en prevenció de conducta suïcida

MANÉ ESPINOSA

El psicòleg Francisco Villar creu que s'aconseguirà prohibir el mòbil als més joves de 16 anys

ENTREVISTA

LORENA FERRO
Barcelona

Les famílies que volen endarrerir l'arribada del mòbil fins a 16 anys tenen un dels referents en el psicòleg clínic Francisco Villar (Barcelona, 1976). Acaba de publicar *Com les pantalles devoren els nostres fills* (Herder) i és partidari de la prohibició a partir de l'experiència a la consulta.

Com devoren, les pantalles?
La matèria primera de les tecnològiques, que pretenen vendre'ns coses, és el temps de l'ésser humà. I és temps que la nostra canalla necessita per desenvolupar-se. Si els dones una pantalla per a un trajecte sense queixes, els robes l'oportunitat d'entrenar la tolerància a la frustració.

Esos arguments inspiren les famílies que s'oposen al mòbil abans dels 16 anys.
Tots sabem el mal que fan les pantalles. No puc acompanyar nois que intenten posar fi als seus dies, veure com hi interfireixen les pantalles i deixar-ho així.

Cal educar-los pel que fa a l'ús.
És irreal pensar això. La gent que parla a favor d'educar no ha

fet programes d'educació ni els ha provat, i s'oblida de qui s'enfronten: a diferents aplicacions que competeixen per l'atenció de les persones.

Hi ha gent que pensa que prohibir fins a 16 anys no és real.
Si l'escolarització obligatòria és fins als 16!

Per què aposta pels 16?
El pic màxim de conducta suïcida és a 14 i 15 anys.

Molts apelen a la responsabilitat dels pares.

Això [agafo el telèfon] és superpoderós. Accedeixen al porno, a qualsevol que els vulgui fer mal. Li dones una cosa a un nen amb què es fa el ciberassetjament i no l'hi retires immediatament? Tènim nens tancats a casa, que no volen anar a l'escola, que estan tot el dia amb una pantalla. És fantàstic capacitar els pares, però se senten desbordats per la pressió social. I això ens posa a lluitar. Els pediats diuen que els pares són els irresponsables. Els pares, que "són les escoles" i, les escoles, que "són els pares". Perquè les baralles que gestionen a l'entorn escolar s'han generat en les dotze de la nit a través de xarxes socials.

Què evita treure'ls el mòbil?
Dormir poc. I sabem com n'és, d'important, el son per a l'ésser humà i durant els períodes d'evolució. I el ciberassetjament. Li dones un mòbil perquè

es comuniqui i el nen fa un mem humiliant i el passa a l'espai sideral a un altre company. Una pantalla a casa és un robatori de les relacions familiars. Els adolescents hi són *desdestijats*. I, com més satisfets, més s'elimina el desig. Quin és el problema que els nostres fills desitgin una cosa que tindran quan siguin grans?

És a 16 anys que tenen capacitat per gestionar el mòbil?
No, a partir dels 16 tenen més ca-

Sense mòbil Està comprovat: quan treus les pantalles al teu fill, la vida brolla"

Les xarxes "Es pot rebre i fer molt de mal amb un mòbil, per què en donem als nois?"

pacitat que als 15. Soc partidari de controls parentals fins als 18.

Les xarxes són el que més preocupa les famílies.
La digitalització no és una cosa senzilla. Travessa la vida en tots els aspectes. L'únic que han fet les xarxes ha estat el ciberassetjament. Que un nen tingui mòbil

a 12 anys genera ciberassetjament i assetjament sexual en línia. I es desprograma el cervell. L'ésser humà ha de poder fer una lectura en profunditat. Llegir tuits i titulars no és llegir. Necessites aprofundir en un text per poder-lo integrar, perquè et comenci a generar un criteri. I si la mesura de protecció per a aquests dispositius és posar la data de naixement... Els pares i de mestres exigim que ens donin una orientació legislativa per posar-nos-ho fàcil. Això és de tots!

Hi ha famílies que ho veuen com una decisió individual.

Si se'n senten capaços, que ho facin. Però hi ha gent que necessita que ens donin un cop de mà i que es legisli. En el nostre context sociocultural el mòbil és un risc i és dolent per als nostres fills.

Per legislar hi ha d'haver un problema de salut pública.

Hi és. I qui no ho vegi...

Posa totes les pantalles a la mateixa escala de nocivitat?

No, perquè el mòbil té clandestinitat. A les tecnològiques els dic: un, gràcies, perquè m'ajudeu a treballar. I, dos, deixeu els nostres joves tranquils! Ja ens n'ocupem nosaltres, d'ensenyar-los. Quan es treuen les pantalles, la vida brolla.

L'argument a favor és que no es quedin fora d'aquest món.

Fixa't, com ens roben el relat! Resulta que ara estar connectat amb altres és estar amb una pantalla. Estar connectat és mirar-se, és veure una reacció emocional de l'altre. Si ells poden escollir, escullen el mòbil. I amb tot el criteri, perquè està fet per superar la satisfacció que et dona la vida, com a mínim de manera immediata. En el fons i a llarg termini, òbviament, no, perquè te l'està destruint.

Quina mena de casos veu?

Tots els nois que jo tracto amb ciberassetjament no els hauria de tractar. Noies que quan veuen un vídeo humiliant d'elles a totes les xarxes ja diuen "això no val la pena". Publicat a les xarxes es converteix en impossible de gestionar per la persona.

Arribarà la prohibició?

Sí. Hi ha països que ja ho prohibeixen. A Holanda han decidit que ho prohibeixen i es donen un any per pensar-hi. Sí no és per prevenció suïcida..., que sigui per protecció de la intimitat i dels drets fonamentals. El mòbil els empitjora la compressió lectora, el rendiment i fa que es relacionin menys. Els roba la sexualitat i genera assetjament.●

Tornen els telèfons ‘ximpls’?

● La generació Z descobreix els mòbils sense xarxes socials ni pantalles enormes

● Les persones grans han mantingut vius terminals com els de fa 15 anys

● Algunes marques juguen amb la carta de la nostàlgia per obrir nous mercats

FRANCESC BRACERO
 Barcelona

Probablement a la majoria de les persones no els soni la data del 9 de gener del 2007, però aquell dia ha tingut una forta influència en les nostres vides. Fins aquell dia, els telèfons eren plens de teclats, les fotos es veien malament, les aplicacions amb prou feines servien per fer res, i accedir a internet tampoc no tenia sentit, perquè l'experiència era dolenta. De manera que el que feien principalment els mòbils era trucar, la seva funció primigènica. Però aquell dia, al Moscone Center de San Francisco, Steve Jobs va pujar a l'escenari i abans d'ensenyar el primer iPhone va mostrar una imatge de quatre models que es venien en aquell moment: Motorola MotoQ, BlackBerry Pearl, Palm Treo i Nokia E62. Semblaven antigalles. “Avui Apple reinventarà el

LLIBERT TEIXIDÓ

Els nous tenen alguna funcionalitat dels smartphones, com ara 4G, NFC, WhatsApp o Facebook

Aquesta foto del 2008 amb joves i els seus telèfons mòbils clàssics pot tenir un reflex actual

telèfon”, va afirmar. I tenia raó. Companyies com Google, que va reorientar el seu projecte de sistema operatiu Android per fer-lo semblant al de l'iPhone (iOS) i el va estrenar un any després, juntament amb Samsung, que va fer una aposta forta amb els seus mòbils Galaxy, van capgirar el mercat. En menys de dos anys, la quota mundial de Symbian, el sistema operatiu de Nokia, era d'un 48,8%; la d'iOS, d'un 10,5%, i la d'Android, de només un 1,6%. El 2013 la d'Android era d'un 74,4%; la d'iOS, d'un 17,8%, i Symbian ja agonitzava amb un 0,7%. Però aquells mòbils simples mai no van morir del tot.

Van continuar vius. Sostentats principalment per la bretxa digital que afecta persones grans que no es van adaptar als telèfons intel·ligents amb els seus ecosistemes sincronitzats, aplicacions, internet i comunicacions avançades. Els mòbils només per fer trucades han continuat existint i ara hi ha qui es

planteja fer-los servir també com a alternativa per no donar un terminal intel·ligent als més joves, tot i que és probable que rebutgin fer servir un dispositiu tan bàsic per l'estigma que pot suposar en els grups d'amics, tan importants per als adolescents.

L'aparent tornada als telèfons *ximpls* —denominació en contraposició als terminals més moderns, intel·ligents— ve, com

molts altres corrents socials, dels Estats Units, on s'ha detectat un doble moviment que afecta la generació Z —els nascuts entre el 1995 i el 2010. D'una banda, un corrent de nostàlgia per l'estètica i els productes dels anys dos mil, ja considerats en la categoria retro.

D'altra banda, la consciència sobre alguns dels efectes indesitjats de l'ús dels telèfons in-

tel·ligents, com ara els atacs a la privacitat, l'addicció a les xarxes socials i fins i tot els efectes de la llum blava de les pantalles per a la salut. Tot això hauria fet que un grup minoritari de joves hagin buscat telèfons més senzills que els ordinadors de butxaca en què s'han convertit els smartphones.

Als Estats Units els principals fabricants del mercat són la companyia xinesa TCL, amb un 43% del mercat d'aquest sector segons la consultora Counterpoint, i la finlandesa HMD, llicenciataria de la legendària Nokia, que arriba a una quota d'un 26% i que assegura que ha registrat a l'últim exercici un creixement d'un 5% de vendes d'aquest tipus de mòbils. Malgrat aquesta aparent resurrecció, aquests dispositius només representen un 2% de les vendes totals de telèfons en aquest país.

Nokia és un dels impulsors d'aquest moviment nostàlgic. La companyia de Finlàndia va assistir al Mobile World Con-

gress de Barcelona de l'any 2017 amb diverses novetats en telèfons intel·ligents, però el que es va destacar en la premsa de tot el món és que havia reinterpretat un dels seus antics models de més èxit, el 3310 —veguem la fotografia inferior— un mòbil que per a molts dels seus propietaris quinze anys enrere tenia fama de ser indestructible”, amb formes i tecnologies actualitzades. Avui continua a la venda. No necessita actualitzacions anuals com les que impulsen els fabricants amb els telèfons intel·ligents.

L'evocació de Nokia va funcionar i avui la marca té disponibles al seu catàleg una trentena de models que en anglès es consideren “funcionals” (*featurephones*), però que en espanyol es denominen *clàssics*, una paraula de què se sol abusar per no dir *antic*, tot i que en aquest cas es fa servir per explotar l'efecte nostàlgic en els consumidors.

En realitat, aquests telèfons no són avui tan *ximpls*, perquè

Clàssic reinventat

L'any 2017 Nokia va estrenar una versió modernitzada d'un dels seus models més populars, el 3310

NOKIA

CONTEXT
MAR S. IZUEL

La llei de Murphy

¿Modular l'ús de dispositius? Necessari per a tothom, però com ho és també aquesta modulació davant tantes altres eines

Si alguna cosa pot sortir malament, sortirà malament. Aquesta màxima se li atribueix a Eduard Aloysius Murphy, l'enginyer aeroespacial que va formular la llei que porta el seu nom, l'any 1949. Arran d'un error en un experiment, va deduir el principi de disseny defensiu amb què anticipar aquells errors humans que es podien cometre, però, i ara ve el punt visionari, ¡per evitar-los! i arribar a l'èxit. Com en molts altres aspectes, és una llàstima que el pas dels anys faci un flac favor a la nostra memòria col·lectiva, perquè qualsevol semblança amb el que, entre la sorna irresponsable i l'enuig de la mala sort, denominem en l'actualitat, llei de Murphy, sí que és pura coincidència.

La torrada acabarà caient pel costat de la mantega; l'altra cua sempre serà la més ràpida; portar paraigua reduirà la probabilitat de pluja; trobaràs, tant sí com no, l'objecte perdut a l'últim racó on busquis... són algunes de les sornegueres teories que sembla que demostrin la versió actual de la llei de Murphy. Potser també algú n'afegiria una més: un adolescent amb mòbil ¡sempre la farà grossa!

Podem continuar perpetuant l'error de transmissió, ¡pobre Murphy! i que aquestes lleis ens continuïn fent somriure ingènument, però llavors, segur, ens faltarà visió per descobrir nous espais d'oportunitat i millorar el nostre propòsit permanent, que és el de fer-nos, cada vegada, més i millor persona, i que aquells a qui eduquem, també ho aconseguixin

Des de l'òptica pedagògica, el que està prohibit motiva més que un canvi real i responsable

ELS NOSTRES ADOLESCENTS

I JOVES no necessiten, o almenys com a única mesura, que els traquem el que considerem que, només a les seves mans, és un element distractor i arma de doble tall. Que els mòbils se'ns converteixin a estones, ¡i a tots!, en una molèstia és una cosa en la qual podríem arribar a estar fins i tot d'acord, però, pedagògicament, el regne d'allò prohibit motiva més que provocar un canvi real i responsable.

¿Posposar l'edat en la qual s'hauria de disposar de mòbil? Em sembla un debat més que legítim per a les famílies, i per a tota la societat. ¿Modular-ne l'ús? Necessari per a tothom, però com ho és també aquesta modulació davant tantes altres eines que el nostre món digital ens brinda. D'això se'n diu responsabilitat i ens trasllada a l'escenari tan urgent de l'ètica.

Els joves no només necessiten les nostres prohibicions i sí potser més aquell ben plantejat *disseny defensiu* (¡fet entre tots!) del Murphy original, amb el qual poder anticipar errors i descobrir espais d'oportunitat perquè es facin amos de les seves decisions. Que n'hi hagi que *la farà grossa* amb un mòbil a la mà no requereix, com a única reacció, la nostra versió simplista de llei de Murphy, sinó que més aviat ens recorda la necessitat que se'ngueixen tenint de ser acompanyats. I això, ens agradi o no, sempre anirà lligat a l'exemple que cadascun de nosaltres els donem, i del temps *off-line* que passem amb ells. ■

■ Mar S. Izuel és directora del Col·legi Montserrat, a Barcelona

Ens toca pagar la festa

Marta Ricart

Ales famílies els falten hores per conciliar, de manera que fa molta mandra dedicar temps cada dia a discutir sobre el bon ús i l'abús del telèfon mòbil o la consola. Però cal ordenar el temps, endinsar-se al món digital i acordar què hi poden fer i què no en aquest àmbit els fills. No tenim altre remei. Demonitzar l'smartphone no canviarà que la tecnologia forma part de la nostra vida, que ha canviat la societat, de fet. No es pot ignorar, llevat que visquis amb els amish. Es pot modular, en part, la vida digital, encara que costi. Però no sembla realista ajornar el mòbil fins als 16 anys (i per què no fins als 18?), encara que ja ho plantegin milers de famílies. Ni demanar que es prohibeixi per llei si ja hi ha apps vetades a menors i els mateixos pares hi donen accés.

Es comprèn les famílies, que els espanti el risc d'addicció, que si la IA, que els ofegui la poderosa i imparabile indústria tecnològica. ¿Qui no vol temps lliures de mòbil i estalviar-se una de les principals causes de dispu-

El mòbil, la tecnologia, forma part de la nostra vida, no és realista evitar-la a l'estil amish

ta a casa? Potser a algunes famílies els funciona posposar-ne l'ús, potser guanyen algun any, els seus fills viuen sense TikTok o Snapchat, però és difícil de creure que la majoria dels adolescents es mantindran al marge del món digital. Amb mòbil o sense, perquè el telèfon és la porta més accessible, però hi ha l'ordinador, la tauleta, la tele amb internet, la consola. Ho adverteixen pedagogs i experts en tecnologia: cal ensenyar a utilitzar-la abans dels 10 o 12 anys. Als 16 serà tard. Hauran tirat pel seu compte. Que no ens passi com amb l'educació sexual i afectiva.

Si el mal ús del mòbil, de la tecnologia, és un problema social, ens toca pagar la festa. De la millor manera, minimitzar-ne els efectes. Però no tenim altre remei. A casa i a l'escola. Els docents estan cansats del telèfon. Es comprèn, més, quan molts no són nadius digitals. Molts s'aferran a la possibilitat de prohibir els mòbils als centres educatius. Però tampoc no és realista que l'escola eviti la tecnologia. Sempre mirarà un pas al darrere, però ha d'integrar-la i ensenyar-la en totes les seves facetes, incloent-hi els riscos. Els alumnes han d'adquirir competències digitals plenes. Molts passen hores connectats, però no saben moure's per internet, identificar fonts fiables, veure per què una app és més addictiva, ni tan sols fer servir amb criteri la Viquipèdia.●

El pati de l'Institut Manuel Blancafort de la Garriga, que va prohibir l'ús dels mòbils ara fa cinc anys, en una imatge de dimecres passat

GISELDA ESCRIGAS

43 són públics. En poblacions com Granollers, Cardedeu o la Garriga, tots els centres públics prohibeixen l'ús dels cel·lulars dins de les seves instal·lacions durant l'horari lectiu. "Els instituts han fet una gran feina de reflexió sobre com regular l'ús dels telèfons mòbils per evitar situacions que no agraden a ningú. Però encara és d'hora per dir si un dia assistirem a un escenari en què els mòbils hagin desaparegut completament dels centres educatius", matisa Lleonart.

ELS MÒBILS JA ESTAN PROHIBITS A TOTS ELS INSTITUTS PÚBLICS DE GRANOLLERS

El Consell Escolar de Catalunya, que agrupa representants de les administracions i de la comunitat educativa, ha iniciat un procés participatiu als 12 serveis territorials sobre l'ús dels telèfons mòbils als centres escolars. Amb les conclusions es redactarà un document que servirà de full de ruta per a tots els centres a l'hora de regular-lo. Fonts properes al mateix Consell han avançat a aquest periòdic que una de les idees al voltant de les quals s'està obtenint consens és la necessitat d'estendre la reflexió sobre l'ús de cel·lulars més enllà de l'àmbit docent i abordar-lo com "una qüestió que afecta tota la societat".

L'ús del mòbil ja està prohibit al 40% dels instituts vallesans

La meitat dels centres regulen la forma com els seus alumnes el poden fer servir

Granollers

Oriol Serra

Al voltant del 50% dels instituts del Vallès Oriental ja regulen l'ús dels telèfons mòbils dins dels seus recin-

tes, i més del 40% prohibeixen que els seus alumnes els facin servir, segons dades del Departament d'Educació de la Generalitat. "No disposem de xifres concretes per territoris. Però sabem que el

53% dels instituts catalans ja tenen l'ús regulat del mòbil, delimitant on, quan i com es pot fer servir, i que el 43% directament el prohibeixen. Aquests percentatges són extrapolables a l'àmbit valle-

sà", apunta l'adjunt de direcció dels Serveis Territorials d'Educació al Vallès Oriental i Maresme, Joan Lleonart, en declaracions a EL 9 NOU.

A hores d'ara hi ha 65 instituts a la comarca, dels quals

“Si els dones un mòbil a l’hora del pati, no parlaran entre ells ni es relacionaran”

Granollers

O.S.

El Marta Estrada va ser el primer institut de Granollers que va erradicar els telèfons mòbils de les seves instal·lacions. De fet, quan va obrir portes l’any 2015 ja ho va fer prohibint l’ús de cel·lulars tant a les aules com al pati. “Els alumnes poden portar els aparells al centre, però no els poden treure de la motxilla salvant casos molt excepcionals. És una norma que ja vàrem aplicar de bon principi i que ens ha anat molt bé. Les famílies sempre ho han entès i no hem tingut mai cap problema”, explica la directora del centre, Rosa Blanco.

“És una mesura que vam implementar per evitar un ús indegut dels telèfons a classe, però sobretot per donar més qualitat al temps d’esbarjo. Si dones un mòbil als alumnes a l’hora del pati, centraran tota la seva atenció en la pantalla. No parlaran entre ells, no es relacionaran i no es coneixeran els uns als altres. En canvi, sense mòbils l’ambient al pati és un altre. L’alumnat juga a bàsquet i a ping pong, i llegeix. D’altra banda, traient els mòbils de l’institut també evitem tots els conflictes de convivència que aquests solen generar”, afegeix Blanco.

“És cert que els primers anys hi havia alumnes que no

Alumnes de l’Institut Marta Estrada de Granollers jugaven a ping pong a l’hora del pati, dimecres passat

GRSÈLDA ESCRIGAS

ho acabaven d’acceptar i fins i tot hi havia delegats de classe que ens demanaven canviar la norma, perquè érem

l’únic institut que l’aplicava. Vam deixar-los clar que aquest canvi no es faria, i a mesura que més centres es

van anar sumant a aquesta tendència, ells també ho van anar entenent millor”, recorda la directora.

“Sense mòbils, els alumnes es tornen a relacionar i ha baixat la conflictivitat”

Granollers

O.S.

L’institut Escola Municipal de Treball (EMT) de Granollers va prohibir l’ús dels telèfons mòbils a l’inici del curs passat. “Vam observar que l’ús d’aquests aparells causava problemes de distracció a les aules, d’aïllament de l’alumnat, de manca de socialització i fins i pel que fa a conducta. Els estudiants estaven tan pendents del mòbil que amb prou feines parlaven entre ells. Per això vam optar per

fer un canvi”, recorda l’administrador del centre, Jordi Hernández.

“L’experiència ha estat molt positiva. L’acollida per part de les famílies ha estat bona, i els resultats parlen per si sols: els alumnes es tornen a relacionar, ha baixat la conflictivitat i tornem a ser una escola viva. També hem observat millores en el rendiment acadèmic dels estudiants.” D’altra banda, Hernández creu que “fomentar un ús adequat del mòbil és un repte de tota la societat, i no només de l’escola”.

Estudiants de l’Escola Municipal de Treball jugant a futbol al pati del centre, divendres passat

GRSÈLDA ESCRIGAS

“Hem guanyat molt en convivència i hem millorat el rendiment a les aules”

La Garriga

O.S.

“Ens vam adonar que la presència de telèfons mòbils distorsionava la convivència entre l’alumnat, i que també generava problemes de distracció a classe. Era una problemàtica que afectava sobretot l’activitat dins de les aules, però també la notàvem a l’hora del pati. Per això vam adoptar aquesta mesura, que va ser molt ben acceptada des del principi.” Ho explica Montse Bonet, directora de l’Institut Manuel

Blanafort de la Garriga, que des de fa cinc anys és un centre lliure de cel·lulars.

“Partim del fet que el mòbil no és necessari a dins de l’institut, perquè disposem de telefonia fixa en cas d’emergència. Per tant, els alumnes no poden entrar amb el mòbil, salvant algunes excepcions molt puntuals que es preveuen al reglament. Des que vàrem treure els mòbils del centre, hem guanyat molt en convivència i hem vist millorar el rendiment a les aules”, afirma Bonet.

Els alumnes de l’Institut Manuel Blanafort, fotografiats dimecres passat, no poden portar mòbils al centre

GRSÈLDA ESCRIGAS

ISSN 2696-970X

**CENTRE DE
DOCUMENTACIÓ
JUVENIL**

Generalitat de Catalunya
Departament de Drets Socials
Direcció General de Joventut